SAKSANSEISOJA-KERHO R.Y:N

30-VUOTISJULKAISU

UUTUUS! VALMET HAULIKKO

Tutustukaa uuteen päällekkäispiippuiseen "Valmet 212" -haulikkoon. Tarkka. Tutkittu. Luotettava. Laadun takeena hyväksi tunnettu Leijona-haulikko. Mekanismi kestää vuosien kovan käytön — kymmenet tuhannet laukaukset. Tutustukaa alan liikkeessä.

VALMET OY,
TOURULAN
TEHDAS,
JYVÄSKYLÄ,
PUH. 941-19 100

VALMET

SAKSANSEISOJA-KERHO r.y:n
30-VUOTISJULKAISU

SAKSANSEISOJA-KERHO R.Y:N

30-VUOTISJULKAISU

TOIMITUSKUNTA:
HEIKKI SUOMUS
ANNA-LIISA ARVELA
PAAVO MALJANEN
ILPPO VOUTILAINEN

Aurasen Kirjapaino, Forssa 1975

HEIKKI SUOMUS

Kehitystä ja kehitysnäkymiä Saksanseisoja-Kerhon taipaleelta

On tuskin mitään niin kuivan narisevaa aihetta kuin historiikki klassiseen tyyliin, jonka mukaan pääasiana on luetella visusti kaikki ne henkilöt, ketään unohtamatta, jotka ovat osallistuneet "uhrautuvalla, epäitsekkäällä tavalla" yhdistyksen aatteen lipun korkealla pitämiseen. Kun kuivuuden kitinään yhtyy lisäksi olematon ajallinen välimatka tapahtuneeseen sekä kirjoittajan osavastuu tekemisistä tai tekemättä jättämisistä alkavat ainekset olla koossa jokaisen juhlajulkaisun välttämättömään pahaan.

Historiikin tarkoitus tuskin voi olla kuitenkaan se, että se tuo kouralliselle ihmisiä lähinnä tilaisuuden nähdä oman nimensä — tai koiransa nimen präntättynä. Paitsi lukijalle koituvan tahallisen tai tahattoman huvin, tulisi ilmeisesti pystyä tuleville lukijoille antamaan myös kuvan kuluneen kauden kokonaisuudesta, josta yhdistyksen työ muodosti osan.

Saksanseisoja-Kerho on ollut osa kenneltoimintaa yleensä ja siinä tapahtunutta kehitystä. Toisaalta se on ollut myös osatekijä metsästyksen alalla tapahtuneessa toiminnassa.

Leimaa-antavana viimeisenä kymmenenä vuotena on ollut jo aikaisemmin alkaneen järjestöllisen kasvun nopeuminen koko koiraharrastuksen kentässä. Rotujärjestöjen lukumäärä ja niiden sisältämät jäsenmäärät ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti samalla kun jäsenpalvelu ja koiran arvostaminen yhteiskunnassa on saanut kokonaan uusia muotoja. Järjestäytynyt koiraharrastus on levinnyt elintason nousun myötä kaupunkilaistuvassa yhteiskunnassa yhä uusiin väestöpiireihin. Koiran pitämisen muodot ovat muuttuneet. Vahtikoirasta on tullut seurakoira. Maaseutuasukkaan metsästyskoirien lukumäärään verrattuna on kaupunkilaismetsästäjien koirakanta suuresti kasvanut.

Näyttelytoiminta on vilkastunut koetoiminnan suhteellisen määrän kustannuksella. Sen seurauksena koiranjalostus on merkinnyt kaikkien rotujen kohdalla painon siirtymistä ulkonaisen kauneuden takaa-ajamiseen, koska tämä on kasvatustyössä yksipuolisena helpommin saavutettavissa kuin käyttöominaisuudet. Tämäkin on eräänlaista käytännöllisestä luonnon läheisyydestä etääntymistä kuten elämänmeno muutenkin. Saksanseisojaharrastukselle on merkinnyt kaupunkilaistuminen maaperän lisääntymistä sikäli, että kanakoiraa voidaan osittain kouluttaa riistattomassakin ympäristössä. Lisäksi sitä on ehkä moneen muuhun metsästyskoiraan verrattuna helpompi pitää sielläkin, missä seinän takana on naapuri, joka on työn, sairauden tai koiravihamielisyyden rasittama.

Toisaalta kaupunkilaistunut metsästäjä ei usein taidollisesti ole kovinkaan korkealla tasolla. Itse asiassa monen osalta saksanseisoja on lähempänä seurakoiraa olosuhteista johtuen ja omistajan vihreästä manttelista huolimatta. Kaikilla ei luonnollisestikaan voi olla mahdollista metsästää asuinpaikkakuntansa välittömässä läheisyydessä ja kauemmas tulee mentyä taas paljon harvemmin. Näin ollen saksanseisojien jalostukselle ei ole sittenkään merkinnyt muutosten mukanaan tuoma jäsenistön ja näennäinen harrastuksen lisäys sitä voimaa, jota voisi odottaa, koska harrastajien suuntautuminen toimintaan on muuttunut aikaisemmasta. Myös pelkästään järjestötehtävien hoitamista ajatellen kiihkeytynyt elintasokilpailu näyttää johtaneen siihen, että vapaaehtoisiin aatteellisiin harrastuksiin on varsin vaikeaa saada omaa aikaansa uhraavaa käyttövoimaa. Vaatimusten kasvaessa pitäisi tekijöitä löytyä riittävästi myös väistämätöntä kiertoa ajatellen.

Metsästyksen alalla muuttuminen on ollut jatkuvaa. Metsäkanalintujen osalta hyvät vuodet ovat olleet vähäisiä poikkeuksia muuten kovin ankeassa yleiskuvassa. Väestön muuttoilmiöstä johtuen metsästyspaine maan eteläosissa on kasvanut. Saksanseisojien ihanteellinen riista meillä, riekko on yhä lisääntyvässä määrin pohjois-suomalaisen metsästäjän omaisuutta. Paikalliset asenteet yksinomaan virkistysmielessä tapahtuvaa kanakoirametsästystä kohtaan ovat huolestuttaneet sitä osaa saksanseisojaväestä, joka on tottunut tekemään vuosittaisen Lapin ruskaretkensä.

Pohjanmaalla on peltopyyn käymässä samalla tavoin kuin sen on jo käynyt monissa maissa. Sen pelastaa vain edulliset talvet lisääntyvän hoidon avulla. Pohjanmaan lakeuksien oman metsästäjän herääminen kanakoirametsästykseen on epäilemättä merkinnyt edistysaskelta seisovien koirien kenttäkelpoisuuden kehittämisessä nimenomaan aukean maan metsästyksessä tarvittavien ominaisuuksien osalta, jonkalaiseen koiran käyttöön muualla maassa ei ole sellaisia mahdollisuuksiakaan. Toisaalta on myös saksanseisojan käyttö metsässä ja pensaikossa tapahtuvassa jahdissa astunut toiseen vaiheeseen ennenkaikkea siitä syystä, että riistanhoito on Etelä-Suomessa laajoilla aloilla päässyt sellaiseen laajuuteen, joka on tuonut mm. fasaanin yleiseksi metsästyskohteeksi. Kanakoiramiehen kannalta on kiinnostavaa todeta, että fasaani on jo muutaman vuoden ajan ollut eräissä riistanhoitopiireissä saalismäärältään metsälintuja lukuisampi. Fasaanin tulo on johtanut hakeutumista kanakoirametsästykseen. Kuitenkaan sen metsästys ei kaikkialla ole vielä löytänyt lopullisia muotojaan. Saksanseisojaharrastuksella on näin ollen monella taholla laajenemisen mahdollisuuksia.

Tiedot fasaanin kasvattajista ja riistanhoitajista osoittavat, että vielä liian monen saksanseisojaharrastajan ja kasvattajan mielenkiinto on voittopuolisesti

saaliin korjaamisen puolella. Toivottavasti tuleva kymmenvuotiskausi jatkaa sitä kehitystä, mikä mm. Kymen laaksossa on viime vuosina riistankasvattajasaksanseisojamiesten toimesta pantu alulle.

Entä miten on koirakantamme kehitys näissä metsästysolosuhteissa ja mihin suuntaan ollaan menossa. Rodun kotimaassa on metsästysolojen muuttumisen mukana viime vuosina voimakkaasti oltu seisojissa kehittämässä erityisesti haavoittuneen riistan etsimis- ja talteenotto-ominaisuuksia muitakaan tavoitteita luonnollisesti unohtamatta. Meillä sen sijaan on kuluneena kautena ollut varsin vähäinen kiinnostus mm. erillisiin jäljestyskokeisiin. Erillisen vesikokeen saamista koskeva uudistus epäilemättä korostaa noutamisominaisuutta kokeissa, vaikkakin kokeen aikaan saamisen peruste sellaisenaan olikin aikoinaan lähinnä koeteknillinen.

Kerho on kuluneena kautena monien eri neuvottelupäivien tiimoilta virallisesti todennut, että saksanseisojille asetetut tavoitteet saavutetaan jo käytössä olleiden koesääntöjen avulla ilman niihin tehtäviä uudistuksia.

Näinollen on vältytty tekemästä ainakin hätäisiä mahdollisesti harhaanvieviä muutoksia. Omaksuttua kantaa on pidettävä merkkinä siitä, että kerhon aktiivisen osan enemmistö on ollut tyytyväinen sekä asetettuihin tavoitteisiin että niiden toteuttamiseksi valittuihin keinoihin tai ei ainakaan ole löytänyt parempia ratkaisumalleja mahdollisten uudistustarpeiden toteuttamiseksi.

Tietenkään asia ei käytännössä ole näin yksinkertainen, kun ottaa huomioon vallitsevan tilanteen. Saksanseisojien jalostuksen ja käytön tavoitteissa on kansainvälisellä tasolla tapahtunut kehitystä luonnollisena seurauksena metsästyksen ja metsästäjien ajattelutavan yleisestä muuttumisesta. Samoin on suomalainen metsästäjä tänään toinen kuin aikaisemmin muuttuneine riistamaineen. Ei ole pystytty poistamaan pulmaa kokeisiin osallistumattomuudesta vaan asianlaita on pikemminkin päinvastoin. Kokonaistilanteen arviointi ja tarkastelu on ilmeisesti edessäpäin, siihen viittaa mm. ne uudistusmieliset välähdyksenomaiset kirjoitukset, joita lehdessämme on mm. A. H. Virkkunen julkaissut. Kun joskus ollaan väistämättä uudistusten edessä on hyvä, jos silloin on käytettävissä kokemukseen perustuvia muokattuja vaihtoehtoja. Toimikunnat tiettävästi istuvat ahkerasti tällä hetkellä rodun kotimaassakin.

Jäsenistön tekemä kasvatustyö muodostaa kerhon saavutusten materiaalisen taustan. Kuluneen kymmenen vuoden aikana on kasvattajana esiintynyt 14 kenneliä.

Ulkomailta on maahan tuotettu kuluneena kautena 13 yksilöä, jotka roduittain jakautuvat seuraavasti: 11 karkeakarvaista ja 2 lyhytkarvaista.

Jos oletetaan saksanseisojien keskimääräiseksi eliniäksi 6 v, ja tarkastellaan jäljempänä olevaa taulukkoa, josta näkyy jäsenmäärän ylittäneen jo 1000 henkeä, voidaan vain todeta koirienkin määrän olevan melkoisen. Jää vain arvailujen varaan kuinka suuri osa on ollut metsästyskäytössä. Joka tapauksessa kokeisiin osallistuneiden koirien määrä on todella vähäinen metsästyskäytössäkin yleensä oleviin koiriin verrattuna.

Koetuloksista voidaan tehdä eräitä päätelmiä. Eri ominaisuuksien ja kokonaissuoritusten vertailu eri vuosina antaa ennenkaikkea kuvan siitä mihin suuntaan kulloinkin ollaan jalostustyössä menossa eri ominaisuuksien osalta. Kun on kuitenkin oletettava, ettei kokeisiin tuoda yleensä ainakaan kaikkein heikonta päätä

edustavia kasvatustuloksia, ei koetulosten keskiarvoa voida kuitenkaan pitää koko kasvatustyön keskiarvona, jonka täytynee olla mainittujen keskiarvojen alapuolella.

Tärkeintä on, että koetulokset tuovat esiin ne yksilöt, joita voidaan suositella kokeiltavaksi jalostukseen ja toisaalta ne antavat mahdollisuuden jälkeläisarvosteluna tarkastella siitokseen käytettyjen yksilöiden jalostusarvoa.

Jalostusohjaus on ollut luonteeltaan neuvontaa. Suomalainen kasvattaja vierastaa tyrkyttämistä ja pakottamista. Hän haluaa päästä omiin tuloksiin. Kuluneena kautena on jäsenlehdestä poimittujen tietojen perusteella syntynyt 4 kaksoisvaliota, 3 käyttövaliota, 1 kas. va m-valio ja 28 muotovaliota.

Yleisesti ottaen jalostustyötä eniten haittaava epäkohta on ollut aineiston pienuus, joka roduttain on vähentänyt sopivat vaihtoehdot varsin vähiin. Jos valinnan varaa ei ole, ei voida puhua täysipainoisesta jalostussuunnittelustakaan sen kaikkine mahdollisuuksineen. Valitettavasti jalostusaineiston uusiminen on ollut liian vähäistä ulkomaisten tuontien avulla. Tuontiin näyttää merkillisellä tavalla liittyvän kateuteen pohjautuvia tunneperäisiä asenteita ja väristyksiä, jotka omalta osaltaan haittaavat kasvatustyöhön asiallista suhtautumista.

Kasvatustyön näkyvimpiä saavutuksia kokonaisuutena on ollut se, että vanhat kokeneet kasvattajat ovat pysyttäytyneet vanhojen tuttujen linjojensa kehittelyssä varmalta koetellulta pohjalta, ja näin ollen luoneet edellytyksiä tulevan kauden mahdollisten uusien linjojen rakentamiseen ainakin osittain jo tunnettuja materiaaleja hyväksi käyttäen.

Rotujärjestön jäsenistö voidaan kennelihmisinä jakaa kolmeen ryhmään: 1) rodun kehitykseen oleellisesti vaikuttaviin vaikutuskasvattajiin, 2) linjattomiin tilapäiskasvattajiin, joilla on vähäinen tai sattumanvarainen vaikutus rodun määrään tai laatuun, sekä lopuksi 3) koiran omistajiin, jotka eivät kasvata, mutta joilla on mielipiteitä ja toiveita kasvatuksesta. Rotujärjestön tavoitteiden kannalta kaikkia mielipiteineen tarvitaan, mutta vaikutuskasvattajien merkitys viime kädessä on rodun kehityksen ja tason kannalta suurin. Itse asiassa tämä ryhmä toiminnallaan ratkaisee tulokset. Sen takia on tärkeätä rotujärjestön ajoissa havaita, että tämän — valitettavan usein taka-alalle vetäytyvän — ryhmän työn tukeminen ja arvostaminen on rotujärjestön pääasioita. Vaikutuskasvattajien ei tulisi kokea rotujärjestön toiminnan olevan heidän työtään vaikeuttavan tai että heidät on unohdettu muiden rientojen varjoon. Näin ei ilmeisesti olekaan kuluneena kautena tapahtunut, vaan itse asiassa vaikutuskasvattajat ovat voineet viedä tililleen selvää kasvatustulosten paranemista ja vakiintumista. Yleinen käsitys on se, että lähtökohdat ovat hyvät siirryttäessä näillä kasvattajien linjoilla seuraavaan rekennusvaiheeseen. Vaikka demokraatisessa yhdistyksessä on kaikilla jäsenillä yksi ääni, on rotujärjestön kuitenkin syytä pitää mielessä, että sittenkin on viisaampaa tarkemmin kuunnella kokeneen rodun kehittäjän rintaääntä kuin sen vikinöitä, jolta toistaiseksi omakohtaista näyttöä ja kokemusta puuttuu.

Näkymät työn jatkamiseen Saksanseisoja-Kerhon työsaralla ovat selkeät. Työ vaatii aikaa ja uhrauksia niin kasvattajilta kuin niiltä, jotka toimivat luottamuselimissä. Se ei suinkaan ole juhlaa ja näkyvää voittokulkua likikään kaikissa kään-

teissä, vaan hyvin usein näkymätöntä uurastusta ja valmistautumista tavotteisiin pääsemiseksi hyvinkin vähäisin keinoin ja edellytyksin. Yhteisymmärrys tasoittaa tietä, ymmärtämättömyys sitä mutkistaa.

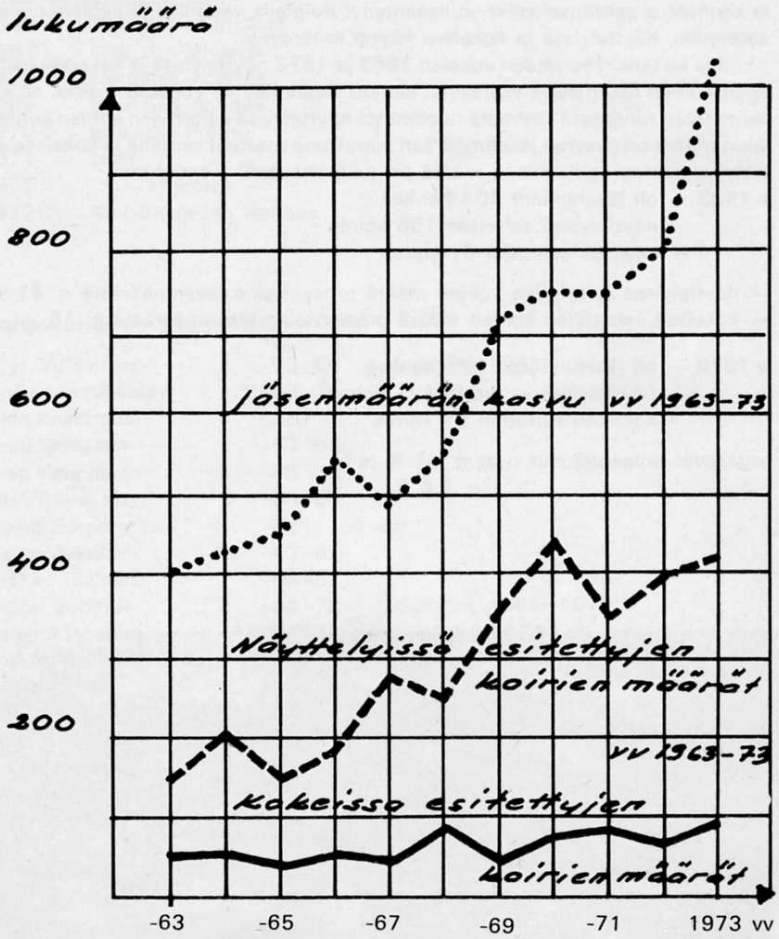

Jäsenmäärän kehitys ja näyttelyissä sekä kokeissa esitetyt koirat vuosina 1963– 1973

- jäsenmäärään on varsinaisten jäsenten lisäksi laskettu tuomari- ja perhejäsenet mukaan
- näyttely- ja koemääriin on laskettu yhteen lk- ja kk-saksanseisojat sekä pm-seisojat

Taulukossa esitetyt kuvaajat osoittavat selvästi tasaista nousua näyttelyiden ja kokeiden osalta joistakin laskuista huolimatta. Sensijaan jäsenmäärää kuvaava käyrä osoittaa erittäin jyrkkää nousua.

Lyhyesti voidaan taulukosta todeta, että viimeisellä kymmenvuotistoimikaudella kiinnostus saksanseisojiin on lisääntynyt huimalla vauhdilla ja kehitys mennyt eteenpäin, näyttelyissä ja kokeissa käynti lisääntynyt.

Jos kuitenkin verrataan vuosien 1963 ja 1973 näyttelyissä ja kokeissa esitettyjen koirien lukumääriä vastaaviin kerhon jäsenmääriin, voidaan todeta, että jäsenmäärän runsaasta kasvusta huolimatta näyttelyissä esitettyjen koirien suhteellinen määrä on pysynyt jäsenmäärään verrattuna melkein samana ja kokeissa esitettyjen koirien suhteellinen määrä on (valitettavasti) pienentynyt.

v 1963 – oli jäsenmäärä 404 henkeä
– näyttelyissä esitettiin 165 koiraa
– kokeissa esitettiin 61 koiraa

– näyttelyissä esitettyjen koirien määrä prosentteina jäsenmäärästä n. 41 %
– kokeissa esitettyjen koirien määrä prosentteina jäsenmäärästä n. 15 %

v 1973 – oli jäsenmäärä 1032 henkeä
– näyttelyissä esitettiin 421 koiraa
– kokeissa esitettiin 97 koiraa

vastaavat prosenttiluvut ovat n. 41 % ja
n. 9,5 %

Riistakoirat vv 1963-1973

1963	Rendbaeks Lone
1964	Eräsalon Kati
1965	Eräsalon Kati
1966	Rakuunamäen Asta
1967	Nita von Westen
1968	Noutajan Abedita
1969	Noutajan Abedita
1970	Eräsalon Pronto
1971	Halli
1972	— ei jaettu —
1973	Metsänkävijän Isabella

Johtokunta vv 1963—1973

A. H. Virkkunen	-63 -66	puh.joht. 1963
Anna-Liisa Arvela	-63 -72	
Aino Kostamus	-63	
Onni Koskinen	-63 -64	
Arvo Kauppinen	-63 -65	
Otso Ruuskanen	-63 -65	
Heikki Sarparanta	-63 ja -66 -68	
Aarne Jussila	-63 -67	
Jaakko Tiiainen	-63 -67	
Heikki Suomus	-64 -72	puh.joht. 1964—1972
Paavo Maljanen	-64 -73	puh.joht. 1973 —
Jaakko Kalliokoski	-65 -67	
Pentti Heino	-66 -68	
Rauno Bergius	-67 -69 ja -72 -73	
Ilppo Voutilainen	-67 -73	
Heikki Elomaa	-68 -70	
Erik Appelberg	-68 -70	
Erkki Kurvinen	-69 -71	
Paul Krüger	-69 -70	
Raimo Louhio	-70 -73	
Reijo Joronen	-71 -73	
Raimo Katajamäki	-71 -73	
Kyösti Kielo	-72 -73	
Ilkka Arkionmaa	-73	
Arvo Suutarinen	-73	

Täysosumapatruuna

Kun kiekko tai riista on jyvällä, punnitaan miehen ja patruunan laatu. Vihtavuoren patruuna on vuosikymmeniä jatkuneen tuotekehittelyn tulosta ja ankaran laaduntarkkailun alaisena koko valmistusvaiheen ajan. Se on suomalainen täysosumapatruuna.

KEMIRA
aikaisemmin Rikkihappo Oy

VIHTAVUORI
-tehty täysosumia varten-

HYVÄLLÄKIN HAULIKOLLA ON HUONOT PUOLENSA. ELLEI SE OLE MIROKU

Miroku käy aikuisen miehen käteen. Asekaupassa hän ensimmäiseksi ottaa Mirokun. Ja lähtee Mirokun kanssa. Ja saa koko rahalla vain hyviä puolia.

B.C. MIROKU

PAAVO MALJANEN:

Koesääntöjen kehityksen tarkastelua

Saksanseisojien koetoimintaa on harjoitettu vuodesta 1937 alkaen, siis jo ennen kerhon perustamista. Nämä kokeet ovat vuosien myötä muovautuneet ajan mukana. Kokeet ovat monelle "maattomalle" olleet metsästyksen korvike, toisille kilpailuvietin tyydytys ja yleisesti jalostustarkoituksia palveleva katselmus.

Aikaisemmin 10-vuotisjulkaisussa G. R. Renvall ja 20-vuotisjulkaisussa Jaakko Kalliokoski ovat käsitelleet koesääntöjä ja niiden kehitystä sekä yleensä koetoimintaa kerhomme alkuaikona. Tämän vuoksi jätän nämä alkuajat minulle tuntemattomina tämän kirjoituksen ulkopuolelle ja aloitan sääntöjen tutkiskelun siltä ajalta, minkä olen ollut Saksanseisoja-Kerhossa.

Vuonna 1958 hankkiessani ensimmäisen saksanseisojani ja liittyessäni kerhoon en vielä tajunnut kanakoirametsästyksestä paljoakaan. Vuonna 1959 olin ensimmäistä kertaa kokeissa Seinäjoella ja lähteköön tarkasteluni tältä vuodelta.

Metsästyskokeissa arvosteltiin koiria tällöin kaikkiaan yhdessätoista eri osasuorituksessa, pisteitä annettiin 0—7 ja vaikeuskerroin oli arvosteltavan kohteen vaikeudesta riippuen 1—5. Arvosteltavat kohteet olivat:

Nuorten luokka	Vaikeus kerr.	Korkein pistemäärä	Korkein mahd. p.määrä
Haku	5	7	35
Riistatyö	5	7	35
Vainu	3	7	21
Noutaminen	2	7	14
Uinti	1	7	7
Tottelevaisuus	2	7	14
			126

1	palkinto	vähintään	97	pisteellä
2	"	"	77	"
3	"	"	63	"

Avoin luokka	Vaikeus kerr.	Korkein piste määrä	Korkein mahd. p.määrä
Haku	5	7	35
Riistatyö	5	7	35
Vainu	3	7	21
Noutaminen	2	7	14
Vesityö	3	7	21
Tottelevaisuus	3	7	21
Tiedottaminen	4	7	28
			175

1	palkinto	vähintään	132 pisteellä
2	"	"	105 "
3	"	"	88 "

Voittajaluokka	Vaikeus kerr.	Korkein piste-määrä	Korkein mahd. p.määrä
Haku	5	7	35
Riistatyö	5	7	35
Vainu	3	7	21
Noutaminen	2	7	14
Vesityö	3	7	21
Tottelevaisuus	3	7	21
Tiedoittaminen	4	7	28
Laahausjälkityö	4	7	28
Paikalleen jääminen ja vartiointi	2	7	14
Vetokoiratyö	4	7	28
Petoeläinkoe	2	7	14
			259

1	palkinto	vähintään	221 pisteellä
2	"	"	208 "
3	"	"	195 "

Voimakkain kritisointi kohdistui tuolloin paikalleen jäämiseen ja vartiointiin, jotka todettiin lähinnä palveluskoirien tehtäväksi ja toisenlaisissa kokeissa, esimerkiksi tottelevaisuuskokeissa, arvosteltaviksi. Jo tällöin Jaakko Tiiainen ja Allan Jokinen näkivät, että linnun pudottamien ei ole välttämätöntä nuorten luokassa eikä myöskään al 3. palkintoa jaettaessa. (Tämä riistan säästöön koetilanteissa tähtäävä toimenpide on jälleen tämän päivän sääntöuudistuksien eräs näkökohta.) Näihin aikoihin ilmeni sangen voimakasta mielipiteiden vaihtoa siitä, muutetaanko koesääntöjä ja jos, niin miten muutetaan. Mielenkiintoista luettavaa ovat vuosien 1959—1960 lehdet, joissa tuomarit tuovat esiin omat ehdotuksensa ja vertailunsa.

Vuoden 1959 vuosikokous nimesi kahden miehen toimikunnan, Aarne Jussilan ja Jaakko Kalliokosken, laatimaan tarpeen vaatimia muutoksia ja korjauksia. Helmikuussa 1960 työ oli tehty ja jätetty johtokunnalle ruodittavaksi. Seuraavassa ote lehdestä n:o 2/1960. "Tämä sääntöehdotus on sittemmin kerhon johtokunnassakin vielä ollut perusteellisesti käsiteltävänä lukuisissa kokouksissa, joissa tunteja ei ole laskettu. Johtokunnassa tapahtuvaan muokkaustyöhön ovat toimikunnankin jäsenet osallistuneet."

Vuoden 1961 vuosikokouksessa sitten hyväksyttiin pienin muutoksin johtokunnan laatima sääntöehdotus nykyisiksi käytössä oleviksi koesäännöiksi.

Edellä kerrotusta ilmenee, millä tunnollisuudella nyt voimassa olevat koesäännöt on saatu aikaan. Vanhoissa säännöissä olleet vainu, tottelevaisuus, avoimen luokan tiedottaminen sekä voittajaluokan paikalleen jääminen ja vartiointi, vetokoiratyö ja petoeläinkoe poistettiin.

Vetokoira- l. verijälkityöllä käsitettiin koiran työskentelyä haavoittuneen hirvieläimen löytämiseksi. Lehdessä 2/1957 "A.H.V." kirjoittaa vetokoiratyöskentelystä, kuinka tärkeätä olisi se liittää koesääntöihimme. Nimimerkki mainitsee niiden järjestettävyyden vaikeudesta seuraavaa: "Erikoiskokeet monipuolisine ohjelmineen ovat sinänsä jo työläät järjestää. Jos niihin on vielä hankittava kuollut hirvikin ja surmattava kissat, muodostuisi järjestely niin suuritöiseksi, ettei siihen tarvittavan järjestelykoneiston käsillesaanti olisi helppoa."

Edellä mainitusta syystä, tärkeydestään huolimatta, ei näitä ole sovellettu koesääntöihimme. Sensijaan aloitettiin vuonna 1964 kokeilla koiriamme metsästyskoirien verijälkikokeiden säännöillä. Näihin varattiin kaikkiaan neljä kiertopalkintoa. Harrastuksen puutteen takia pidettiin kokeita vain parina kolmena vuotena ja senjälkeen innostus haihtui syksyisiin tuuliin. Joukossamme ei ole tarpeeksi hirvimiehiä, joille em. työskentely on tärkeätä. Myös pelko siitä, että nuorelle koiralle jälkityötä opetettaessa koiran lintutyöskentely kärsisi puurtamisen mahdollisesti lisääntyessä, on laimentanut osanottoa. Lienee niin, että koirissa kyllä olisi ainesta monenlaiseen metsästykseen, niiden isännillä vain harvoilla intoa ja ennenkaikkea mahdollisuutta osallistua kovin monipuolisiin jahtiharrastuksiin.

Nykyiset säännöt pistetaulukkoineen ovat tämän päivän kerholaisille tuttuja, ja joille eivät, heidän on syytä niiihin tutustua. Suurimpana muutoksena oli pistelaskun täydellinen uudistaminen. Aikaisemman 0—7 tilalle tuli nyt 0—3. Näillä säännöillä arvosteltiin koiria tyytyväisinä aina vuoteen 1966 asti, jonka jälkeen alkoi kuulua voimakastakin arvostelua varsinkin pisteitä 0—3 kohtaan.

Seuraavanlaisia haittoja näki Heikki Sarparanta tuolloin kirjoituksessaan "Koesäännöistä". "Palkintotuomari kahlehditaan kovin suppeaan asteikkoon, jossa

hänellä ei ole pelivaraa. Joskus hän saattaa pienestä, käytännönmetsästykseen hituistakaan vaikuttavasta muotoseikasta — itse asiassa kauneusvirheestä — pudottaa yhden pisteen." — "Pisteitä tuijoteltaessa ei sovi kuitenkaan unohtaa sitä tosiseikkaa, että ne ovat vain välikappale tuomarin arvostelun helpoittamiseksi, eikä suinkaan itsetarkoitus." "Jälkityötä pidän kyseenalaisena voittajaluokan arvostelukohteena — jälleen käytännön metsästystä ajatellen — sillä varmaan moni seisojalla metsästänyt on joutunut useinkin tilanteeseen, jolloin haavoittunut riista pakenee. Tällöin yleensä kokenut koira seuraa pakenevaa otusta ilman erikoiskoulutusta." — "Voittajaluokka säilyy kuitenkin riittävän monipuolisena ja vaativana vesitöineen ja tiedottamisineen ilman laahausjälkeäkin, ja on turhaa jäljitellä meikäläisissä olosuhteissa ulkomaisia esimerkkejä keinotekoisesti teatteria pelaamalla."

Tällöin johtokunta katsoi aiheelliseksi nimetä toimikunnan, Jaakko Tiiainen, Heikki Suomus ja allekirjoittanut, tutkimaan ongelmia ja mahdollisia muutoksia pistelaskujärjestelmään. Toimikunta sai työnsä valmiiksi ja se joutui tuomarien käsittelyyn Vantaalassa neuvottelupäivillä keväällä vuonna 1971 ja todettiin kelvottomaksi.

Vuonna 1971 helpoittaaksemme erikoiskokeittemme läpivientiä päätti vuosikokous Seinäjoella, että kokeet jaetaan kahteen osaan, syksyllä metsästysaikana pidettäviin erikoiskokeisiin ja ns. kesäkokeisiin, jotka käsittävät vesityön ja voittajaluokan laahausjälkityön. Tälläkin päätöksellä oli vastustajansa. Vastustajat pelkäsivät, että saksanseisojan reippaus katoaa, kun uintikokeet suoritetaan kesällä lämpimässä vedessä. Onpa joku ollut jo huomaavinaakin, että kylmään veteen meno on vaikeutunut ja siitä on mainittu jopa tuomarikertomuksissammekin. Kilpailijoiden ja kokeiden järjestäjien kannalta kyseinen muutos on edullinen. Uskallan todella arvostella ja ennustaa, että kylmästä vedestä nouto huononee, mikäli koiralta ei vaadita jatkuvaa vesinoutoa, jopa riitteisestä vedestä. Toinen asia on sitten, kuinka usein sitä tarvitaan.

Tämän jälkeen on johtokunnalle tullut sääntömuutosehdotuksia silloin tällöin ja niitä on siellä myös pohdittu. On tullut jälleen esiin ehdotus, jonka olen jo tässä kirjoituksessa maininnut, että lintua ei pudoteta nuorten luokassa lainkaan ja harkitusti myös avoimessa. Saksanseisoja -lehdessä asiaa on viimeksi käsitelty n:ssa 1/-73, jossa mm. mainitaan, että "uudistuksen tulee olla todellinen, muodollisen näpertelyn sijasta."

Valitettavana piirteinä kokeissa ilmenee ilman riistakosketusta jääneet koirat. Kokeitten alkuaikoina osallistui niihin vain muutamia koiria, joskus jopa näyttää olleen osanottajapulaa. Nykyään on ongelmana osanottajien runsaus, tuomaripula, ja on välillä jopa jouduttu rajoittamaan osanottajamäärää. Silloin kun kysymyksessä todella on koirien osanottorunsaus ja yksityisen koiran kokeilun vähyys, on harmillista, että kokeissa kävijä joutuu uhraamaan parasta jahtikautta ehkä kaksikin päivää ilman, että voisi osoittaa koiransa metsästyskelpoisuuden. Ja tähän on syynä se, että hakuvuorot ovat sattuneet riistattomille alueille. Tällainen kokeissa kävijä saattaa osallistua kokeisiin sen ainoan kerran. Jalostustyön kannalta olisi kuitenkin tärkeää saada arviointi kaikista koirista. Olisikohan niin, että meidän tulisi keskittyä myöskin kehittämään ns. "minikokeet", joiden puitteissa voitaisiin arvostella koiraa ehkä joltisesti metsästysominaisuuksiltaan nimenomaan jalostustarkoitusta palvelemaan? Varsinaiset kokeet pysyisivät tietenkin päätavoitteina ja

todellisten kykyjen ja huippujen esilletuojina. Tällaiset kysymykset tulevat esiin siltä pohjalta, kun koirakantamme on kasvanut vuosikymmenen myötä valtaisasti.

Vuosien mukana ovat säännöt useampaan kertaan muuttuneet, koska olosuhteet, joissa kilpaillaan, ovat muuttuneet: riista vähentynyt, koirakanta kasvanut jne. Myöskin jokapäiväisessä elämässä ovat asenteet muuttuneet, ja ne heijastavat vaikutustaan kaikille aloille. Emme ehkä aina enää ihaile emmekä näe tarkoituksenmukaiseksi pelkästään ehdotonta tottelevaisuutta, vaan siihenkin tulee sisältyä mielekkyyttä. Esimerkiksi paukkunoudolla palkinnolle pääseminen on ollut keskustelun aiheena. Sääntöjen jatkuva arvostelu ja uudistamispyrkimyskin ovat molemmat positiivisia ilmiöitä. Ne ilmaisevat asiasta kiinnostumista ja elävää mukanaoloa. Joka kerta harkittakoon kunnolla, vaivoja säästämättä uusia ehdotuksia, ettei koiriamme arvosteltaessa jouduttaisi "ojasta allikkoon". Onneksi joukossamme on aina terveesti konservatiivejä, jotka toimivat sopivina jarrumiehinä ja saavat meidät vanhasta arvostamaan sen, mikä on säilyttämisen arvoista. Nyt todellakin toivotan onnea tulevaisuudessa sääntöjä uusiville henkilöille ja toimikunnille, jotta saamme koiristamme totuuden irti, olkootpa pisteet 0–3, kuten meillä tai 0–12, niinkuin Saksassa on laita.

Kansainvälinen + Pohjoismainen valio,
KKU MALJAN JUNNU 9545/67

Pullollaan tärkeitä terveyspisaroita

Monivimin

Monivimin on monipuolinen, helppokäyttöinen, nopeasti vaikuttava ja tietysti ennen kaikkea tärkeitä A-, B-, D- ja E-vitamiineja sisältävä vitamiinivalmiste koirille. Monivimin on helppo sekoittaa veteen, maitoon tai ruokaan.

Saatavana apteekeista. Pakkaukset: 100 ml:n ja 500 ml:n pullot.

Astra-Ewos

Astra-yhtiöt Oy
Pääskylänrinne 8
Helsinki 50
Puh. 718 411

A. H. Virkkunen:

Tulevaisuuden kokeet

Koiran totunnainen maasto

On kulunut lähes kaksikymmentä vuotta siitä, kun Tarmo Ruutu perusteli poisjäämistään kerhomme 10-vuotiskokeista näin:

"Olen kasvattanut koirani metsää ja metsäistä maastoa varten, olosuhteiden pakosta osaksi johtuen, ja olen voinut todeta sen varman seisonnan, nopean, mutta silti sellaisen haun, joka ei karkota lintuja, vaan saa ne painautumaan tiheiköissä, joita vain tällä leveysasteella tapaa, sen varman vesityön, mallikelpoisen noudon ja hyvän tottelevaisuuden. Kaikesta tästä huolimatta en olisi alkuunkaan menestynyt kokeissa, joissa koiran kyky punnitaan peltopyiden avulla, joita koirani ei ole edes unissaankaan nähnyt. Kokeet suoritetaan suurilla avoimilla kentillä ja annetaan ratkaiseva merkitys koiran osoittamalle nopeudelle ja ilmavainulle."

Tuskin Ruutu enää tänään on valmis allekirjoittamaan jokaista yllä siteeraamaani lausetta. Kehitys menee eteenpäin, ajatustavat muuttuvat. Me seuraamme mukana ja muutamme näkemyksiämme. Mutta peruskysymys, johon Ruutu edellä on puuttunut, on ja pysyy pulmana tälläkin hetkellä. Koiramme tulisi olla kelvollinen luontomme sen eteen asettamissa kaikissa vaihtelevissa maastoissa samoinkuin niissä eläviä eri riistalajejä kohdatessaan. Tuo pulma vieläpä mutkistuukin. Ruutu puhuu kirjoituksessaan metsälinnuista ja peltopyistä. Tänään, kaksikymmentä vuotta myöhemmin, on käyttäytymiseltään ja elinympäristöltään niistä poikkeava kolmaskin lintulaji, fasaani, päivän lintuna vaatimuksineen koiralle asetettuja käsittelytaitoja laajentamassa.

Monipuolisuuskoiran koe

Samalla ketaa kuin Ruutu, kirjoittaa myös Ossi Kanerva. Hän käsittelee samaa asiaa kuin Ruutu, mutta toiselta kannalta. Hän puhuu monipuolisuuskoiran ja sen kokeilemisen puolesta. Lainaan häntäkin, mutten sana sanalta. Ajatuksensa kulkevat seuraavaa rataa:

Syntyperänsä puolesta saksanseisojan tulisi olla seisova koira, jonka tulisi hallita meikäläinen maasto metsineen ja peltoineen, noutava koira, joka pystyy hoitamaan tehtävän maalla ja vedessä, joka pystyy seuraamaan ainakin verijälkeä,

mutta mahdollisesti ajamaan myös lyhyitä ajoja. Tiedottaminen olisi tärkeä ominaisuus peitteisessä maastossa tai sen korvikkeena koiran täytyisi olla niin tottelevainen, että sen voisi kutsua pois seisonnalta. Koska nimenomaan monipuolisuuskoira on kysymyksessä, täytyy niiden kokeisiin sisältyä kaikki nämä vaadittavat lajit. Luonnollisesti kukin käyttää koiraansa niinkuin itse haluaa, mutta yleiset koetilaisuudet on järjestettävä rodulle hyväksyttyjen vaatimusten mukaan. Todellisia saksanseisojain kokeita ovat vain sellaiset, joissa koiran kykyjä punnitaan jonkinlaisen moniottelun puitteissa. Olosuhteet maan eri puolilla ovat erilaiset, mutta kompromissiin pääseminen koelajeissa ei ole mahdotonta.

Näin olemme Ossi Kanervan opastamina tulleet kokeille asetettaviin vaatimuksiin.

Monipuolisuuskoiria vai maastospesialisteja?

Tänäänkin meillä on Pohjois- ja Keski-Suomen metsiin koulutettuja koiria, jotka niiden omistajat vievät metsämaastossa järjestettyihin kokeisiin. Etelä-Pohjanmaan mies taas suuntaa koematkansa lakeuden kokeisiin, samoinkuin se, jolla on laajahakuinen, mutta samalla huonohermoinen koira, joka ei metsässä ole ohjaajansa käsissä. Fasaanikokeissa koiran hallinta joutuu kovimmalle koetukselle: erikoistuneisuus niin metsä- kuin avomaastohakuunkin menettää merkityksensä, sillä nyt on koiran kyettävä puskahakuun. Edellä on koiran helpon ohjattavuuden ja tottelevaisen luonteenlaadun koetinkivi ja mittapuu. Fasaanikokeessa punnitaan aste, johon ohjaaja ja hänen koiransa ovat yhteistyössään päässeet.

Nykyisetkin koesääntömme tosin velvoittavat kokeilemaan koiria sekä avoimella kentällä että metsässä. Avoimessa ja voittajaluokassa vaaditaan lisäksi kykyä tiheissä pensaikoissa suppeaan, enintään ampumamatkan päähän sivuille ulottuvaan varovaiseen hakuun eli edellä kutsumaani puskahakuun.

Tosiasia kuitenkin on, että nämä koesääntöjen määräykset ovat perimmältään jääneet kuolleiksi kirjaimiksi. Tuomarilla on — fasaanikokeita, eikä aina niitäkään lukuunottamatta — säännöllisesti rankka paine saada lintuja kullekin kilpailevalle koiralle. Usein, melkeinpä useimmiten, hän ponnisteluistaan huolimatta siinä vielä epäonnistuu. Vain poikkeuksellisesti hänellä näissä olosuhteissa on varaa tosissaan lähteä juoksuttamaan koiraa avomaastokokeissa metsään, metsäkokeissa aukealle ja fasaanikokeissa sen paremmin metsään kuin aukeallekaan. Taitava, kokenut ohjaaja sitäpaitsi koiran sille outoon maastoon joutuessa ohjaa sitä siellä hitaasti ja kuin silmän lumeeksi lähinnä vain aikaa voittaakseen ja "onnellisesti" pois sieltä päästäkseen. Seurauksena on, että meillä nytkin hyvin luultavasti on metsässä virattomia avomaastovalioita, avomaastossa virattomia metsävalioita ja valioita, joiden törmäämiset fasaanikokeissa katsotaan ymmärrettäviksi, peitetään niiltä silmät ja annetaan ne anteeksi korkeankin palkinnon ohessa. Puhumattakaan sitten valioita heikommista koirista!

Herää kysymys, ovatko nämä koirat todella monipuolisuuskoiria?

Koesäännöissä "alkulähteille"

Sanoisin, ettei vian ehdottomasti tarvitse olla koirissa, ei ohjaajissa eikä tuomareissakaan. Vika voi olla koesäännöissäkin, jotka väärällä tavalla on ohjelmoitu ahnehtimaan ylivoimaista näyttöä ja haukkaamaan kerralla liian suuren palan.

-75
"LUOVUTUS"

"FASAANI"
"VALPPAANA"

"FASAANI"
"AJO"

Toissasyksyisistä Hegewald-kokeista palattuaan Heikki Suomus viime talvena Saksanseisoja-lehdessä viittasi jalostusta palvelevaan ja periytymiseen perustuvaan saksalaisten soveltamaan koejärjestelmään. Siinä pyritään yksityiskohtaisesti erittelemään koiran ominaisuudet ja pannaan pääpaino niiden esille saamiseen. Koe operoidaan kohdistaen kulloisessakin osasuorituksessa huomio vain siinä tarkkailtavaan ominaisuuteen ja ummistetaan silmät kaikelta muulta, niin hyvältä kuin pahalta. Vuorollaan tulevat aikanaan kokeiltaviksi ominaisuudet, joita ne osaltaan ilmentävät.

Osasuorituksissahan ollaan meilläkin jo alulla, kun vesityö ja laahausjälki erotettiin erillisiksi suorituksiksi. Seurauksena oli voimakkaasti kasvanut osanotto näihin kokeisiin. Niistä olisi hyvä ja sopiva lähteä jatkamaan ja niistä saatuun kokemukseen vedoten sopii odottaa, että kautta linjan koirien kokeissa käyttäminen ja niiden edustamien ominaisuuksien esille tulo lisääntyisi, kunhan vastuun ottaneet niistä kerhon jäsenille vaivautuvat kerhon lehdessä edes ilmoittamaan.

Mitä ominaisuuksia olisi kokeiltava ja miten?

Noudattakaamme tämän kaavailussa järjestystä, jota nykyiset koesääntömme seuraavat. [1)]

Kokeilun kohde	Nuorten luokka	Avoin luokka	Voittajaluokka
1) Haku	syyskokeessa	syyskokeessa	syyskokeessa
– avomaastossa	10 min.	10 min.	10 min.
– metsässä	10 min.	10 min.	15 min.
–pensaikossa	5 min.	10 min.	15 min.
2) Seisonta + eteneminen	syyskokeessa	syyskokeessa	syyskokeessa
3) Nouto			
– maalta nouto	kylmällä linnulla kesäkokeessa	jälkityössä + kylmällä linnulla kesäkokeessa	kylmällä linnulla kesäkokeessa
– vedestä nouto		vesityössä kesäkokeessa	vesityössä kesäkokeessa
4) Vesityö	kesäkokeessa	kesäkokeessa	kesäkokeessa
5) Laahausjälkityö		kesäkokeessa	
6) Verijäljestys			kesäkokeessa
7) Tiedottaminen			syyskokeessa

Kuten huomataan, laahausjälki on tässä ulotettu avoimeen luokkaan ja voittajaluokkaan verijäljestys, jonka ajattelisin tapahtuvan jäljestämiskokeen vaatimuksia noudattaen.

1) Tässä muuten nähdään, mitä etuja tarjoaa muissakin suhteissa osasuoritusten jakaminen eri suorituskertojen osalle: näin saataisiin luultavasti heräämään tähän saakka turhaan yritetty harrastus jäljestyskokeita kohtaan, minkä saksanseisojain kouluttajille pitäisi luonnostaan langeta.

Huomataan myöskin, että riistaa ei pudotettaisi — ammuttaisiin ilmaan. Nouto maalta tapahtuisi kesäkokeissa kylmällä linnulla, vaikkapa sorsalla. Riistaa vielä tällä hetkellä pudottaessamme olemme pahasti vanhoillisia ja kehityksestä jäljessä. Ajokokeissa, linnunmetsästyskokeissa ja hirvikokeissa samoinkuin luolakokeissakaan ei saalista tavoiteta. Ainoat kokeet, joissa näin vielä tehdään, ovat kenttäkokeet ja erikoiskokeet. Viime syksynä Kanakoirakerhon ja -osaston Aulangolla järjestämillä koetuomarien neuvottelupäivillä otettiin asia esille. Saaliista luopuminen ei saanut kannatusta, mitä perusteltiin sillä, että pudotuksia tapahtuu vähän. Asian ydin ei kuitenkaan ole siinä. Kysymys on metsästysetiikasta. Jokainen tarpeettomasti ammuttu lintu rikkoo hyvää metsästystapaa vastaan. Linnun alas ampumisella kokeessa saadaan selville vain, meneekö koira perään vaiko ei. Tämä taas on puhdas tottelevaisuuskysymys, joka voidaan selvittää muutenkin, mm. kylmän linnun ampumisen ja noudon tapahtuessa esim. niin, että ohjaaja on ampumahetkellä 10—20 m:n päässä koirastaan. Linnun pudottaminen kokeissa on siten siis täysin turhaa ja sellaisena hyvän metsästystavan vastaista. Olisi jo korkea aika tässä suhteessa vapautua merkityksettömistä jäänteistä ja ennakkoluuloista!

Sovellutus

Edellä esitetystä suppeasta selostuksesta on kaiken todennäköisyyden mukaan vielä vaikea muodostaa kuvaa, millaisiksi tällaiset kokeet muodostuisivat. Ajatuksiani selventääkseni jatkan niitä jonkinlaisella tuomarikertomuksella, mitä erästä avoimen luokan koiraa kokeiltaessa tapahtui. Pisteitä saattoi koira saada esim. 0—3, kuten nytkin.

KESÄKOE

Vesityö

Ohjaaja pani koiran makaamaan rannalle ja poistui sen taakse 20 m:n päähän. Koiran takaa heitettiin sorsa veteen ja ammuttiin. Koira oli rauhallinen. Tuomarin antaessa ohjaajalle lupaa komentaa koira noutamaan, se syöksyikin omaaloitteisesti veteen. Se ui kiihkeästi, otti hanakasti ja tukevasti linnun ja ohjaajan luo tullessaan se pudotti linnun hänen jalkoihinsa.

Pisteitä:

— veteenmenon halukkuus	3
— uinti	3
— nouto vedestä	3
— kouliintuvuusalttius	1
— riistainto	3

Laahausjälki

Jälki tehty kanilla. Koira viedään jäljelle. Se seuraa sitä ilmavainua käyttäen nopeassa vauhdissa, eksyy kolmasti jäljeltä, mutta palaa sille. Perillä menee kaniinin ohi. Huomattuaan jäljen kadonneen saa kanista tuulen alta vainun, palaa takaisin ja ottaa sen, tuo ohjaajalle nopeasti ja pudottaa hänen jalkoihinsa.

Pisteitä:

– jäljen seuraaminen	1
– nouto maalta (huom. ohimeno!)	2
– kouliintuvuusalttius	1
– riistainto	3

SYYSKOE

Haku

Avomaasto:

Koira on hyvin laajahakuinen, laukkailee 400 m leveän aukean laidasta laitaan lujaa vauhtia. Yrittää aukean laidoilla metsään ja vain voimakkain, toistuvin pillityksin ohjaaja onnistuu sen pitämään aukealla. Kuviossa ei ole säännöllisyyttä ja koira kerran tuulen alta juosten, kerran sivusta tullen pelottaa lentoon peltopyyparven, jota yrittää kummallakin kerralla seurata, mutta ohjaaja pilleineen saa sen lopulta hallittua.

Pisteitä:

– haun tarkoituksenmukaisuus	1
– kouliintuvuusalttius	1
– riistainto	3

Metsä:

Koira ei pidä yhteyttä ohjaajaan, loittonee kauas ja on suurimman osan ajasta tietymättömissä. Ohjaaja viheltelee toistuvasti ilman tulosta. Hakusuunnasta kuuluu kerran lintujen lentoon lähtö, koira näyttäytyy ohjaajalle 3 min. myöhemmin.

Pisteitä:

– haun tarkoituksenmukaisuus	0
– kouliintuvuusalttius	0
– riistainto	3

Pensaikko:

Ohjaaja menee pensaikkoon ja komentaa koiran siellä hakuun. Koira painelee pensaikon läpi, puurtaa vastakkaisessa reunassa ja ohjaaja saa sen ensin etsiä ja sitten liikkeelle vasta sen luokse mentyään. Pensaikossa ohjaaja pelottaa koiran

takaa lentoon yksinäisen pyyn. Tämän jälkeen koira liikkuu pääasiassa aukealla; voimakkailla vihellyksillä ohjaaja saa sen kolmasti tulemaan luokseen pensaikkoon, jossa käskee sen jatkaa hakua, mutta koira siirtyy hetimiten taas aukealle.

Pisteitä:

– haun tarkoituksenmukaisuus	0
– kouliintuvuusalttius	0
– riistainto	3

Seisonta + eteneminen

Pyiden nähdään laskeutuneen pellon nurkkaan. Koira ohjataan tuulen alta niitä kohti. Kiinteä, jännittynyt, pystypäinen seisonta heikohkossa tuulessa 30 m:n päästä. Määrätietoinen, nopeanlainen eteneminen käskystä. Linnut lähtevät ja myös koira lähtee niitä seuraamaan, mutta ohjaaja saa sen palaamaan luokseen n. 50 m:n päästä.

Pisteitä:

– seisonta	3
– eteneminen	3
– kouliintuvuusalttius	1

Lopullisiin pisteisiin tultaisiin ottamalla keskiarvo eri pistemääristä. Niinpä ylläoleva erittäin riistaintoinen, mutta samalla ilmeisesti erittäin kova koira olisi kuvatussa kokeessa saanut pisteitä seuraavasti:

– haku	1 + 0 + 0	= 0,33
– seisonta	3	= 3
– eteneminen	3	= 3
– nouto maalta	2	= 2
– nouto vedestä	3	= 3
– uinti	3	= 3
– laahausjälki	1	= 1
– riistainto	3 + 3 + 3 + 3 + 3	= 3
– veteenmeno	3	= 3
– kouliintuvuusalttius	1 + 1 + 1 + 0 + 0 + 1	= 0,66

Pistekertoimia ja palkintosijoihin oikeuttavia pistemääriä on tässä yhteydessä tarpeetonta ryhtyä kaavailemaan. Lähinnähän on nyt kysymys periaatteesta. Sanottakoon vain, että jos ajatellaan koiran yleistä käyttökelpoisuutta ja jalostusarvoa, ainakin kouliintuvuusalttiudelle olisi pantava varsin suuri paino.

Johtopäätöksiä

Jalostukselliset ominaisuudet – huomaa: nimenomaan ominaisuudet! – jotka yllä olevanlaisessa kokeessa saataisiin arvioiduiksi, olisivat ainakin

- riistainto
- seisontataipumus
- etenemishalukkuus
- veteenmenon halukkuus
- jälkitarkkuus ja
- kouliintuvuusalttius.

Hyvä jo näinkin! Mutta erittäin tähdellistä olisi myös vainun tason toteaminen. Edellä kuvatun koiran vainua voisi väheksyä mm. sen perusteella, että se karkoitti avomaastohaussa tuulen alapuolelta pyyparven ja ehkä sen perusteella, että se pensaikkoon jätti taakseen yksinäisen linnun, niin myös sillä, että se sivuutti laahausjälkityössä jäljen päässä olleen kaniinin. Toisaalta se seisonnassaan osoitti hyväksi katsottavaa vainua ja etenemisessään selvää paikallistamiskykyä. Nämä arvosteluperusteet osoittavat, miten sattumanvaraiseksi vainun arvostelu koeolosuhteissa muodostuu ja mitenkä epävarmaa se on: ainoa selvästi esiintynyt ja varmana pidettävä mittausmahdollisuus yllä on seisonnan yhteydessä näkyviin tullut vainun taso. Muut ovat yhtä hyvin ja kernaamminkin voineet johtua holtittomasta hausta ja juoksemisesta kuin vainun puutteellisuudesta.

Huomioonottaen vainun tärkeyden ominaisuutena olisi paikallaan liittää kokeisiin muutama selvä vainukoe. Pieneen, huomiotaherättämättömään häkkiin fasaani tai kaniini tai vuoroon molempia ja tällainen häkki sijoitettaisiin a) aukealle, b) ojaan, c) metsään puiden taakse ja d) pensaikkoon. Tällöin päästäisiin vainua arvostelemaan myös eri koirien vainua toisiinsa vertaamalla.

Voidaan huomauttaa, ettei kestävyydelle ole edellisessä pantu painoa. Katsoisin kuitenkin, että voittajaluokassakin 40 min:n haku on riittävä osoittamaan koiran kestävyyden, jonka sitäpaitsi ei tarvitse olla periytyvä ominaisuus. Kestävyys liittyy paljossa riistaintoon: jos koiralla on tarpeeksi riistaintoa, se kestää, jollei, se antaa väsymykselleen vallan.

Tuomareita tällainen koe vaatisi huomattavasti enemmän kuin mihin meillä on totuttu. Etenkin, kun ajatukseni on, että tuomarintointa hoitaisivat tuomariparit. Tällöin arvostelu tulisi objektiivisemmaksi, se tasapuolistuisi ja — mikä tärkeintä — yhdenmukaistuisi tuomarien kouliintuessa yhä enemmän ja enemmän löytämään yhteisen näkemyksen. Edelleen on ajatuksenani, että eri osasuorituksia arvostelisivat eri tuomariparit. Tällöin olisi mahdollisuuksia päästä eroon kokeiden pitkäveteisyydestä ja odotusajasta, jota nyt valitetaan. Yhden osasuorituksen jälkeen ohjaaja koirineen siirtyisi välittömästi seuraavan tuomariparin arvostelemaan osasuoritukseen. Kokeittemme pullonkaulaa, vaikeutta löytää linnut jokaiselle kilpailevalle koiralle, tämä erittäin huomattavasti myöskin helpottaisi.

Siunatuksi lopuksi

Jo nykyisin ovat rotujemme kanssa kilpailevien rotujen edustajat silloin tällöin ivansekaisesti arvostelleet erikoiskokeitamme teatteriksi. Kuulen hengessäni veljien ja siskojen hampaiden kalisevan: mitä sitten sanotaan, jos tätä "teatteria" edellä kuvatuin muodoin vielä laajennetaan?

Jos hyvät ominaisuudet selvittämällä, niitä arvostamalla ja edistämällä rodussa ja samanaikaisesti huonoja ominaisuuksia karsimalla kykenemme nosta-

maan koiriemme käytön tasoa ja johtamaan niiden jalostusta kohti parempaa ja parempaa metsästyskoiraa, kohdistuu arvostelu arvostelijoihin ja iva ivaajiin itseensä.

Oleellisinta tässä niinkuin paljossa muussakin on ihmisessä itsessään sitkeästi elävä konservatiivisuus ja uudistusten pelko. Valtaosa meistä haluaa pysyä alallaan ja pelkää vierasta ja kokeilematonta. Siitä on tässäkin kysymys. Ehkäpä oman koiran puutteittenkin ajatteleminen vaikuttaa.

Nähtäköön kuitenkin, ettei edellä kuvattu ole niin uutta kuin ensi näkemältä ja kuulemalta ensiksi kuvitellaan. Kyllä siinä on pysytty vanhan ja hyväksi jo koetun pohjalla ja siitä lähdetty viemään kehitystä eteenpäin. Niin teki aikanaan kivikauden väki muuttaessaan luolasta savi- tai puuhökkeliin ja vaihtaessaan kivikeihäänsä kärjen rautaiseksi ja niin teki muinainen metsästäjä, joka uudisraivasi kasken metsänsä keskeen ja kylvi siihen viljaa.

Uteliaisuus on kai suurin kannustin kokeiluun. Uteliaisuus vei Kolumbuksen Amerikkaan, Gagarinin avaruuteen ja Armstrongin kuuhun.

Pientä on tämän rinnalla, jos me uskallamme olla uteliaita ja kokeilunhaluisia haettamalla koirallamme kolmenlaista maastoa, selvittämällä sen jalostusta edistäviä ominaisuuksia ja toteamalla sen tottelevaisuuden muullakin tapaa kuin pudottamalla linnun sen eteen.

ILKKA KOIVISTO:

Seisonnan ja noudon alkujuurien kaivelua

Ensimmäisen kerran nähtynä kanakoiran seisonta tuntuu aika hullunkuriselta. Koira seisoo jäykistyneessä, luonnottoman näköisessä asennossa aivan kuin tikku tietyssä aineessa. Tuntuisi luonnolliselta, että koira riistaa vainutessaan yrittäisi välittömästi hyökätä riistan kimppuun ja tehdä siitä nopeasti hengetön hengenpidin itselleen. Ei ihme, että kanakoirien seisonnasta on veistelty ja veistellään edelleen huumorin lastuja.

Kanakoirakirjallisuutta lukeneet tietävät, ettei seisonnassa ole kuitenkaan kysymys vallan luonnottomasta käyttäytymisestä. Seisonnan alkujuurena on monien saalistavien petoeläinten tapa jäykistyä tuon tuostakin liikkumattomaksi saalista vaaniessaan. Usein paikoilleenjähmettyminen on selvintä juuri ennen lopullista hyökkäystä saaliin kimppuun.

Jos tarkkaillaan koiralle niinkin etäisen petoeläinsukulaisen kuin leijonan saalistyskäyttäytymistä, huomataan sen etsivän saalistaan vähän samaan tapaan kuin kanakoira haussaan, joskin leijonan työskentely on kaukana kouluhaun kuvioista. Leijona käyttää huomattavasti silmiään, mutta myös hajuaistiaan. Leijonalla on selvä vastatuulihaku. Tästä on tietysti sekin etu, etteivät saaliseläimet haista leijonaa. Kun leijona on päässyt sopivan etäisyyden päähän saaliistaan, se alkaa hiipiä, Kuten tunnettua leijonien keskuudessa vain naaraat yleensä saalistavat, uroksista vain nuoret poikamiehet. Hiipiessään saalistava leijona ei laske valitsemaansa saaliseläinyksilöä hetkeksikään silmistään. Leijona tekee nopeita syöksyjä suojaavista maastokohdista toiseen ja näissä kohdissa se pysähtyy usein pitkäksikin aikaa aivan patsaaksi jäykistyneenä. Leijona siis etenee. Eläimen koko olemus vaikuttaa äärimmäisen jännittyneeltä, ehkä parempi sanoa viimeiseen asti virittyneeltä. Nykyään leijonat muuten käyttävät Afrikan kansallispuistoissa hyvin usein turistien autoja väijyntäsuojanaan ja onnistuvat usein saamaan aikaan täysyllätyksen, koska seeprat, antiloopit ja muut saaliseläimet eivät osaa pelätä autoja. Kun leijona on lähellä saalistaan sen "seisonnat" ovat matalia, mahakarvat tapailevat maan pintaa. Tällaisen seisontatyylin näkee usein kanakoirillakin. Minulla oli aikoinaan englanninsetterinarttu, joka seisoi matalassa asennossa nimenomaan silloin kun riista oli lähellä, joskus muulloinkin.

Kun leijona on riittävän lähellä saalistaan, se päättää viimeisen, usein hyvin pitkäänkin kestävän "seisonnan" räjähtävään hyökkäykseen. Leijonan saalistustapa on luonnollisesti sopeutuma ympäristöoloihin. Tähän leijona on sitten sopeutunut fyysisestikin. Se on nopea ja vahva mutta ei erityisen kestävä. Sama pätee muihinkin kissäeläimiin. Niistä ei siis tämän vuoksi tulisi hyviä kanakoiria!

Monet koiraeläimet kuten sudet, hyeenakoirat ja eräät näitä vähemmän tunnetut lajit saalistavat laumana ja ajavat saalista takaa pitkään ja kestävästi. Vaikkei vielä ollakaan yksimielisiä siitä, mikä on koiran kantamuoto (niitä voi eräiden teorioiden mukaan olla useitakin), on varmaa, että koira polveutuu lajista, joka on ollut sosiaalinen ja joka on ollut kestävä saalistaja. Sosiaalisilla, siis laumana saalistavilla koiraeläimillä saalistus ei hetimiten tarkasteltuna ole paljoakaan leijonan saalistuksen tapaista, jossa siis saatetaan nähdä "seisonta" hyvinkin selvänä. Sosiaalisten koiraeläinten saalistuksessa voidaan huolellisesti seuraten kuitenkin nähdä selvää hakukäyttäytymistä ja ajovaiheen lopussa taas seisontaan verrattavia käyttäytymispiirteitä. Esimerkiksi juuri sudet ja hyeenakoirat pysähtyvät tarkastelemaan puolustukseen valmistautuvaa saaliseläintä ennenkuin lopullinen yritys sen kaatamiseksi tehdään. Kun susi saalistaa yksin, se voi käyttäytyä hyvin samantapaisesti kuin leijonasta äsken selostettiin. Samoin toimii monasti myös kettu. Sudesta tämä osoittaa, kuinka se on käyttäytymisessään joustava ja kykenee sopeuttamaan sen eri tilanteisiin. Susi on siis "henkisesti" kehittynyt laji kuten koira.

Susien käyttäytyminen ennen lopullista hyökkäystä paljastaa ehkä vielä paremmin kuin leijonan käyttäytyminen sen, ettei seisonnassa ole kysymys vain pyrkimyksestä pysyä mahdollisimman huomaamattomana, vaan että seisontaan täytyy liittyä muutakin. Seisonnan aikana petoeläin aivan ilmeisesti virittyy voimia ja terävyyttä vaativaan saaliin nujertamiseen. Tämä "keskittyminen" on tärkeää jo siitäkin syystä, että saaliseläimet ovat monasti varsin kyvykkäitä puolustautumaan ja pienikin virhe tai hetken herpaantuminen voisi käydä saalistajalle kohtalokkaaksi. Luultavasti juuri seisonnassa tapahtuva hermoenergian latautuminen lienee ratkaiseva syy siihen, että kanakoirien kouluttajille peräänmeno on niin usein pahana ongelmana. Energia pursuu yli laitojen päästessään vähän alkuun silloin, kun koira nostaa linnut ilmaan. Tätä ajatusta tukee se, että peräänmenijät ovat yleensä paitsi puutteellisesti koulutettuja myös erittäin riistanhimoisia yksilöitä. Näin selittyisi myös se paradoksaaliselta tuntuva tilanne, että hyvin kiinteästi seisova koira voi olla armoton peräänmenijä.

Seisonnan "juuria" tarkasteltaessa on syytä muistaa, ettei saalistuskäyttäytyminen perustu millään kehittyneellä petoeläinlajilla yksinomaan synnynnäisiin vaistotoimintoihin. Saalistusmanööverien hallinta edellyttää sitä, että myötäsyntyisiä taipumuksia harjoitetaan ja niitä täydennetään oppimalla. Tämän vuoksi kehittyneiden petoeläinten emo-poikassuhde kestää kauan ja oppimiskyky on hyvä. Pisimmälle kehittyneet eivät opi ainoastaan omien kokeilujensa ja kokemustensa kautta vaan myöskin lajikumppaneiden käyttäytymistä jäljitellen. Näiden seikkojen vuoksi koira on sosiaalisena, oppivaisena lajina ollut ihanteellinen materiaali jalostettavaksi erilaisiin tarkoituksiin mm. varsin erilaisiin metsästystapoihin soveltuvaksi apulaiseksi jopa perin kumppaniksi. Lisäksi koiran suuri jälkeläistuotto on nopeuttanut jalostustyötä aivan ratkaisevasti. Näin on voitu suhteellisen lyhyessä ajassa päästä aika hämmästyttäviin tuloksiin esim. juuri vahvistettaessa saa-

"PAUKKUNOUTO"

"SEISONTA"

listukseen kuuluvia synnynnäisiä taipumuksia jopa käyttäytymiskaavoja toivotulla tavalla. Koska näiden periytyminen on riippuvainen suuresta määrästä geenejä, esiintyy näissäkin ominaisuuksissa suuria ja pieniä yksilöllisiä eroja. Vivahdusrikkautta lisää vielä se, että yksilöiden oppimiskyvyssä ja alttiudessa ottaa vastaan koulutusta on niinikään synnynnäisiä eroja, jotka ovat yleensä riippumattomia eroista aikaisemmin mainituissa käyttäytymispiirteissä. Tätä taustaa varten on helppo ymmärtää myös vaihtelun kanakoirien seisontaominaisuuksissa. Vaihtelu ei ole tunnetusti joko-tai-tyyppiä, millä tarkoitan sitä, että seisontaominaisuus eri yksilöillä olisi joko täydellinen tai puuttuisi kokonaan.

Vaikka koiran oppivaisuuden vuoksi myös synnynnäistä seisontataipumusta voidaan herätellä ja kehittää silloin, kun se jollakin yksilöllä on heikko, ei ole syytä unohtaa, että tämä ominaisuus voi olla joillakin jopa aika monilla yksilöillä myötäsyntyisesti kutakuinkin valmis. Kanakoirajalostuksen tavoitteena onkin pidettävä juuri tällaisten yksilöiden aikaansaamista kahdestakin syystä. Synnynnäiset seisojat ovat suorituksessaan yleensä "sähköisempiä", ne ovat silmänruokkijoita. Synnynnäisten seisojien koulutuksesta jää seisonnan opettamisen vaiva pois. Vähän sama pätee muuten hakuunkin. Olen nähnyt useita koiria, jotka ilman opetusta hakevat kaunista kuviohakua heti kun ne viedään sopivalle alueelle tuulen alle. Käytettäessä tällaisia koiria ja vain tällaisia koiria siitokseen, ollaan oikeiden ja selvien tavoitteiden tiellä. Tietysti voi olla monellekin kanakoiramiehelle (kanakoiranaisista, joita on vähän en nyt sano mitään) terveellistä juosta ne kilometrit, jotka kuviohaun opettaminen tämän puuhan "talenteista" osattomaksi jääneelle koiralle vaati, mutta voi nuo kilometrit liikkua muissakin merkeissä.

Nouto tuntuu kanakoiran käyttäytymisessä ehkä seisontaakin yllättävämmältä ja luonnonvastaiselta. Sehän on periaatteessa vastoin koirayksilön etuja, epäitsekäs ruuan poisluovutus. En muista lukeneeni enkä kuulleeni koskaan pohdintoja siitä, mihin luonnonmukaiseen käyttäytymispiirteeseen noutosuoritus saattaisi perustua, vaikka monet kouluttajat opettavat noudon myötäilevästi — ilman pakkoa. Osa koirista oppii noudon todella helposti, joskin useat kouluttajat ovat sitä mieltä, että vasta noudon opetus pakkoa käyttäen tuottaa varmoja noutajia. Toisaalta on koiria — muutama omistanikin on kuulunut näihin — joille noutaminen tuntuu olevan hyvin vastenmielistä koulutuksen alussa. Osatekijä voi olla kouluttajan taidon puute, sillä ilman muuta on selvää, ettei täysin luonnottomaan puuhaan koiraa saada opetetuksi niinkin helposti kuin noudon kouluttaminen monasti onnistuu.

Saalistaville petoeläimille kuuluu tietysti ruuanhankintaan välttämättömänä nivelenä saaliin ottaminen suuhun, muuten ruokaa ei saisi palasiksi eikä suuta pitemmälle, se on selvä. Pentujen leikkikäyttäytymisessä on tämän toiminnan harjoituksella ilmiselvä ja runsas osuutensa. Terhakka "leikkisaaliin" ravistelu on tietysti leikkitappamista mutta saattaa myös palvella niskalihasten ja leukaotteen vahvistamista sitä varten, että pentu kykenisi pitämään puolensa taistellessaan ruokapaloista sisarustensa kanssa. Luonnonoloissa petoeläinten pennuilla on monasti pula ruuasta. Tällöin on parempi, että vahvimmat ja nokkelimmat pennut saavat tarpeekseen vaikka muut jäisivät ilman sen sijaan, että jokainen saisi riittämättömästi ravintoa. Aikuiset ryhminä saalistavat koiraeläimet eivät ole yleensä yhtä hanakoita ottelemaan ruuasta kuin pennut. Niinpä susilauma jakaa saaliinsa sopuisasti, jokainen yksilö ottaa saaliista palan ilman sen kummempia rähinöitä ja

vie sen etäämmälle. Täällä kuitenkin sudet ovat jo äreitä oman palansa vuoksi. Pesimäaikana sekä aikuiset sudet että hyeenakoirat kuljettavat kaukaakin ruokaa pesälleen ja luovuttavat sen sitten pennuilleen. Hyeenakoirat ruokkivat myös saman lauman vieraiden yksilöiden pentuja ja urokset ovat tässä yhtä uutteria kuin naaraat.

Kenties noudon loppuvaihe myötäilee kanakoiran ja muiden noutoon taipuvaisten koirien käyttäytymisessä ruuan kuljetusta ja luovutusta pennuille. Tätä aivan pöydän vieressä mietittyä otaksumaa tukee se, että pentukoira tai pentumaisesti käyttäytyvä aikuinen koira on haluttomampi luovuttamaan leikkisaaliinsa kuin täysin aikuistunut koira. Näin olen näet ollut havaitsevinani. Kaikki tämä on tietysti todennäköisyyksien tarjoamista, ei vallan täsmällistä tietoa kuten yksi ynnä yksi on kaksi, mutta paljoltihan kaikessa muussakin joudutaan askartelemaan todennäköisyyksillä ja monta kertaa paljon mielenkiinnottomammissa asioissa.

ihmisen elinympäristö

suunnitellaan ja toteutetaan tänään parhaimmalla insinööritaidolla.
YIT on rakentanut elinympäristöä ihmiselle vuodesta 1912 lähtien. Tämän päivän YIT on Suomen huomattavin projektinvientiä harjoittava alan yritys. YIT on asiantuntija

— teollisuus- ja asuinrakentamisessa
— kalliorakentamisessa
— vesihuollossa
— maa- ja tienrakentamisessa
— satama- ja vesirakentamisessa

OY YLEINEN INSINÖÖRITOIMISTO YIT

TUKHOLMANKATU 17, 00270 HKI 27 — PUH. 90-413 399

Maistuva koiranruoka Mascot sisältää tutkitussa suhteessa koiran hyvinvoinnille tärkeät ainekset: 90% lihatuotteita (suuri proteiinipitoisuus) 10% jakaantuu ohran, porkkanan, maitopulverin ja hivenaineiden kesken. Sopii kokoomuksensa ansiosta sekoitettavaksi puuroihin, leipään, perunaan ym:n.

RASVATON?

Liika rasva aiheuttaa tunnetusti veltostavaa lihavuutta, sappisydän- ja verenkiertohäiriöitä. Estää muiden ravintoaineiden ja vitamiinien hyväksikäyttöä, ennen kaikkea koirille, jotka eivät kuntourheile. Siksi Mascotin rasvapitoisuus on alhainen – noin 6%.

LUUTON?

Jauhettu luu aiheuttaa vastaavasti pahoja suolistotukkeumia. Koska koiran ruuansulatuskanava on lyhyt ei luun valkuainen tule täysin hyväksikäytettyä. Raaka kokoluu on kuitenkin koirallenne mieluinen kaluttava.

Täyssäilyke 400 gr:n ja 800 gr:n purkeissa

mascot

TEURASREHU OY HELSINKI

JAAKKO KALLIOKOSKI:

Oivalluksia ja erehdyksiä

Kanakoirien erikoiskokeissa näkee silloin tällöin noutamaan käsketyn koiran juoksevan hurjasti edestakaisin etumaastossa. Koira saattaa juosta useita kertoja aivan pudotetun linnun vierestä ja vieläpä sen ylikin löytämättä lintua. Tällainen koira on opetettu — ilmeisesti koska se on tuotu kokeisiin — ottamaan lintu suuhunsa ja kantamaan sitä, mutta koiraa ei ole opetettu noutamaan.

Noudon tekninen suorittaminen on tietenkin opetettava ensin ja perusteellisesti. Kuitenkin luulo, että noudon muodollisen puolen hallitseminen lisättynä harjoittelulla riistalinnulla tekisi koirasta noutajan, on yleensä virheellinen.

Koiran on lisäksi saatava monipuolinen noutokokemus. Tämän tulee tapahtua vaikeissa olosuhteissa ja noudettavien lintujen tulee olla koiralle sinänsä vastenmielisiä. Taitava ja varma noutaja saadaan varislintujen metsästyksessä.

Tämän asian oivalsin heti ensimmäisen saksanseisojan hankittuani, ehkä siksi että olin jo kauan harrastanut varisten ammuntaa huuhkajalta ilman koiraa. Rutinoitu variksennoutaja ei koskaan tuota pettymystä varsinaisessa metsästyksessä esiintyvissä noutotilanteissa. Kokeissakin sellainen saa aina noudossa parhaan arvosanan kuten on kohdallani tapahtunut.

Huuhkajalta ampumista voi harrastaa kaikkina vuoden aikoina, vaikkakin se keväällä onnistuu parhaiten. Myös syys-lokakuussa, jolloin varikset liikkuvat paljon, voi saavuttaa hyviä tuloksia.

Koira saa lähteä noutamaan ampumapaikkana olevasta ladosta tai kojusta vain käskystä. Kun se ei ole nähnyt putoamista, vaan tietää ainoastaan jossain määrin putoamissuunnan, se joutuu työskentelemään järjestelmällisesti löytääkseen ehkä aivan huuhkajan viereen tai vaikkapa sadankin metrin päähän pudonneen linnun. Jo muutamien kymmenien varispudotuksten jälkeen voi todeta, että koira on saavuttanut etsimistavan, joka johtaa nopeaan linnun löytämiseen. Varismetsästys tekee siis koirasta nopean pudotetun linnun löytäjän.

Varis ja korppi ovat koiralle vastenmielisimpiä noudettavia. Jos se harjoitetaan noutamaan näitä lintuja — siihen se ajan mittaan suorastaan innostuu —, se toimii esimerkiksi vesilintumetsästyksessä moitteettomasti. Seurauksena on myös, ettei koira milloinkaan kokeitten vesityössä pudota edes koskeloa ohjaajansa jalkoihin.

Jos koiran ensimmäiset noutolinnut ovat kanalintuja, joihin se mielellään ja innostuneesti tarttuu, siitä tulee helposti linnun purija. Jos koira sitävastoin harjoitetaan noutajaksi varislinnuilla, joita se aluksi vain pakosta ottaa suuhunsa, se ei myöskaan niitä pure. Kun varisnoutoa vielä harrastetaan vuosittain säännöllisesti, siitä on seurauksena, ettei koira noutaessaan milloinkaan pure myöskään riistalintua. Kokeitten palkintotuomari saa, etsiessään syytä pudottaa jostain suorituksesta pisteitä, huoletta kyniä peltopyyn löytämättä pyystä koiran hampaan jälkiä, vaikka pyy on räpiköinyt koiran suussa.

Opetettaessa nuorelle koiralle riistatyötä lintuparven sijainnin tietäminen maastossa helpottaa koulutusta. Koira ohjataan silloin hyvällä haulla tuulen alapuolelta linnuille niin että se suorastaan pakotetaan ottamaan seisonta. Silloin on helppo käyttää laahausnarua ja olla varuillaan juuri oikealla hetkellä.

On siis ensin löydettävä linnut. Tähän voidaan käyttää jo koulutettua vanhaa koiraa. Nuorta koiraa ei kuitenkaan yleensä pidä viedä vanhan koiran valmiille seisonnalle. Sitävastoin voidaan linnut karkottaa vanhan koiran seisonnalta. Tällöin on kuitenkin olemassa vaara, että linnut lentävät pitkälle ja ne on jälleen etsittävä vanhalla koiralla. Jos sensijaan vanha koira kutsutaan pois seisonnalta, on mahdollista heti tämän jälkeen ohjata nuori koira linnuille ja panna se niille seisomaan.

Näin voidaan menetellä joitakin kertoja, mutta useasti toistuva vanhan koiran kutsuminen seisonnalta ja nuoren koiran vieminen tilalle aiheuttaa katastrofin. Olen kerran erehtynyt niin menettelemään, kun nuorella koiralla oli taipumus liukua liian lähelle lintuja, jolloin ne karkottuivat.

Tein siis selostetulla tavalla useita kertoja parin päivän aikana. Seurauksena siitä oli, ettei nuori koira sinä aikana oppinut seisomaan, vaan jatkuvasti liukui linnuille. Vanha koira, joka oli erittäin hyvä metsästyskoira ja oli useita kertoja palkittu kokeissa voittajaluokassa, kerran ensimmäiselläkin palkinnolla, lopetti puolestaan seisomisen. Sekin alkoi liukua linnuille ja karkotti ne. Se oli puolestaan mennyt tilapäisesti pilalle, mutta sen reaktio oli ymmärrettävä.

Viikkoa myöhemmin Sodankylässä pidetyissä kokeissa tuo vanha yhdeksänvuotias koira teki pystykorvan laajaa hakua ja ilmeisesti karkotteli lintuja näkymättömissä. Se teki kuitenkin kohtalaisen hyvän riistätyön ja sai kolmannen palkinnon voittajaluokassa. Vahän sen jälkeen kun koe oli päättynyt ja palkintotuomari oli antanut kytkemiskäskyn kuulin koiran kaukana haukkuen ajavan riekkoja. Mutta palkintotuomari ei sitä kuullut tai ei enää halunnut kuulla. Vanha koira ajoi linnut pois, ettei pentukoira olisi niitä saanut. Vasta seuranneena syksynä ollessaan ilman toista koiraa metsällä vanha koira jälleen toimi hyvin.

Hyvä metsästyskoira on myös hyvä koekoira. Metsästyskoiraa ei tarvitse kokeita varten kouluttaa. Se ottaa pelkän metsästyskoulutuksensa ja -kokemuksensa perusteella korkeimpia palkintoja kokeissa. Tämä pitääkin paikkansa, ellei erhedy luulemaan — kuten minulle on kerran käynyt —, että kokenut metsästyskoira laahausjälkityössä seurattuaan hyvin jälkeä tuo kanin, jonka kanssa se ei ole aikaisemmin ollut missään tekemisissä. Koira vaatii varmuuden vuoksi harjoittelua ainakin yhdellä kanilla ennen ensimmäistä osallistumistaan voittajaluokan kokeisiin.

Saksanseisoja on erittäin monipuolinen koira. Sen voi kouluttaa myös tietynlaiseen ajometsästykseen. Ajamaan koulutetulla koiralla voidaan tiheistä maasto-

kohdista hausta ottaa myös linnut esiin ja sopivassa passipaikassa pudottaa ne. Jos sellaisesta metsästyksestä pääsee perille, huomaa, että saksanseisojalla voi saada riistaa, vaikkei varsinainen kanakoiratyöskentely esimerkiksi riistan arkuuden vuoksi olisikaan mahdollista.

Saksanseisoja on riistanhoitajan koira. Sellaiseksi pitäisi jokaisen huomata koiransa kouluttaa ja liikkua metsästysmaillaan ahkerasti. Jo muutamien kertojen jälkeen saksanseisoja huomaa isäntänsä tarkoituksen ja sovittaa työskentelynsä siten, että se löytää tehokkaasti tietyt vahinkoeläimet. Tätä saksanseisojan kykyä olen paljon käyttänyt hyväksi ja se on antanut minulle eräänlaista metsästysnautintoa silloinkin kun varsinainen metsästys ei ole mahdollista.

YLERMI TAMMELIN:

Hei, teille veikot, ja entisille...

Koulupoikana kävelin Kauhavan raitteja Saksanseisoja-Kerhon perustamisen aikoina. Pieni tumma mies ajeli siellä armeijan polkupyörällä. Lyhythäntäinen, savenharmaa koira, usein kaksikin, seurasi mukana. Siitä on nyt 30 vuotta. Antti Anttila, kanakoiraväkemme mennyt taitaja, kuljetti tuolloin työmatkoilla mukanaan karkeakarvaista saksanseisojaa. Koira pyrki poikkeamaan pihoissa ja kerran, pari se sai pöllytetyksi kissaa. Koira oli hyvin vilkas, mutta Antin ei tarvinnut paljoakaan ärähtää, kun se oli palaamassa pihasta ja jyräämässä pyöräilijän edellä uuteen kohteeseen. Kovin mielellään poikajoukko olisi lainannut koiran. — Yrjö Ylänteen "Metsästäjän käsikirja", Arla von Westen ja von Jonien-koira täydentävät Anttilan ja hänen karkeakarvaistensa jättämää muistikuvaa.

Timo Koposen kuulua Hassea sain kerran taputella upseerikerholla. Sekä mies että koira olivat tosi märkinä. Tavanomaista, sanoisin nyt. Muistelen jo silloin kuulleeni, että Hassea piti tuuppia etenemään seisonnalta. Jos niin oli, sattuuhan sitä vieläkin — jopa voittajaluokassa.

Jalasjärvellä oli jo 1940-luvun lopulla kaksi karkeakarvaista. Becker-juniorin koira jäi auton alle ja muistan kuulleeni siitä nousseen metelin, vaikka se oli vain karkeakarvainen. Toinen, tosi griffoni, oli erikoistunut jäniksiin — milloin se ei ollut kyläilemässä Kurikassa.

Syksyllä 1951 von Hardy -kennelin omistaja Erik Åström oli metsästysseuran kokouksessa hurjana, kun S. O. Lindgren oli saanut yksinoikeuden peltopyihin. Lindgrenillä oli puoltajansa, Åström taas vetosi siihen, että hän ruokki talvisin pyitä. Lindgren kävi kuitenkin usean vuoden ajan Jalasjärvellä ja Kurikassa pyymandaateillaan koiralauma mukanaan.

Nuorukaista ilmeisesti mainittu kiistely innoitti, mutta toiveet omasta karkeakarvaisesta kariutuivat samana syksynä siihen, että Topi Ketonen pyysi 1/2-vuotiaasta Parta-uroksestaan 50.000 mk.

Syksyllä 1953 olin ensimmäisessä koiranäyttelyssäni Messuhallissa. Etsin heti saksanseisojat. Taas sattui erikoista. Pieni naisihminen "hääräs ku tärpätinkeittäjä" niiden luona. Häntä käteltiin ja hänelle kumarreltiin. Välillä taputeltiin kopissa istuvaa, mielestäni mitättömännäköistä koiraa, Tanskasta tuotettua Kraemmergaardens Dannya. Vaikka en mitään tiennytkään, olin pettynyt koiriin, niiden

vähälukuisuuteen ja elottomuuteen. Kertomaani naista sitten sananmukaisesti jahtasin ja pääsinpä jopa kumartamaan. Ja vastaus oli ihmeekseni myönteinen. Muutaman viikon kuluttua sain Mummelilta Sofi von Westen'in.

Seuraavana keväänä pidettiin Hiekkaharjussa koulutuspäivät. Aino Kostamus värväsi väen mainostaen, että A. H. Virkkunen sanoo ja näyttää kaiken. On tunnustettava, että tottelevaisuuspuolella niin tapahtuikin. Saksalaisen koulutustavan lisäksi muistan hänen suosittaneen Ossi Kanervan ohjekirjasen neuvoja. Jaakko Tiiainen vanhana tietäjänä oli mukana. Aarne Jussilan lyhytkarvaisen päätä väitettiin pointterilta lainatuksi seurauksin, ettei koirasta sittemmin mitään kuultu. Heikki Jantunen jämerine 70 cm:n korkuisine Terineen sai perusoppinsa. Anna-Liisa Arvelakin oli paikalla. Ystävyyttä hänen kanssaan onkin sitten lujitettu niin kynnöspelloilla kuin puoliupottavilla soillakin. Pellolla Virkkusella oli mukana kaksoisvalio Jeri, jonka kankeuden kerrottiin olevan vanhuuden syytä. Aino-rouvan Erra von Westen oli täysin lyhytkarvainen. Kummastelin, miten kaksi korkeasti palkittua karkeakarvaista voi olla niin erinäköistä.

Tuona aikana vähässä koirakannassa oli ihmeellisiä humppeja. Skogenskoirat lienevät hävinneet kokonaan — nehän söivät metsästyssaappaatkin. Moni koira tuli kokeissa palkituksi, vaikka tuputtivat ja hiippailivat puskasta toiseen. Koiria oli kokeissa yleensä vähän, ja monet niistä olivat metsästysominaisuuksiltaan mielestäni heikkoja. Heikki Nygrenin Nobby ja muutama muu erottuivat toisista kirkkaina tähtinä.

Tarinansa kullakin, sanotaan. Ja niinhän se on.

Nykyhetken koirakanta on aivan toinen. On hienoja, nopeita koiria. On myös nuoria, innokkaita metsästijiä, jotka osaavat tehdä koiran. Muuttuneessa on jäljellä kuitenkin ainakin yksi vanha perustekijä: Hiekkaharjun koulutuspäivän väkeä on vieläkin näyttämöllä ja remmissä mukana. Mutta on myös kasvatettu uudet tietäjät ja taitajat. On menty huimasti eteenpäin. Mielestäni on tosin vasta viime vuosina tajuttu, minkälainen saksanseisoja tarvitaan suomalaisessa maastossa ja metsästyksessä. Nykysäännöt mahdollistavat entistä paremmin koiran nousun huipulle käyttökoirana eikä tempuntekijänä.

1950-luvun puolivälin tapahtumista haluan korostaa kahta seikkaa, joilla mielestäni on ollut erittäin myönteiset vaikutukset.

Allan Jokinen ja Tarmo Ruutu ryhtyivät kirjoituksissaan esittämään, etteivät pohjoisen koirat voi menestyä etelän pelloilla, joihin ne eivät ole tottuneet. Asia on tosin todettu toiseksi. Sanotut miehet saivat kuitenkin aikaan sen, että kokeita ryhdyttiin pitämään myös Torniossa, Kemissä ja Oulussa ja niin toiminta-alue uusine miehineen ja koirineen laajeni. Koekohteeksi tuli myös kanakoirametsästäjän helmi, riekko.

Samoihin aikoihin ryhdyttiin tuottamaan lyhytkarvaisia, lähinnä Tanskasta. Varsin lyhyessä ajassa ne sivuuttivat karkeakarvaiset lukumäärään nähden ja niiden koetulokset olivat erinomaisia. Niiden nopeus oli mielestäni uutta. Otaksun, että ne vaikuttivat myös siihen, että karkeakarvaiseltakin on ryhdytty toivomaan ja vaatimaan samaa. Joka tapauksessa koirakannat ovat nyt niin suuret, että hyviä koiria on saatavissa.

Keskeisimpänä kysymyksenä näen harrastuksessamme: mitä me teemme saksanseisojallamme ja missä me aikeemme toteutamme?

Hyväksyn sen täysin pelkäksi kotikoiraksikin. Kun pidän itseäni metsästäjänä, näen sen metsästyskoirana. Kokeita pidän vain pienenä osana metsästyskokonaisuudessa. Vuosien mittaan olen voinut tarjota metsästysmahdollisuuksia monelle, mutta useille olen joutunut sanomaan kiintiön olevan täynnä. Pyyjahtiin on vaikea päästä, ja moni lahjakas koira on jäänyt kouluttamatta.

Metsästyslakimme organisaatioineen on jo yli 10 vuotta vanha. Hirvistä puhutaan ja niitä lasketaan ja luetteloidaan joka vuosi. Ampumaradat on tehty lähinnä hirven metsästystä ajatellen. Aivan oikein: onhan hirvi suurriistaa ja sen metsästyksessä on kysymys myös metsästäjän turvallisuudesta.

Peltopyistä ja riekoistakin kyllä puhutaan. Ja metsästysseurain jäseninä niitä käydään täällä metsästämässä. Väitän, kuitenkin ettei kukaan Etelä-Pohjanmaalla tiedä, missä niitä — alueen kokonaisuuden huomioonottaen — kulloinkin on, ja mitä niiden hyväksi tehdään. Vain vähäinen metsästäjäjoukko näet todella tekee jotain. Kauhavalla, Lapualla, Nurmossa ja Seinäjoella nähdään niistä vaivaa. Jalasjärvellä hoitoinnostus on laskenut. Kurikkaa pidän tässäkin asiassa ensimmäisenä. Kun mm. latojen häviäminen, rukiin viljelysalan pieneneminen ja salaojituksen lisääntyminen ovat jo nyt vähentäneet kantaa oleellisesti, olisi peltopyiden osalta toimittava nopeasti. Kokonaistiedot ja -suunnitelma tarvittaisiin välttämättä. Jos pyykokeet nykyään saadaan viedyksi kunnialla läpi, on se erikoista. Tämän vuoksi kokeissa saatu seisonta ja linnun pudotus on hieno kohokohta, olkoon koiran kokonaissuoritus sitten mikä tahansa. Arvostan kerhon johdon suunnitelmia, ettei kokeissa pudotettaisi lintuja. Hyväksyisin sen nuorten luokassa. Tuomarin täytyy olla niin pätevä, että hän osaa ratkaista, mille koiralle on annettava linnun noutomahdollisuus. Kokeiden alkuperäinen luonne on kuitenkin säilytettävä toimimalla niin, että lintuja on! Sanon kuitenkin vielä, että peltopyyn metsästyksen tulisi nykyään olla juhlahetki niille, joiden ei tarvitse niitä ruokkia eikä yrittää pitää suhteita niihin maanviljelijöihin, jotka pitävät niitä ominaan tai haluavat nähdä luonnon omassa rauhassaan.

Riekon osalta Etelä-Pohjanmaalla tilaisuudet ovat lähes käyttämättä. Harvat tietävät niiden olinpaikkoja, ja ne jätetään — liian suuren vaivan vuoksi — kanahaukkojen saaliiksi. Vaikka lausumani ei peltopyyn osalta pitäisikään paikkaansa, olisi kerhon johdon syytä ryhtyä hankkimaan täältäpäin suokokeiden pitopaikkoja. Nevoilla on oma rauhansa. Siellä nähdään koiran kyvyt, ennen kaikkea haku ja aikaisemmin erikseen arvosteltu vainu. Viime marras—joulukuullakin olisi voitu pitää mitä hienoimmat kokeet, koska nevat olivat pakkasen kohmettamat ja hyvin vähälumiset. Niin huonoa koeparia ei olisi ollut, etteikö jotain olisi tapahtunut. Sanotunlaisiin kokeisiin olisi täällä tilaisuus lähes joka toinen vuosi. Seutukaavoituksessa perustetaan soille suojelukohteita, jotka ovat hyviä riekoillekin. Toisaalta Suupohjan—Peräseinäjoen, Jalasjärven ja Kauhajoen parhaat riekkosuot on jo osittain ojitettu turvetuotannolle.

Jo useita vuosia sitten olen esittänyt kerhon johdolle, että se pyrkisi hankkimaan Jalasjärvellä olevan 2.000 ha:n Rustarin valtionpuiston kerhon jäsenten käyttöön koemaastoksi ja nuorten koirain koulutuspaikaksi. Uudistan tässä jälleen aloitteeni korostaen näkemystäni, että kerhon asia on hankkia jonkin verran omia alueita. Onko sanottu alue tarkoitukseen sopiva, sen saavat muut ratkaista. Painotan, että tällöin kokeen onnistuminen perustuisi myös kerhon jäsenten aktiivisuuteen eikä riippuisi yksinomaan nykytilanteesta eli siitä, mille alueelle onnis-

tutaan pääsemään ja mitä siellä sattuu olemaan. Kaikkeen mainitsemaani viitaten korostan, että jokaisen on osaltaan vaikutettava entistä enemmän siihen, että koirillamme olisi tulevaisuudessakin metsästystilanteita.

Toivon, etten ole väärässä, kun osaltani asetan edellä sanomani kerhomme uuden kymmenluvun päätavoitteeksi.

Tervehdin monia, monia jahtikavereita ja toivon, että koiramme saavat Etelä-Pohjanmaalla edelleenkin seisontoja suurille pyyparville ja että joskus onnistuttaisiin pudottamaankin muutama tipu.

VEIKKO LUOMA:

Rappikanajahdista erikoiskokeisiin.

Varhaisimmat rappikanakokemukseni ovat sotavuosilta, jolloin olin kansakouluikäinen pojannaskali. Peltopyyt tulivat talvisin riihille ruokailemaan. Pikkupojilla oli tapana yrittää pyydystää niitä alassuin asetetulla karjakopalla, joka asetettiin siten, että sen alta jyviä nokkimaan mennyt parvi pudotti sen päälleen. Yhden ainoan kerran muistan onnistuneeni. Tirkistelimme aikamme kopan rei'istä sisällä olevia pyitä, päästimme ne sitten menemään, — ja koppa laitettiin uudestaan pyytämään. (Metsästys oli pääasia, ei saalis, vaikka lihasta olikin puute.)

Ihmisten suhtautuminen peltopyyhyn oli siihen maailmanaikaan väheksyvä. Jos joltain metsästävältä isäntämieheltä kysyi, oliko hän koskaan ampunut rappikanoja, saattoi vastaus olla seuraavanlainen: "En, mitä ny joskus kelttinä. — Jaa, orotas, — oommä kerra. Kun mä yhtenä pyryaamuna menin kartanolla käymähä, nii mä näin tunkion kupehes rappikanaparven. Se makas siälä yhyres ryppähäs niinku karvalakki. Mä lähärin heti hakemahan tuvasta haulikon ja..." — Katsottiin siis, ettei yhteen pyyhyn kannattanut panosta tuhlata, varsinkaan sotavuosina, jolloin haulit olivat kiven alla. Ja siksi toiseksi: arvostaan kiinnipitävä metsämies ei kehdannut vasiten lähteä rappikanoja jahtaamaan, se oli "kelttien" ja myöhemmässä vaiheessa herrojen "kotkotuksia".

Nämä juuri metsästysikään tulleet keltit tapasivat kulkea lakialla 2—3 pojan ketjussa haravoimassa sänkimaita. Kun pyyparvi kohdattiin, sitä jäljitettiin, kunnes vähäiset panokset olivat lopussa. Saalis jäi useimmiten olemattomaksi. Erään tällaisen porukan edesottamuksiin liittyy erään saksanseisojan ohella myöskin "suomenseisoja", josta Urho Marttinen leikkimielessä takavuosina kirjoitteli lehtemme palstoilla. — Nimittäin eläkkeelle siirtyneellä asemapäälliköllä oli 40-luvun lopulla Turo (II von Westen ?) -niminen karkeakarvainen saksanseisojauros. Eräs porukan jäsenistä oli ollut mukana ampujana sillä metsästettäessä, ja kun omistaja sairasteli, sai hän luvan lainata koiraa. Erään kerran 4—5 sankaria lähti Turon kanssa aamulla anivarhain metsästämään. Iltamyöhällä koira tuotiin takaisin märkänä ja loppuun ajettuna. Vuokraksi annettiin 10 peltopyytä. Tästä sai omistaja aiheen huomauttaa, että siinä on hiukan liikaa ammuttuna samalle päivälle, koira kuulemma pilautuu. — Koiran lainaaminen loppui kuitenkin vasta siihen, kun omistaja kuuli kiertoteitse, että pojat olivat ampuneet sinä päivänä yli 60 pyytä ja mm. uittaneet Turoa satoja metrejä joessa. ("Jos sattuisi sorsia lähtemään") — Kavereilla ei kuitenkaan mennyt sormi suuhun, sillä heillä oli ollut mukanaan sekarotuinen piski, joka oli oppinut Turolta seisomaan pyille. Kun se lisäksi oli taitava haavoittuneiden löytäjä, oli se varsin suosittu seurueen jäsen.

"Herroja" edustakoon tässä paikkakunnan lääkäri, tohtori Y.-P. K., jolla oli suklaanruskea lk. seisoja. Tohtori tapasi käydä kanajahdissa yhdessä tyylikkään vaimonsa kanssa, joka paitsi ohjasi koiraa, myöskin ampui pyitä. Seurasimme kerran Roikan aukealla pariskunnan jahtia. Koira seisoi, ammuttiin, pudotettiin, ja koiraa käskettiin ruotsiksi, vai olisiko ollut saksaksi. — Muistan, että me koltiaiset tapahtuman pohdimme, että oppisikohan tuollainen koira ymmärtämään suomea, jos sille pienestä pitäen puhuisi.

Syyllistyin tietenkin itsekin heti haulikon saatuani rappikanojen hätyyttelemiseen erään kerran sain sedältäni lahjaksi hauleja kokonaisen kilon. Hän oli nimittäin tilannut Vihtavuorelta 4 mm:n kettuhauleja, mutta oli saanut 4 numeron. Erään toverini kanssa lähdettiin sitten kokeilemaan, saisiko niillä rappikanaa alas. — Kun saapastelimme pitkin Pollarin lakiaa, näimme siellä miehiä ja koiria jahtihommissa. Todettiin: "Joo, siälä on Anttilan Antti, ja nimismies, — tua kolmas on vissihin sen nimismiehen poika."(— Nuoremmalle saksanseisojaväelle kerrottakoon, että Antti Anttila oli paitsi aikansa arvostetuimpia koe- ja näyttelytuomareita, myös kerhomme perustajajäseniä. Varsinkin me keltit tulimme kokemaan, että hän oli myös paremman metsästyskulttuurin opettaja, ja kuten tulimme huomaamaan, tulisieluinen ja väkeväsanainen mies.) — Kun olimme vähän aikaa seuranneet seurueen hommia kauempaa, niin päätettiin: "Mennähäs vähän lähempää kattomha, kuinka äijään koirat pelaa." — Mentiin. Anttila lähti tulemaan meitä kohti. Epätietoisina jäimme odottamaan, sillä Antin astunnasta näimme, ettei meitä toivotettaisi tervetulleeksi. Pian kuuluikin vahvistus epäillyksillemme: "Snan keltit, painukaa h-ttiin täältä rappikanoja jahtaamasta." — Lähdettiin vähin äänin metsänreunaa kohti. Mennessä koetettiin paikkailla kolhun saanutta omanarvontuntoa: "Olsin mä sille sanonu, mutta kun se Sarparantakin oli siinä." — Anttilan kaltaisia miehiä tarvittaisiin nykyäänkin monessä metsästysseurassa.

50-luvulta en muista oikeastaan mitään peltopyihin liittyvää, puhumattakaan saksanseisojista. (Joskus tosin kuulin ihmeteltävän: "Mitähän nua herrat vistaa koiriensa kans?" — Ja vastauksen: "Niillä on kuulemma johonakin kanakoirakokeet.") — Tämä ehkä johtui siitä, että olin kasvanut "rappikanaiän" ohi ja kuljin ajokoirakokeissa ja — metsällä aina, kun aikaa oli, ja vaikka ei aina olisi ollutkaan. — Kävin myös innokkaasti sorsastamassa. Tällöin monesti pohdittiin, että pitäisiköhän hankkia jokin sopiva koira siihenkin jahtiin, sillä pudotetusta saaliista melkeinpä puolet katosi kaislikkoihin ja hetteikköjen taakse. Tiesimme jo tällöin, että saksanseisoja olisi sopiva siihen, mutta epäilimme, olisimmeko sopivia kouluttamaan sellaista ihmeotusta. (Epäilen yhä edelleen.)

60-luvun alussa vihdoin päätimme erään toverini kanssa hankkia seisojan. Sarparannan Heikki ne hommasi. Minun koirani nimi oli Pietro, ja toverin pentu oli Petteri. Ensimmäinen suuri huoleni oli, ettei koirani seisonut vielä 4 kuukauden iässäkään, vaikka Petteri seisoi jo 3 1/2-kuukautisena. — Oppihan se kuitenkin. Se jäi 8 kuukauden ikäisenä linja-auton alle, mutta sitä ennen sen seisonnalta oli ammuttu 8 peltopyytä, 2 teertä ja 1 koppelo. Metsästys oli pääasia, vaikka koulutuksen olisi pitänyt olla.

Seuraava koira siirsikin minut rappikanajohdista erikoiskokeitten piiriin. Hankin sen nimittäin Tarmo Ruudulta, joka oli halukas tulemaan Kauhavalle ohjaamaan vasta-alkajaa. Ruutu pyysi myös saada jonkin kerran harjoitella kauhavalaisessa peltomaisemassa täällä pidettäviä riistakoirakilpailuja varten. — Tervetu-

loa — Olin utelias näkemään ilmielävän kaksoisvalion Tunturin Tuulen. Kun Tarmo sitten tuli koirineen, ajattelin, etteihän tuo näytä koiraa kummelta, yskässäkin oli. Mutta jo ensimmäisellä jahtiretkellä se tiedotti, toi maastosta siipirikon koppelon, ja perin vähäisellä juoksemisella otti puolentusinaa pyyseisontoja. — Seuraavana päivänä Tuuli lähti tuomaan meitä kohti rusakkoa. Kysyin, kuinka kauan se ajaa, Tarmo sanoi sen lopettavan, kun hän viheltää. Ihmeekseni näin myös kävi, koira pysähtyi kuin seinään. — Vähitellen minulle alkoi selvitä, minkälainen koira saksanseisoja oikein on, tai pitäisi olla. — Pennun koulutukseen käytimme Tuulta siten, että kun se seisoi, vietiin pentu seisonnalle, jonka jälkeen se opetusköydessä sai nostaa linnut. Tällainen seisontojen ryöstäminen kävi kovasti Tuulimuorin luonnolle. Niinpä pennun saadessa ensimmäisen seisontansa se kävi nostamassa linnut, — ja lähti sitten toisaalle hakemaan, niinkuin ei mitään olisi tapahtunut. Se maksoi potut pottuina.

Samana syksynä (1963) pidettiin Kauhavalla sitten juhlakokeet ja riistakoirakilpailu. Viimeksaimainittu oli Anna-Liisa Arvelan tähtihetki, sillä hänen koirastaan Lonesta tuli Riistakoira. Valitettavasti en päässyt seuraamaan kilpailua kokonaisuudessaan, mutta näin kuitenin eräitä hienoja suorituksia. Päättelin, että koska pentukoira Eppu oli edellispäivänä saanut 7 1/2 kuukauden ikäisenä II palkinnon nuorten luokassa, olisi vain ajan kysymys, koska se kilpailisi riistakoiran arvonimestä, (vaan ei kilpaillut.) — Kokeessa aloittelijaan teki valtaisan vaikutuksen erikoisesti Eräsalon Kati, joka oli erittäin nopea kenttähakija nousten Kauhavalla voittajaluokkaan.

En silloin arvannut, että tästä kokeesta lähtien takkuuntuisin entistä enemmän erikoiskokeisiin. Nimittäin näitten kokeitten jälkeen sain kuulla, että "sinähän olet kanakoiramies." Väitin vastaan. Mutta kysymys oli kuulemma metsästysseuramme kunniasta: "Kuule, kun meiltä on aina ollut kennelpiirin johtokunnassa edustaja, ja Aito ei enää viitti. Ekkö sä rupeaisi. Kennelpiirin johtokuntaa muutetaan sellaaseksi, että eri harrastusaloolta otetahan edustajia. Me junttaasimme sun sinne kanakoiramiehenä, kun meidän seurasta on aina ollu joku." — Huomasin olevani kennelpiirin johtokunnassa.

Kennelpiirin kanakoirajaokseen tulivat lisäkseni tunnettu Ik.-kasvattaja Tenho Ruuhela ja (silloin) aloitteleva kanakoiramies Reima Katajamäki. — Vuosittain järjestimme piirimestaruuskokeet, joissa tuomareina olivat useimmiten A.H.V ja Anna-Liisa, ruokapalkalla (saivatko aina sitäkään.) Myöhemmin Nygren, Laitinen ja Kylmänen ovat auliisti antaneet apuaan tuomaripulasta kärsivälle piirillemme.

Kokeista olisi tietenkin paljon muistelemista. — Ensimmäisen kokeittemme tuomari A.H.V on joskus allekirjoittaneelta kysellyt: "Kuule, eikös se ollut sen veturinkuljettajan koira, joka..." — Paljastettakoon tässä julkisesti, ettei ollut, vaan minun. Stoori oli seuraavanlainen: Iso parvi oli juuri laskeutunut sängelle, se oli kuin tarjottimella. Koirani oli vuorossa. Tuomari osoitti saran päätä; siitä aloitat. Komensin koirani hakuun. Ensimmäinen luovi ulottui mahtavasti 200—300 metrin päähän. Ehdin jo ajatella, että alkoipa hienosti, kun Eppu "tormootti" parven sieltä ylös. Sitten se tuli tulisella vauhdilla takaisin. Koska tuomari näytti meille vihreätä, jatkoimme alkuperäistä hakutehtäväämme. Eppu sai jo kaukaa vainun parvesta, juoksi hiukan vauhtia hiljentäen sitä kohti, ("Aha, seisonta,"), mutta sitten se lisäsi kaasua, pöläytti parven ylös, paineli perään, heilautti pikku mutkan, taas uusi parvi, ja perään. Kolme parvea alle minuutissa. — Koira kytkettiin. Ohjaa-

jan poskia poltti. — Toisilta meni paremmin. Mm. Reiman Ruka-Api ja Heikin Ukko Uljas (von Mummeli) saivat nuorten luokan I palkinnon.

Eteläpohjalaisissa erikoiskokeissa sattuu joskus epämiellyttäviäkin tilanteita. Eräs hankalimpia on se, että lehmät ja hevoset laukkaavat ympäri hakaa, ja vihainen isäntä "annattaa" peltonsa nurkalta niinkuin vain pohjalainen voi. Näistä on yleensä selvitty puhumalla, mutta ainakin kerran on tarvittu "väkevämpiä lääkkeitä". — Paitsi karjan säikkyminen ja paukuttelu ärsyttää joitakin isäntämiehiä pitkä autoletka, joka ajelee pitkin viljelysteitä ja omin lupinsa parkkeeraa hänen pellolleen. Kerrottakoon tästä eräs varoittava tapaus: Kokeitten aikana eräs isäntämies seuraili touhujamme ilmeisesti yhä kasvavan suuttumuksen vallassa. Kun sitten autojono kääntyi hänen pellolleen, hän odotti rauhassa, että "rysä oli täynnä". 5—6 autoa oli parkkeerattuna hakaan, kun isäntä iski portin kiinni ja julisti: "Ja min'oon s-na, jos ykskään auto menee ulos, ennenkun on maksanu kympin." — Reima koetti tinkiä, että eiköhän vitonen riittäisi, — mutta ei. Ulospääsymaksu maksettiin. — Totuuden nimessä on kuitenkin sanottava, että täkäläiset maanomistajat suhtautuvat kokeisiin hyvinkin myönteisesti, kunhan vain saavat tietää, mistä on kysymys. Kokeitten järjestäjien onkin syytä huolehtia, että myös tämä puoli asiasta tulee hoidettua.

Kuten aikaisemmin mainitsin, oli meillä pula tuomareista. Ilman Keski-Suomen ja Etelän tuomareita ei kokeista olisi mitään tullutkaan. Jaoksessa tulimme varsin pian siihen tulokseen, että EePeenkin pitäisi saada ainakin yksi erikoiskokeitten tuomari. — Olen aina luullut, etten ole "yllytyshullu", mutta joka tapauksessa eräänä päivänä huomasin olevani tuo tuomari. Pian tämän jälkeen sanouduin irti kennelpiirin johtokunnasta, ja tilalleni junttasimme seinäjokelaisen "herastuomari" Kari Tammirannan. Kari onkin järjestänyt erikoiskokeita sekä määrän että laadun puolesta pois tiehensä, vaikka ei tietenkään ole unohdettava muitten eteläpohjalaisten hänelle antamaa tukea. Koeasiat ovat mielestäni hyvässä mallissa, paitsi että saisi jo kohtapuolin löytyä pari uutta tuomaria.

Näin juhlavuotena me eteläpohjalaiset tietenkin onnittelemme 30-vuotiasta Saksanseisojakerhoa, — ja otamme myös itse vastaan onnitteluja. Junailihan Ylermi Tammelin Jalasjärvellä kerhon historian suurimmat erikoiskokeet, ja lapualaisen Martti Peltosen Isabellasta tuli Riistakoira 73. — Kiitos onnitteluista.

Allekirjoittaneelle juhlavuosi on merkinnyt sitä, että on saanut lähteä lokakuun neljästä viikonlopusta kolmena erikoiskokeitten tuomariksi — mikä on suuri ilo ja kunnia — ja kirjoittaa näistä kokeista jonkinlaiset koekertomukset, mikä ei ole suinkaan mikään ilo.

Totta puhuen: Joskus on ikävä rappikanajahtiin.

JUHANI SALOMAA KIINTEISTÖ MAJA

Hatanpään valtatie 2

PRUUKIN KENNELTARHA Ky

K. TAMMIRANTA & Kumpp.

Herastuomarinp. 160200 Seinäjoki 20

KANKASNIEMEN Silmälasiliike Oy

KOULUKATU 20 — 60100 SEINÄJOKI — PUH. 21 584

M&N

RAKENNUSTOIMISTO MATTINEN & NIEMELÄ OY

TAMMELANKATU 24, TAMPERE
PUH. 59 800

ALLAN JOKINEN:

Muuan koemuistelus

Veimme koirat, kk-nartut Donna Zitan ja Senta von Westenin, edellinen iältään 5 ja jälkimmäinen 1,5 vuotta konduktöörivaunun koirankoppiin ja asetuimme itse metsästyskamppeissamme yöpikajunan matkustajapuolelle, vaimoni ja minä. Olimme lähdössä Vaasan kokeisiin 1956.

Syysilta pimeni nopeasti. Ennen nukkumaan menoa päätimme käydä vilkaisemassa miten koiramme olivat asettuneet taloksi omassa osastossaan. Tämä tapahtui hieman ennen Olhavaa. Kuvitelkaa tyrmistyksemme kun emme löytäneet koiriamme mistään. Kyselimme asiaa konduktööriltä, joka selailtuaan papereitaan ilmoitti ettei hänelle ollut Kemissä annettu koiria koskevia rahtikirjoja enempää kuin koiriakaan.

Nyt oli piru irti. Olimme matkalla koirakokeisiin — ilman koiria. Donna ja Senta oli luovutettu Vr:n ystävälliseen huomaan Torniossa, mutta — ilmeisesti siksi etteivät toisten koirien tapaan ulvoneet ja haukkuneet kopissaan — jääneet lähettämättä junan mukana. Mitä tehdä? Konduktööri ei osannut antaa mitään neuvoa. Pyysin että juna pysäytettäisiin Olhavassa, missä se normaalisti ei pysähtynyt, voidakseni soittaa VR:n puhelinyhteyksillä Tornioon. Konduktööri empi, mutta suostui sitten. Niinpä tapahtui ennen kuulumaton St Byrokratiuksen nenälle hyppiminen — Helsingin yöpikajuna pysähtyi Olhavan asemalla kahden koiran takia. Olhavassa asiamme selvisikin: koirat oli kyllä toimitettu junaan Torniossa, mutta Kemissä oli konduktöörivaunua jostakin syystä vaihdettu ja Torniosta lähtenyt vaunu oli ajettu varikolle. Siellä ratapihan syrjäisessä pimennossa olivat nyt koiramme. Olisivatpa edes haukkumalla herättäneet huomiota. Mutta minkäs sille kasvatukselleen mahtaa.

Pyysin — nyt jo melkeinpä päreeni polttaneena — kemiläisiä toimittamaan koirat aamuksi Vaasaan konstilla millä hyvänsä, vaikka taksilla, tietenkin VR:n kustannuksella, tai muuten muuan tietty kenraali evp saisi tietää asiasta.

Vaasan asemalla seuraavana aamuna jouduimme jälleen byrokratian hampaisiin. Koirat istuivat hännäntöpöjään nytkytellen ja Senta tapansa mukaan iloisesti irvistellen matkatavaroiden joukossa, mutta virkailija kieltäytyi luovuttamasta niitä, koska kuittimme oli kirjoitettu Torniossa ja koirat olivat hänen tietämänsä mukaan tulleet tavarajunassa Kemistä. Uusi neuvottelu, josta asiallisuus oli kaukana — molemmin puolin. Todistimme että koirat tunsivat meidät ja me koirat ja kun vielä kerran manasin esiin kenraali evp:n haamun, virkailija vihdoin luopui asenteestaan ja antoi koirat meille. Totesimme että Senta oli ikävissään pureskellut nahkaisen remminsä poikki useasta kohdasta, ja hihna oli koottu pätkistä solmiamalla. Melkoinen taidon näyte sinänsä kun ottaa huomioon rautatieläisten kiireet.

Koirilla — ja meillä — oli tunti aikaa tarpeittemme tekemiseen, tarkoitan syömiseen ja juomiseen ynnä muuhun ennen nuorten luokan kokeen alkua. Sentaa onnisti arvonnassa, se sai lähtönumeron yksi.

Koekentillä Laihialla oli usvaa, se tuoksui raa'alle lantulle ja lahoaville perunanvarsille, tuuli oli hyvin heikko, mutta tiesin usvan riittävän kantamaan hajut Sentan herkän nenän ulottuviin. Ja niin me aloitimme. Alez, Senta! Nuori narttu lähti mustana juovana peltosarkaa pitkin, vihellys, käännös, toista sarkaa alas, vihellys, käännös ja nyt oli etäisyys selvä, narttu hoiteli loput ohjauksetta. Lähestyimme syvää ja leveää laskuojaa, jonka partaat kasvoivat heinää ja pensaikkoa ja jonka yli johti noin 100 metrin välein asetettuja parruja, siltoja mukamas, mustan kiiltävinä kosteudesta. En tiennyt silloin että lähestyin elämäni munausta, joka näin jälkeenpäin tuntuu käsittämättömältä.

Vähän ennen ojanpenkkaa Senta sai vainun. Musta koira hiljensi vauhtia, asento muuttui kyyryiseksi ja käärmemäiseksi, tuli lyhyitä seisontoja, eteneminen jatkui vallin päälle ja toista puolta alas, Senta eteni veteen, eteni ja eteni ja lopulta ui, nousi vastapuolen vallin ylös — ja seisoi kiinteästi. Seisonta oli matala ja jännittynyt, kuonon asento oli kuitenkin vaakasuora, joten linnut eivät olleet aivan nenän edessä. Yritin ensin kahlata laskuojan yli, mutta nix, vettä oli liikaa, minunkin olisi pitänyt uida, mihin minulla kuitenkaan ei ollut halua. Ei auttanut muu kuin lähteä lähimmän poikkiparrun luo, joka oli 40—50 metrin päässä. Kestäisikö nuoren koiran hermot sellaista operaatiota? Odotin hetken, ja kun tiesin että Senta pian katsoisi minuun — tiedottamisen ensi oireita — päätin yrittää käsimerkillä saada koira down. Se onnistui ja Senta taittui kuin linkkuveitsi. Tilanne oli vaikea, enkä voinut olla luomatta voitonriemuista silmäystä tuomariin Ukko Lapinjokeen. Kohtasin ymmärtäväisen ja hyväksyvän silmäparin ja niin lähdin etenemään kohti odottavaa munausta. Lukija tietysti aavistelee, että munaus oli yhteydessä tuohon liukkaan pyöreään ja salakavalaan laihialaisen nuukuuden sumboliin, poikkiparruun, ja siinä arv. lukija on oikeassa — mutta vain osittain. Ennen veden ylitystä poistin oikeaoppisesti Browning 1/2-automaattihaulikon pesästä patruunan kuten varovaisuus ja hyvä metsämiestapa vaatii, ja lähdin sitten tasapainoilemaan sivuittain parrua pitkin ojan yli. Se onnistui. Sitten Sentan luo ja avance! Tärisevä ja vapiseva koira ponnahti liikkeelle niin nopeasti että minulla oli täysi työ pysyä perässä. Sitten eteneminen hidastui ja lopulta Senta eteni miltei ryömimällä. Kanakoirametsästyksen hohtohetkiä: märänkiiltävän koiran jokainen askel, jokainen lihaskimpun värähdys, jokainen pidätelty henkäys ilmaisi tilanteen jännittävyyden, vain hiuskarva enää ja koko ihanuus olisi valloillaan.

Mutta ei. Eteneminen jatkuu, jatkuu, ja äkkiä on koeporukan nähtävänä yksi kanakoirametsästyksen harvinaisimpia näkyjä. Seuraava poikkiparru on 15 metrin päässä, kun parrulle ilmestyy kyyryasennossa juokseva peltopyy, sitten toinen, kolmas, kuinka monta niitä onkaan, pitkälti toistakymmentä, ja kaikki menevät kylkimyyryä toiselle puolelle. Senta yrittää parrua pitkin perään mutta molskahtaa jokeen ja ui vastarannalle. Siellä se etenee vallin päälle, jossa tulee kiinteä seisonta.

Siispä: uuden kerran laihialaista siltaa pitkin. Olen jo niin hermona että tasapainoilu oli hilkulla epäonnistua. Muutama loikka ja olen rannalla ja koiran luona. Meteli oli linnuille liikaa, koko parvi sirahti siivilleen, kohotin vanhan kunnon aseeni, otin yksinäisen pyyn jyvälle ja vedin liipasimesta.

Klig. Muitakin ääniä seurasi, tällä kertaa minun suustani, mutta ne eivät oikein sovellu painettavaksi. Parruoperaation aikana oikeaoppisesti poistamani patruuna oli yksinkertaisesti jäänyt panematta takaisin piippuun. Te vanhat kokeneet ja koetellut koeketut, te kyllä tiedätte tilanteen! Senta olisi nyt ollut riistatyön osalta valmis, ainakin se oli riittävässä määrin osoittanut ne taipumukset, joiden perusteella nuorten luokassa palkitaan, mutta nyt jouduimme kulkemaan nuori tulinen ja yhä hermostuneempi koira kytkettynä muun porukan perässä tuntikausia ja katselemaan ja haistelemaan lintuja, kuuntelemaan laukauksia, näkemään peräänmenoja ja niin edelleen ja niin edelleen. Kun Sentan uusi hakuvuoro tuli näin heti, että nyt vietiin hälläväliätyyliin, lujaa ja kauas. Pilli ei kuulu tai sitä ei haluta kuulla, enkä minäkään voi pillittämällä esittää kaikelle kansalle ja nimenomaan tuomarille huonoa tottelevaisuutta. Senta menee taivaarnantaa myöten mustana viiruna — ihanaa, kunhan vain ei olisi sattunut kokeissa. Mutta ihme ja kumma: kahden metsikön välisessä rypsipellossa, jossa juurikkaiden lehdet loistavat tuoreen vihreinä syksyisen lakastuneisuuden keskellä, Senta äkkiä suorastaan lyyhistyy pointterimaiseen salamaseisontaa. Vastoin kaikkia oikeaoppisuuden sääntöjä juoksen seisonnalle, hermona olen minäkin, nyt ei enää riskeerata mitään. Piipussa on Gyttorps Special 2,5 mm hauleilla, sen olen monta kertaa tarkistanut päivän kuluessa ja kulkenut — jälleen vastoin oikeaoppisuuden sääntöjä — ase ladattuna. Seison Sentan vieressä, henkäisen rukouksen St Hubertukselle pyytäen pyhimystä varjelemaan meitä peräänmenon vaaroilta ja — avance, sinä musta saatana!

Pari varovaista askelta — ottikohan St Hubertus rukoukseni liian kirjaimellisesti — avance, taas askel ja varovainen ja varoittava silmäys pähkinänruskeista silmistä minuun, ja srrrr, koko ihanuus on ilmassa, tarjottimella edessäni. Ase lentää poskelle ja laukeaa, kaksi pyytä putoaa — päätän etten tämän jälkeen enää turvaudu St Hubertukseen — ja Senta syöksyy mutta on komennossa maassa kuin design Sigvard Bernadotten linkkuveitsi ensimmäisen hypyn päätteeksi. Hyvä, Senta! Ukko Lapinjoki hymyilee ja kertoo paraillaan opettavansa Sentan kaltaista tulista av Ödmark-kennelin kasvattia.

Niin olemme valmiit noutoon, joka tapahtuu mallikelpoisesti, jopa niin että toisen pyyn lopettamisen epämiellyttävä tehtävä lankeaa minulle. Vesityö on jäljellä, mutta se ei meitä peloita, vesi on Sentan toinen elementti ja nouto täysin valmista.

Mutta kuinkas sitten kävikään. Senta oli virallisesti valmis, mutta epävirallisesti se sakramentskatun lurjus kerkisi vielä munata itsensä. Aika oli nimittäin hitaasti mutta varmasti tehnyt työtään VR:n virkailijan solmuissa Sentan hihnassa. Erään isäntänsä toivon rynnätessä pyyparven perään kauas peltojen yli Senta nykäisi hihnan poikki ja lähti ajattamaan matkuetta horisonttiin saakka. Haukku päällä, kuinkas muuten. Selitin Lapinjoelle, jonka kasvoilla oli tutkimaton ilme, että kyseessä oli verloren-bringen harjoitus ja että mitään vaarallista tapahtuneella tuskin on Sentan tulevalle kehitykselle — niin kuin ei ollutkaan. Lapinjoen ilme oli kuitenkin entistä tutkimattomampi.

Saimme kuitenkin ansaitun NI I:n ja kokeitten parhaan koiran palkinnon sekä ostotarjouksen Väisäseltä, mikä oli mielestäni hopeapyttyäkin arvokkaampi palkinto. Tosin tämä tapahtui pikkutunneilla, silloin kun kenekään naamataululla ei enää ollut tutkimattomia ilmeitä.

INARI

Silloin joskus, kun Inarin järvi kuului urheilumetsästysalueisiin ja Simo Pylväs asui Inarin kirkolla, teimme unohtumattomia retkiä kyseiselle järvelle.

Nyt on Simo muuttanut Jäämeren rannoille ja Inarikin on poissuljettu metsästysalueista. Mutta muistella voi.

Saaristometsästys kiehtoo erikoisuudellaan. Matkat ovat helppoja, koska veneellä suoritetaan varusteiden ja eväiden kuljetus. Samoin pitkät kävelyt jäävät pois. Riista on hyvinkin pienellä alueella, ja se lymyää tiukassa koiran edessä.

Lajirunsaus on ruusi Inarilla. Siellä tapaa metsoa, riekkoa ja jäniksiä. Illoin voi vaaniskella hanhia selkäluodoilla ja usein voi nähdä hanhitokan lentävän päivälläkin.

Kun Inari on tyyni, ovat maisemat mahtavat ja illalla revontulien kuvastuminen tyyneen veteen on näky joka jää mieleen.

Miksei myrskyävä Inarikin vaikuta, siinä on merellistä mahtavuutta — pelottavuutta.

*

Koiran hakukuvio saa olla pieni, linnut lymyävät hyvin ja laajahakuisuus voi johtaa vesiperään. Hyvään metsätyöskentelyyn tottunut koira pärjää Inarin maisemissa hyvin. Parveen pääsee useamman kerran, jos haluaa. Esim. Riekko ei pitkälle lennä ja saaresta ei parvea pois saa.

*

Jäniksen runsaus on joskus häiritsevää, seisontoja on paljon ja aivan jaloista se lähtee. Seisojalta emme montaakaan jänistä ampuneet, mutta järjestimme joskus jänisjahteja joissa pääosaa esitteli Simo-oppaamme sekarotuinen Topi-koira. Olisi pitänyt olla vielä luolakoirakin, sillä aivan varmasti ajo päättyi johonkin kivirauniooon.

Jäniskin lymyää tiukassa, kerrankin se makasi korkealla mättäällä seurueemme keskellä. Olimme pienellä tauolla, suunnittelimme seuraavaa siirtoa. Siinä tutkimme karttoja, tupakoimme, keskustelimme. Kun teimme lähtöä pomppasi jussi korkealta makuupaikaltaan. Siitähän mekkala nousi!
Mutta tässäkin kävi niin, että jussi pinkoi luolaan parisataa metriä juostuaan. No — saimmehan sen, hieman epäurheilijamaisesti kyllä.

*

Vanhat porohirvaat uivat saariin räkkää pakoon ja jäävät sinne. Se vetää myöskin karhuja.
Oppaamme näytti haaskoja jotka karhu oli tehnyt. Useita muurhahaispesiä oli hajoitettu alkutekijöihinsä. Edellissyksynä olivat poromiehet tavanneet kaksi karhua uimassa eräässä salmessa mantereen puolelle, toinen näistä saatiin ammuttua.

*

Inarin retket olivat todellisia eräretkiä. Kalastus liittyi saumattomasti päivän ohjelmaan. Simolla oli oikeus kalastaa, ja siikaa saatiin. Osa syötiin ja suuremman osan Simo suolasi vaneritiinuihin talven evääksi. Muutama kuturautukin oli mukana, rautuhan on kai maukkain kala mitä olla voi, ainakin se on kaunein hääpuvussaan.

*

Simo oppaamme oli mainio mies, Pohjanmaalta aikoinaan Lappiin ajautuneena hän oli ottanut Inarin asentopaikakseen. Siellä hän kalasteli, metsästeli ja myöhemmin innostui valokuvaukseen. Kesät näperteli matkamuistoja ja toimi seurueiden oppaana.

Vuosia sitten sain häneltä kirjeen:

"Koska Inarin rantavedet alkavat saastua siirryn sinne missä on vielä ilmaa hengittää, Norjan puolelle, Jäämeren rantaan."

Siellä hän on, rehti veikko. Terveisiä!

Martti Poikolainen

SOPIVAT
"KOIRANKUSETUS-
KAMPPEET"
MEILTÄ!

Kankama Oy

KANKAANPÄÄ — KRISTIINA — PARKANO — VAASA —
HELSINKI — KAUSALA — LAPPEENRANTA

URHO MARTTINEN:

Koirat ja kaverit

Jos kriitikon katseella silmäilee miestä, naista ja koiraa niin huomaa heti, että mies, joka luotiin ensin, on aika epäonnistunut koekappale eli susi. Nainen, joka luotiin miehen jälkeen, on jo toista maata, mutta häntähän ei luotukaan savesta vaan miehen kylkiluusta, siis paljoa jalommasta materiaalista. Mahdettiinkohan koira luoda vielä jalommasta materiaalista, naisen kylkiluusta, koska koirassa vasta näkyvä suuren mestarin luomoavat sormenjäljet.

Ehkä juuri tuosta syystä miehen on perin vaikeata sulattaa koiraansa kohdistuvaa pienintäkään kielteistä arvostelua. Vaimoon nähden ei ollakaan yhtä haavanarkoja.

Eräs pienen pieni eräveikkoni kysäsi kerran minulta:

— Eikö se lita sinustakin ole aivan liian iso minulle?

— Joo, onhan se aika hevonen, lohdutin kaveriani.

Hienotunteinen vastaukseni kuitattiin vähän väkinäisellä naurahduksella. Ja se siitä. Mitäs me miehet.

Mutta sitten kerran samainen kaveri purki närkästystään koiraansa epäonnistuneen metsästyksemme johdosta. Aikani kuunneltuani miehen marmatusta sanoin:

— Turhaahan sinun onkin moista retuuttaa mukanasi metsällä.

Nyt hän ei naurahtanut mutta ei kironnutkaan. Jotain sentään meni vikaan. Sen jälkeen hän ei koskaan enää retuuttanut minua mukanaan metsällä.

Vaikeata siis on sulattaa kielteistä arvostelua omasta koirastaan, mutta vielä vaikeampaa on antaa myönteistä tunnustusta kaverinsa koirasta.

Joskus muinaisuudessa muudan englantilainen merikapteeni "tuputtamalla tuputti" minulle herttaisen springerspanielin pennun, koska pelkäsi sen kuolevan meritautiin paluumatkalla Englantiin.

Koska pentu oli aivan hölmön ystävällinen ja tottelevainen kutsuin sitä Höpöksi. Kaverit kutsuivat sitä Marttisen seurakoiraksi. Tuota nimitystä käyttivät sellaisetkin kaverit, jotka kulkivat mukanani Lattomeren laajalla lakeudella ja näkivät Höpön ajavan liikkeelle peltopyitä, teeriä ja rusakkojäniksiä sekä valtaojista sorsia. Mitäpä siitä, seurakoira kuin seurakoira.

Sanotaan että historia toistuu. Niin kävi tässäkin tapauksessa. Olin silloin päässyt jo keski-ikään ja saksanseisoja Pupsi-Hukin omistajaksi. Vierailin vanhan eräveikkoni Einon huvilalla, kun hänen tyttärenpoikansa n. viisivuotias vesseli ryntää sisälle:

— Mummu mummu Pupsi kiusaa perunoita.

Ja tuon perunamaan raapimisen jälkeen Pupsi-Huki oli Einon mielessä ja kielessä pelkkä "Perunakoira".

Eikä siinä auttanut koiran oma kunnostautuminen eikä isännän ylenpalttinen kehuminen. Perunakoira kuin Perunakoira.

Einon vaimo sentään kerran lohdutti minua vaivihkaan paljastamalla:

— Einon on kuule aina tehnyt mieli tuollaista koiraa.

Eräs toinen ystäväni lempinimeltään Hapantaikina piti urhoollisesti pintansa epäämällä kaikki tunnustuksen sanat koirastani, vaikka se koko pitkän metsästysretken aikana yritti tehdä parhaansa ja vaikka itsekin kehuin sen kuin kerkesin.

Vasta viimeisenä iltana Hapantaikina oli niin lopen uupunut, että ihan varomattomuuttaan tuli tokaisseeksi:

— Mistähän tuommoisen koiran saisi hankituksi.

Olen aina kyennyt hymähtäen suhtautumaan siihen, mitä vanhat eräveikkoni sanovat tai sanomatta jättävät koirastani. Uskon nimittäin Bantu-neekereiden sananlaskuun: "Jos rakastat ystävääsi niin rakastat hänen koiraansakin."

Tuo hymähtely tosin koskee vain tosi ystäviä, ei ainakaan Herra Iso-Herraa. Yllätyin melkoisesti, kun hän sanoi:

— Lähde kerran käymään Jahtikämpälleni, että minäkin pääsen näkemään mimmoinen "Jalokivi" sinun koirasi on.

Itsesäilytysvaistoni varoitti herrain kanssa marjaan menemisestä, joten selitin etukäteen, ettei koirani nimi Juveeli von Westen mitään jalokiveä tarkoittanut vaan velikulta-veijaria. Sitähän koira todellisuudessa on.

Ei tarkoittanut Jahtikämppäkään mitään kämppää. Ensimmäiseksi loisti suurella pyöreällä pöydällä isoisänaikuinen "parrunpääksi" kutsuttu iso viinapullo omistuskirjoituksineen: "Tämä on Jahtikämpän ikioma viinapullo." Metsästysaiheinen loistavan värikäs tsekkiläinen porsliiniastiasto puolestaan koetti kohottaa jahtitunnelmaa.

Omalta osaltani kaipasin tuskanhiki otsalla edes pienen pientä koirani huomioimista — mutta ei.

Herra Iso-Herra kulki hilpeänä ja lauloi jatkuvasti ylistysvirttä irlantilaisesta setteristä, minkä kanssa hän oli nuoruudessaan metsästellyt. Siinä vasta koira. Se oli ainoa laatuaan.

Pyrin epätoivon vimmalla huomauttamaan jotain saksanseisojan monipuolisuudesta. Mutta ei. Setteri kuin setteri.

Kuinka olisinkaan muissa olosuhteissa iloinnut kahdesta ampumastamme metsosta ja yhdestä sorsasta sekä Juveelin oma-aloitteisesti tuomasta jonkun raajarikoksi ampumasta sorsasta.

Yksi lohdutus sentään oli päätöksessäni, että tämä olkoon ensimmäinen ja viimeinen kerta, kun lähden moisen setterimiehen matkaan.

Kohtalo ja Herra Iso-Herra päättivät kuitenkin toisin. Muutaman päivän kuluttua tapasin hänen viehättävän sihteerinsä, joka kertoi miten Herra Iso-Herra oli ollut tyytyväinen koirani toimintaan:

— Vähältä piti, ettei Hänen Paksuutensa ruvennut konttaamaan näyttäessään, miten se Juveelisi toimi.

Tämän kuultuani en yhdelläkään metsästysreissullamme kulkenut otsa tuskanhiessä, vaikka vieläkin silloin tällöin jouduin kuulemaan ihmeellisestä setteristä.

ERKKI KURVINEN

Kaksoisvalio Riistakoira -66 RAKUNAMÄEN ASTA 2677/59

Asta syntyi 5. 3. 1959 lyhytkarvarodun uranuurtajiin lukeutuvan Heikki Nygren'in kennelissä yhdistelmästä Tirai 2013/54 – Plommegaards Letti 5352/58. Tirai, joka oli muotovalio Timon ja Railan jälkeläinen, oli palkittu kenttäkokeissa ja tunnettiin hyvänä metsästyskoirana. Tansakalaissyntyinen Letti oli palkittu kokeissamme avoimen luokan 2. palkinnolla. Letti oli puolisisarusten Plommegaards Pallen ja Stellan tytär.

Jokaisessa rodussa syntyy sillöin tällöin koiria, joiden maine säilyy legendaarisena yli vuosikymmenien. Lyhytkarvarodun kirkkaimman tähden Rakunamäen Astan karriääri on toistamisen arvoinen.

Jyväskylä	21. 10. 61	Jokinen	ohjaaja keskeytti
Jyväskylä	13. 10. 62	Tiiainen	2. al
Jalasjärvi	20. 10. 62	Virkkunen	1. al
Jalasjärvi	21. 10. 62	Virkkunen	— vl
Kauhava	13. 10. 63	Mikkonen	1. vl
Oulu	6. 10. 63	Virkkunen	1. vl
Karstula	27. 9. 64	Renvall Lapinjoki	1. vl
Karstula	18. 9. 65	Arvela	1. vl
Jalasjärvi	30. 10. 66	Nygren	1. vl
Karstula	25. 9. 66	Nygren	1. vl
Soini	24. 9. 67	Nygren	1. vl

Annettakoon tuomareiden koekertomuksissaan antamien lausuntojen puhua Astan puolesta: "Laukka on pystypäistä, iloista ja kaunista sekä varsin laajaa ja hyvin tuulta myötäilevää. Eteneminen, jollaista en ole ennen saksanseisojalla nähnyt. Laukkaa tasaisesti pää melko pystyssä, sulavasti ja reippaasti ja koiran liikunta on siten varsin kaunista katseltavaa. Metsässä se on niinikään erinomaisen säännöllinen. Koiran on esimerkillisen tottelevainen." (Virkkunen).

"Haki säännöllisesti aukealla ja metsässä, milloin laajalti, milloin kapeasti sen mukaan miten sitä ohjattiin. Huomasi selvästi, että koira tietoisesti työskenteli metsässä mahdollisimman äänettömästi ja piti oma-aloitteisesti (harv. kirjoittajan) yhteyttä ohjaajaan". (Mikkonen).

"Haku nopeaa, säännöllistä ja tarpeeksi laajaa. On ilo katsella yhteistyötä isännän ja koiran välillä. Asta hakee sekä sivu-, myötä- että vastatuulessa suota ja metsää kaatosateessa yhteensä 5 tuntia. Koirassa ei huomannut väsymyksen merkkiäkään". (Arvela).

"Yhteistyö koiran ja ohjaajan kesken erittäin hyvä, pilliä tarvitsee käyttää harvoin". (Nygren).

Lintutyöskentelynsä oli niinikään varmaakin varmempaa ja legendaariseksi on muistoihin jäänyt Astan kyky vauhkojenkin lintujen käsittelyssä. Tämän kirjoittajan mieleen on jäänyt eräs Karstulassa käyty koe, jonka aikana Asta seisoi riekolle, joka kotkottaen siirtyi eteenpäin pois koiran alta eikä suostunut painautumaan ja päästämään Astaa tiedottamaan. Astan hermot pitivät. Se hiipaili äärimmäisen varovasti riekon perässä siksi kunnes lintu löysi mielestään turvallisen paikan painautumiseen. Operaatio kesti 10—15 minuuttia. Asta käväisi kertomassa tilanteen selvinneen ja hoiti tehtävänsä loppuun läsnäolleiden ihastellessa loistavaa suoritusta.

Astasta otettiin useita pentueita. Jälkeläisensä ovat poikkeuksetta olleet synnynnäisesti lahjakkaita metsästyskoiria, joista yksi on saavuttanut kaksoisvalion ja yksi käyttövalion arvon.

VEIKKO KYLMÄNEN

Kaksoisvalio Riistakoira -64, -65, Voittaja -63 Eräsalon Kati

Lievestuoreella Vilho Laitisen hoivissa syntyi 18. 4. 1961 pentue, jossa emänä oli Kaksoisvalio Riistakoira -66 Rakunamäen Asta 2677/5914 ja isänä Rakunamäen Kim 842/56J. Vilkkain ja itsenäisin oli valitsijan mielestä valkopohjainen Kati, joka kerralla hurmasi allekirjoittaneen perheen, sekä teki kirjoittajasta kanakoiramiehen.

Suomen koirarekisteriin on tähän mennessä merkitty kolme lyhytkarvaista kaksoisvaliota, jotka kaikki mahtuvat Katin sukutauluun. Edellämainittujen lisäksi on Kimin emä kuuluisa kaksoisvalio Nobby 1295/52E. Katin suonissa virtaakin aitoa suomalaista, saksalaista ja vahvasti tanskalaista verta punaisen väriseksi sekoittuneena.

3

Muotovalion arvon Kati saavutti	1963
Voittajan	1963
Riistakoiran	1964 ja 1965
Kaksoisvalion	1966

Käyttökoepalkinnot: al. I p (57 pist) Kauhava 1963
vl. I p (51 pist) Pertteli 1964
(53 pist) Karstula 1966
(53 pist) Jalasjärvi 1966
(52 pist) Tarvasjoki 1969

Kenttäkokeiden palkinnot: Kultamalja 1962 III p.
al. I p Labby 1962
vl. II p Oulunsalo 1963
vl. III p 1965 (Kanakoirakerhon kansainv. 25-juhlakokeet mukana 8 vl koiraa.)

Tottelevaisuuskokeet Kati on voittanut kaksi kertaa 1963 ja 1966.

Pentueita Katilla on ollut kuusi. Jalostusmielessä arvostelua on vaikea suorittaa, koska pentuja on esitetty näyttelyissä ja kokeissa kovin harvoin. Ensimmäinen pentue muotovalio Rakunamäen Visan kanssa on antanut parhaan tuloksen. Kahdeksasta koirasta seitsemän on käynyt näyttelyissä, joista viisi on palkittu sertifikaatilla, kahdesta on tullut muotovaliot ja kokeiden voittajaluokan koiria. Menestyksekkäin näistä pennuista on Metsänkävijän Assi.

Katin positiivisiin ominaisuuksiin on kuulunut raivokas sammumaton riistainto, vauhdikas laaja haku sekä luotettava hajuaisti. Tähän voidaan liittää tietysti lukemattomia muita ominaisuuksia, joilla Kati on omistajaa ja perhettä palvellut. Riistainnosta saanen kertoa kuvaavan esimerkin: Kati makasi laatikossaan väsyneenä ja onnellisena kahdeksan pennun imiessä emäänsä, oli kulunut yö ja päivä pentujen syntymästä. Yritin houkutella kaveria ulos tarpeilleen, mutta temppuni eivät auttaneet, tuloksena oli vain järkähtämätön tuijotus. Vaimoni havaittuaan yritykseni turhaksi meni makuuhuoneemme vaatekaapille pudotti soljelliset hiihtokengät lattialle, muuta ei tarvittukaan, Kati oli ammuttuna Matten luona ja aloitti tavanomaisen maastonpääsykonserttinsa eikä muistanut perillisien olemassaoloa ollenkaan.

Koiran riistainto ja laajahakuisuus aiheuttivat metsäisessä maastossa, varsinkin nuorempana harmaita hiuksia omistajalle, mutta löytyihän siihenkin lääke, kun Kati aloitti tiedoittamaan. Tiedoituksessa Kati on aina ollut liian hätäinen ja kiivas eikä se ole avoimella pellolla suostunut tiedoittamaan kuin pakolla, sillä järkevänä koirana se on käsittänyt isännän näkevän ja tietävän seisontapaikan.

Tätä kirjoittaessa Kati viettää ansaittuja eläkeläisen päiviä 12 v. vanhana muorina. Viimeisen metsästyspalveluksen Kati teki viime kesänä Hailuodossa kahlaamalla ja uimalla koko päivän kaislikkoja haavoittuneiden perässä, saalis olikin mahtava 22 siipirikko sorsaa. Katin siirryttyä autuaammille metsästysmaille (joka on edessä mummutaudin vuoksi hyvin pian) tulen kaipaamaan uskollista toveria ja tulista kenttien kiitäjää, jonka suurin intohimo oli etsiä riistaa Keski-Suomen jylhistä metsistä.

HEIKKI NYGRÉN

KAKSOISVALIO TRINA VON WESTEN

Vuonna 1966 syksyllä esiintyi Vampulan ja Liedon erikoiskokeissa nl:ssa Trina von Westen SF 10221/66, ohj. ja omistajana Eero Virtala ja palkittiin molemmissa kokeissa nl 2 palkinnolla.

Koska olemme vuosien mittaan Virtalan kanssa yleensä tavanneet vain "saappaat savessa" ei ole tiedossani mitkä seikat saivat Hänet valitsemaan metsästyskumppanikseen saksalaisen kanakoiran.

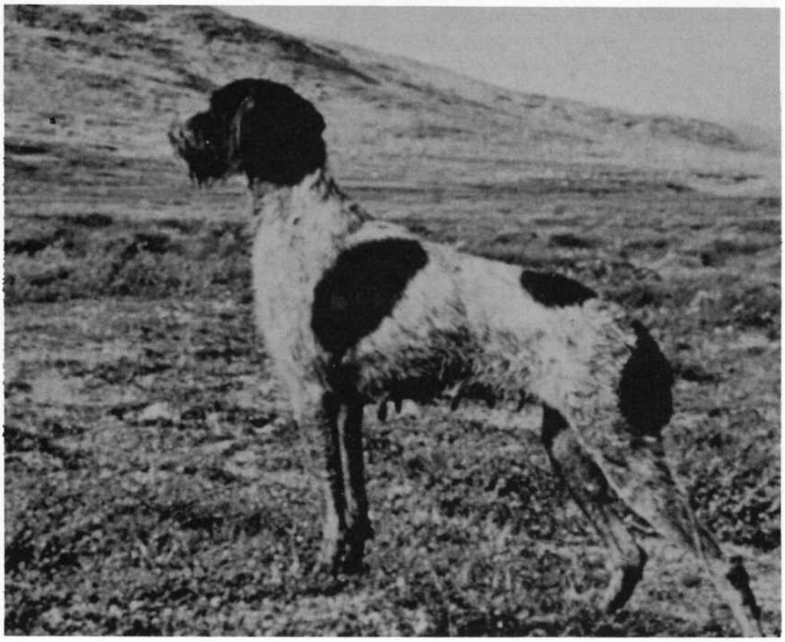

Seuraavana syksynä -67 heltisikin sitten kolmannella yrityksellä Jalasjärvellä 1.al ja tie voittajaluokan ohdakkeiselle koesaralle. Ensimmäinen ykkönen voittajaluokassa tuli vasta v -69, toinen v -71 ja kolmas v -72.

Kaikkiaan voittajaluokan koekertoja on ollut 16. Kolmen vl 1 lisäksi, 4 kertaa vl 2, 1 kerta vl 3 ja 8 kertaa ilman palkintoa. Näinollen Trinalla ja ohjaajalla on kilpailukokemusta vaikka toisillekin antaa. Ehkä Trinan kunto ei kaikissa voittajaluokan kokeissa ollut paras mahdollinen, josta osaltaan johtunee tyhjien koekertojen määrä.

Trina on voittajaluokassa kilpaillessaan yleensä ollut juoksuhaluinen ja laajahakuinen koira jolta ohjaaja on ehkä vaatinut liiankin säännöllisen hakukuvion, jolloin haun itsenäisyys ja riistanlöytymiskyky on kärsinyt. Mieleeni on erikoisesti sen hausta jäänyt v -71 Riistakoirakilpailu Lapualla, jolloin koirat joutuivat riistan vähyyden takia hakemaan runsaastikin normaalia enemmän. Sunnuntaina viimeisessäkin koe-erässä Trinalla oli vauhti ja hakukuvion laajuus esimerkiksi kelpaavaa eikä tietoakaan väsymyksestä.

Viimeisin koekohtaamisemme oli viimesyksynä Isokyrössä. Voittajaluokassa kaksi koiraa Trina ja Kalliokosken Ridni ja kumpikin haki kolmatta voittajaluokan ykköstä — ja saivat. En tiedä mitä käärmekeittoa Virtala oli koiransa kanssa syönyt, mutta kummastakin näki heti kokeen alettua korkealuokkaiseen saavutukseen tähtäävä toiminta. Trinan hakukuvio oli aikaisemmasta epäsäännöllisempää, itsenäisyys ja haun- ja riistankäsittelyn tehokkuus vastaavasti parantuneet. Trina ja ohjaaja esittivät todella parastaan.

Trinan vanhemmat ovat, isä Eri Muri v. Westen, emä Hippa v. Westen.

Pentueita sillä on ollut kolme:

v-68 = 4+4 isänä Ukko Uljas von Westen
v-71 = 3+2 " Peikko von Westen
v-73 = 4+2 " —"—

Näyttelyssä Trina sai vv 1967—68 sertifikaattinsa ilman suurempia hakemisia.

Kaksoisvalion titteli on korkealuokkainen saavutus, monen käyttökoiran omistajan unelma, harvempien saavuttama. Sanonta: "hyvä koira tekee useammin hyvän ohjaajan kuin hyvä ohjaaja hyvän koiran", pitänee edelleenkin paikkansa vähentämättä tippaakaan Eero Virtalan hyvää koiranohjaustaitoa.

KYÖSTI KIELO

Kaksoisvalio, Riistakoira 1971
HALLI SF 2522/65

Syntymästä kaikki alkaa, näin myös Hallin kohdalla. Sen elämässä tämä varsin merkittävä tapaus sattui 2. 1. 1965 Ruotsin kuningaskunnassa, Lundin kaupungissa, Hans ja Ulf Jerenäs'in luona.

Hallin "tuuri" alkoi oikeastaan jo silloin, sillä sen vanhemmiksi osuivat silloinen Ruotsin valio Vellbis Katja II ja varsinkin isän osuus lienee varsin vaikuttava, sillä Ruotsin käyttövalio Rapp (Hojt) jätti jo tähän pentueeseen paljon hyvää ja myöhemmissä yhdistelmissä jälki vain parani, mm. Hallin velipuolesta tuli Ruotsin kaikkien aikojen nuorin kaksoisvalio.

Tuuri jatkui Arto Heikki Virkkusen tuottaessa pentueesta urokset Hukan ja Hallin sekä narttu Heilan Suomeen. Täällä pennut pääsivät parhaaseen mahdolliseen hoitoon "Mummeli" Aino Kostamuksen luokse von Westen-kenneliin. Tässä vaiheessa tuo monesti mainittu tuuri osui jo allekirjoittaneeseenkin, sillä AHV pyysi minua, täysin vihreää kanakoiramiestä, apulaisekseen (lue: koirantaluttajakseen) seuraavaksi syksyksi Pohjanmaalle. Myöntävä vastaus oli selviö, sillä kanakoirakirppu oli päässyt pahasti puremaan Liedon E-kokeitten ampujana muutaman kerran ollutta nuorta miestä. Tässä vaiheessa ei vielä ollut puhettakaan mistään pentujen omistajan vaihdoksista, mutta kesän mittaan sattuneitten, minun kannaltani onnellisten tapausten kautta Halli saapui Juhannuksen aaton aattona "koevierailulle" luokseni ja tämä vierailu on nyt jatkunut kymmenen vuotta.

Lokakuu -65 Alahärmän Voltin kylässä antoi sitten sen pohjan niin alokaskouluttajalle kuin alokaskoirallekin, jolta oli helppo jatkaa eteenpäin. Kukaan ei voine asettaa kyseenalaiseksi sen koulutusopin laatua, jonka Arto Virkkunen pystyy ja osaa antaa.

Siinä taustatietoja, joiden avulla voidaan siirtyä itse pääolentoon.

Halli osoittautui heti ensi päivästä alkaen äärettömän rauhalliseksi kotikoiraksi ja sen koulutettavuus oli melkeinpä uskomaton. Parissa viikossa sen tottelevaisuus oli sellaista luokkaa, että nykyisten nuorempien hulttioiden kanssa en ole päässyt samaan tulokseen puolessa vuodessakaan ja kuitenkin uskon minäkin oppineeni näinä vuosina jotain koulutuksesta.

Luonteen rauhallisuus kotioloissa ja helppo koulutettavuus ovatkin mielestäni ylivoimaisesti parhaat perusominaisuudet tässä jo eläessään "henkikoiraksi" muodostuneessa kaverissa. Jatkoksi tuli vastaan paljonkin vaikeuksia, mutta suurin osa niistä on varmasti kouluttajan osaamattomuudesta johtuvia. Ennen kuin jatkan tärkeintä, eli käyttöominaisuuksien puntarointia, lyhyt katsaus ulkomuotoon.

Rakenteeltaan Hallista kehittyi mielestäni kohtalainen koira. Nuoruusajan heikko ruokahalu mahdollisesti vaikutti sen honteloon kokonaisuuteen, mutta on siinä melkoisesti hyvääkin. Pää ja kaula, raajojen kulmaukset ja tähän liittyen joustavat liikkeet ovat omasta mielestäni parhaita piirteitä. Samoin silmät ovat erinomaisen kauniit, korvat oikein kiinnittyneet ja sopivan kokoiset; yleisvaikutelma ryhdikäs.

Siinä hyvät puolet; selviä heikkouksia ovat: Silloisen maun mukaan liian kookas, karvan laatu huomattavasti toivottavaa pitempää, rinta liian kapea, selkälinja liikkeessä hieman kyömy ja kokonaisvaikutelma liian kevyt.

Muotovalio Hallista kuitenkin tuli, ilmeisesti hyvät ominaisuudet olivat painavammat. Kaiken kaikkiaan Halli on näyttelyissä saanut 2x CACIB, 5x Sert, 3x SA, 4x RP 1, 2x Jal I, 2x RYP 2, sekä lisäksi "pakollisina kuvioina" käyttö- ja erikoiskäyttöluokan ykkösiä. Tietysti tämä luettelo on kärkipäätä, mahtuu listaan Al 3:kin, jonka saimme Hallin ollessa puolitoistavuotias "luusäkki"!

Makeimmilta maistuivat Jalostusluokan ykköset, sillä jälkeläisissä kai on tulevaisuus. Toistaiseksi parhaat pentujen saavutukset ovat yksi muotovalio sekä kuusi sertillä ja kaksi CACIB'lla palkittua pentua.

Se muodoista ja metsään.

Halli ei ole ns. luontainen seisoja, joka lohdutukseksi monille tässä sanottakoon. Alahärmän pellot häivyttivät melkein kuukauden ajan pillinpirinää ja muutakin melko kovaäänistä komentelua, ennenkuin nuoriherra uskoi, ettei pyitä saa juoksemalla kiinni. Ja se kuukausi oli täyttä totta: kolme tuntia aamupäivällä, kolme tuntia iltapäivällä, pyhät ja arjet! ja pyitä oli!

Sitä riemua, kun Halli ei kerran tullutkaan näkyviin kuhilasrivin takaa, vaan ohjaajansa varovaisesti kiertäessä Halli olikin kauniissa, yläpäisessä seisonnassa! Käskystä erinomainen eteneminen, parvi ilmaan, pummi pummi ja Halli istui lähinnä hämmästyneen näköisenä.

Siitä eteenpäin jatko oli jo helppoa, koira oli tajunnut mitä siltä odotettiin tältä osin.

Koekausi alkoi Hallin osalta jo samana syksynä Prännärinnokan pusikoissa, mutta valkoiset riekot tummassa kuusikossa olivat liikaa nuorelle koiralle ja näin jälkikäteen voi todeta, että Tarmo Ruutu oli tosi selvänäkijä ennustaessaan näkemiensä peräänmenojen perusteella Hallille tulevaisuutta!

Tarmo oli kuitenkin oikeassa, sillä seuraava syksy toi Nurmijärveltä Jaakko Tiiaisen arvostelemana nuorten ykkösen, viikkoa myöhemmin antoi Arto Virkkunen Liedossa vahvan avoimen kakkosen 1.9 kuukauden ikäiselle koiralle. Siitä alkoi Hallin kakkoskierre, niitä kertyi kaikkiaan neljä, ennenkuin Heikki Ketolan edessä Jalasjärvellä noustiin voittajaluokkaan. Tosin on todettava, että kertaakaan ei Halli jäänyt palkinnotta avoimessa luokassa kilpaillessaan, kunhan vain lintuja oli eikä myöskään kertaakaan saanut kakkosta huonompaa palkintoa.

Ensimmäinen voittaja ykkönen tuli Tornion Prännärinnokalta Tarmo Ruudun toimiessa oikeudenjakajana, joten Halli kävi lunastamassa antamansa lupauksen. Näissä kokeissa se myöskin osoitti ensimmäistä kertaa oma-aloitteisen tiedoituksensa, joka on ollut siitä lähtien sen näyttävimpiä ja mielestäni parhaita ominaisuuksia.

Hyvän alun jälkeen tulivat välivuodet -69 ja -70 jolloin koottiin kolmosia, kakkosia, mutta ei niitä kaivattuja ykkösiä. Syksy -71 korvasi kuitenkin täydellisesti menneet. Karstulassa pehmitti Halli Laitisen Villenkin vaativan mielen ja viikkoa myöhemmin Laihialla sai Vete Kylmänen kunnian julistaa Halli kolmannen ykkösensä ansainneeksi ja samalla kaksoisvalion arvoon oikeuttavan tuloksen saavuttaneeksi.

Taas viikko eteenpäin, ja henkilökohtaisesti korkeimmalle arvostamani (eikä suinkaan tämän kokeen perusteella) Heikki Nygrenin toimiessa Riistakoirakilpailun tuomarina saavutti Halli tuon kirkkaimman helmen kruunuunsa, tosin voittajaluokan toisella palkinnolla pudotuksen jäädessä puuttumaan hyvistä yrityksistä huolimatta.

Halli on näinollen saanut kaikki huippupalkintonsa eri tuomareilta ja hyvin erilaisissa maastoissa, joten A H Virkkusen kerran Kuusamon kämpillä lausuma: "Halli on 200 % käyttökoira" pitänee paikkansa.

Ettei totuus unohtuisi, onhan sitä meilläkin osattu pahoja tehdä — ja kaikki mahdolliset:

Hämeenlinnan Riistakoirakilpailussa ja vieläpä ainoan naistuomarimme edessä Halli suoritti komean paukkunoudon, Karstulan vastaavissa kokeissa herra oli sitä mieltä, että hae itte sun sorsas ja ettei kokeen laatu huononisi niin Muhoksen Riistakoirakilpailuissa Halli jätti laahausjäljen tekemättä! Ja kaikki nämä temput

ovat jälkeä lukuunottamatta ainutkertaisia! Pitää sitä hiukan katsoa missä briljeeraa!

Edellämainittujen lisäksi Halli on antanut Arto Virkkuselle aiheen poissulkemiseen haun heikkouden takia ja Oulussa Laitisen Ville ei ehtinyt tehdä vastaavaa karkoitusten takia ohjaajan ymmärtäessä luopua. Kyllä me Hallin kanssa kaikki osataan!

Asiaan ja asiallisuuteen palatakseni: Hallin jälkeläisistä on lähes kaikki kokeissa esitetyt palkittu, viime syksynä jäi kaksi nuorten luokassa kilpaillutta pentua palkinnotta. Yksi jälkeläisistä kilpailee voittajaluokassa, yksi saavutti kauden nuorten luokan parhaan tuloksen ja kolme viimeisimmän pentueen alokasta palkittiin puolen vuoden ikäisinä. Kuitenkaan Hallia ei ole käytetty kuin yhdelle kokeissa palkitulle nartulle, josta yhdistelmästä olivat äskenmainitut varhaiskypsät pennut. Siksi ihmettelenkin hieman — onko ulkomuoto ja karva tärkeämpää kuin erinomainen luonne ja metsästysominaisuudet?

Kaiken lopuksi kuitenkin — kiitos jokaiselle, me kaksi alokasta olemme oppineet jokaiselta jotakin.

Johnson ***on meidän!***

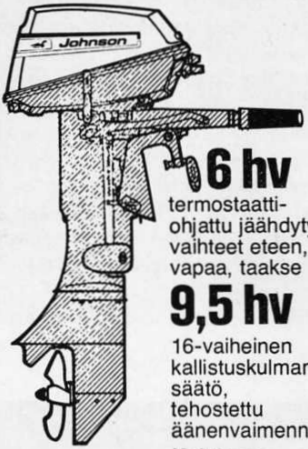

6 hv

termostaatti-ohjattu jäähdytys, vaihteet eteen, vapaa, taakse

9,5 hv

16-vaiheinen kallistuskulman säätö, tehostettu äänenvaimennus

Kaikissa:
lyömätön korroosiosuojaus, vesiä saastuttamaton rakenne

Perämoottoreitten maailmanmestari on Johnson.
Ja meillä on sen edustus.
Se tarkoittaa että tunnemme Johnsonit viimeiseen nippeliin, huollamme niitä kuin silmäteriämme, tarjoamme koulutettua asiantuntija-apuamme ja hyvän varaosapalvelun.
Ja mikä parasta – meiltä niitä saatte.

Tulkaa meille ja Johnson on Teidän!

HW SNELLMAN

RAUTA-KEMPPAINEN

OULU • RAAHE • KEMI • ROVANIEMI

Käyttövalio Riistakoira 68–69
NOUTAJAN ABECITA 3656/64

Abecita syntyi 28. 2. 1964 tulisieluisen karkeakarvamiehen Juhani Talstan Noutajan kennelissä yhdistelmästä Pilkku Rolle 1363/61 Q – käyttövalio Riistakoira 61–62 Senta von Westen 226/56.

Sattuman satoa ei ole, että Abecitasta tuli korkeanluokan käyttökoira. Tunnetaanhan von Westenit vuosikymmenien takaa maan parhaimpiin lukeutuviin käyttökoiriin.

Kun otetaan huomioon pohjoiset olosuhteet missä metsästetään pääasiassa tiheissä metsissä – rääseiköissä – on kahden perättäisen riistakoirakilpailun voitto etelän lakeuksilla oudon peltoriistan parissa ja lisäksi melkoisen kovassa konkurenssissa saavutus, joka merkittäköön aikakirjoihin.

Abecita kilpaili vuosina 1966–71 voittajaluokassa kaikkiaan 11 kertaa. Kuusi kertaa koira keräsi tililleen 1. palkinnon. Kaksi kertaa se sai tyytyä korkeaan 2. palkintoon ja vain kolme kertaa sen kohtaloksi tuli epäonnistuminen. Abecita tunnetaankin laajalti varmana koirana kaikissa saksanseisojalle kuuluvissa metsästystehtävissä.

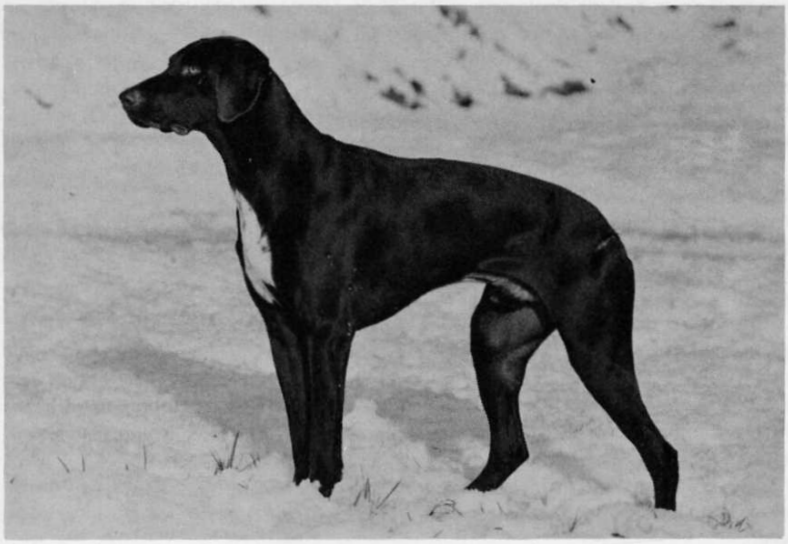

ERKKI KURVINEN

Käyttövalio Riistakoira 70
ERÄSALON PRONTO 9575/68

	Muotovalio	Hedelundens Morten
	Voittaja 62	2440/57
	Rakunamäen Visa	Plommegaards Letti
Eräsalon Nova-Kim	6455/60	5352/58
5465/65	KAKS. VA	Tirai 2013/54
	Riistakoira 66	
	Rakunamäen Asta	Plommegaards Letti
	2677/59	5352/58
	Rakunamäen Kim	Rollo
	842/56	
		KAKS.VA Nobby
Eräsalon Moona		
6157/61	KAKS.VA	Tirai 2013/54
	Riistakoira 66	
	Rakunamäen Asta	Plommegaards Letti
	2677/59	5352/58

Sukutaulu kertoo Pronton suonissa virtaavan voimakkaasti astapitoista verta. Kasvattaja on tietoisesti pyrkinyt tallettamaan Astan loistaviksi todettuja metsästysominaisuuksia käyttämällä siitokseen tuon ajan parhaita uroksia. Asta lienee ollut poikkeuksellisen voimakas periyttäjä sillä käytettiinpä sen kanssa mitä urosta tahansa, oli tulos sekä metsästysominaisuuksien että rakenteen suhteen erittäin tasaista laadultaan.

Yhdistelmässä Nova-Kim — Moona pulpahti esiin joitakin ei-toivottuja geenejä, sillä pentue oli verrattain epätasainen monien ominaisuuksien suhteen. Pentueessa oli tiettävästi pari urosta, jotka kokonsa ja sukupuolileimansa suhteen vastasivat rotumääritelmää. Pronto ja eräs veljensä sensijaan olivat pieniä ja narttumaisia joskin rakenteeltaan erittäin tiiviitä ja sopusuhtaisia. Kummassakin viimemainitussa oli havaittavissa lievää hermostuneisuutta.

Rakenteessa ilmenneiden heikkouksien vastapainoksi Pronto kykeni esittämään esivanhempiensa kaltaisia voimakkaasti myötäsyntyisiä metsästysominaisuuksia. Linnunkäsittelytaito oli siinä määrin synnynnäistä, että ennen kokeisiin osallistumistaan koiralta oli ammuttu yksi riekko ja seisontoja oli kertynyt kymmenkunta. Vähäisestä kokemuksesta huolimatta Pronto seisoi vuorenvarmasti, eteni linnulle reippaasti sekä nosti sen lentoon sormen näpsäytyksellä. Tiedotuksen aikana juoksemaan lähtenyt teerikukkokaan ei päässyt karkuun. Pronto eteni äärimmäisen nopeasti ja tarkasti jäljellä siksi kunnes lintu painautui pensaaseen.

Tiedottamaan Pronto oppi ollessaan toisella ikävuodella. Tiedotus oli täysin oma-aloitteinen joskin nuorella iällä linnulle paluu ei aina sujunut nuottien mukaan. Vanhemmiten se älysi yhteydenpidon merkityksen.

Voittajaluokan vesityötä harjoiteltiin kesäkausi Kråkön salmessa, jonka vastarannalla oli sakea kaislikko. Harjoituspaikkojen vaihtelumahdollisuuksien puuttuessa Pronto uuteen paikkaan joutuessaan joskus joutui ymmälle eikä tiennyt mitä tehdä. Myöhemmät lukuisat sorsajahdit sittemmin opettivat koirasta varmaakin varmemman noutajan myös vaikeista kaislikoista ja heinikoista.

Laahausjälkityön oikeaoppinen suoritus tuotti koiralle aina pienoisia vaikeuksia. Vauhti jäljellä kun tuppasi olemaan liian raju. Sääntönä oli, että yhden mutkan se aina oikaisi. Otus tuli kuitenkin perille osoitteeseen nopeasti.

Pronton luonne oli äärimmäisen yliherkkä. Selvimmin tämä tuli esille koulutusvaiheessa. Koira ei sietänyt ns. kovaa kättä eikä liioin voimakasta äänenkäyttöä. Jos sille virheen tapahtuessa korotti äänensä, se saattoi mennä täysin takalukkoon ja lopettaa hakunsa siihen paikkaan. Eräästä tällaisesta takalukkotilanteesta koira vapautui vasta nähdessään kuukkelin istuvan oksalla!

Oli luonnollista, että koiraa haluttiin siitokseen sen noustua voittajaluokkaan. En suositellut. Edellä mainittu hermostuneisuus ja epäurosmainen olemus olivat mielestäni riittäviä syitä koiran poistamiseksi jalostusneuvoston kansioista. Kuitenkin sitä käytettiin siitokseen koemielessä kaksi kertaa muotovalioille Ruska ja Metsänkävijän Aru, jotka molemmat olivat voittajaluokan koiria kokeissa. Ennustukseni toteutuivat. Ruskan pentueessa yksi uros jouduttiin lopettamaan vihaisuuden takia ja ainakin kahdella nartulla varhaisiällä ilmeni isänsä kaltaista hermostuneisuutta. Rakenteensa puolesta pentue sensijaan oli selvästi isäänsä parempi. Arun pentueesta en valitettavasti ole saanut lainkaan tietoja.

Kolmen vuoden iässä Prontolla oli käyttövalion arvoon oikeuttavat koesuoritukset. Kilpailu-ura on seuraavanlainen:

Oulu	5. 10. 69	Laitinen	1. al
Inari	19. 9. 70	Kylmänen	1. vl
Suomussalmi	27. 9. 70	Karjarinta	1. vl
Kokkola	4. 10. 70	Laitinen	– vl ohj. luopui
Lapua	11. 10. 70	Nygren	2. vl
Seinäjoki	18. 10. 70	Laitinen	3. vl
Karstula	19. 9. 71	Laitinen	1. vl
Lapua	17. 10. 71	Nygren	– vl ohj. luopui

HILLIANEN

KAKSI SYLINTERINEN

ski-doo

ON TIETTÖMILLÄ TAIPALEILLA KAKSINVERROIN TURVALLISEMPI

Ski-doon kaksisylinteriset: Olympic 340, TNT, Valmontit, Alpinet, Luotettavuus, sitkeys, todellinen voima sekä tasainen käynti ovat ominaisuuksia, joita vaativa ammattimies arvostaa.

OLYMPIC 340

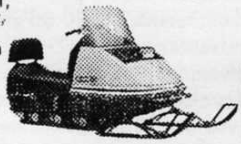

Mainio vetopeli riistan talviruokintapaikoille, koiranne liikuntatarpeet isännästä riippumattomiksi.

T:mi O. Kartimo

UUSIKAUPUNKI
Sepänkatu 4, puh. 2996

JAAKKO KALLIOKOSKI:

Karkeakarvainen saksanseisoja Käyttövalio Appiksen Ridni

Kennelnimi Appiksen johtuu Inarissa olevista Appistuntureista.

Ridni on saamenkielinen koiran nimi. Suomeksi se on huurre.

Appiksen Ridni 7054/65 on syntynyt 7. 4. 1965.

Ridnin emä on Riistakoira 1960 Tornionkummun Heidi. Heidin isä on muotovalio Hai ja emä käyttövalio Donna Zita.

Ridnin isä on Saksasta tuotu Toto von der grossen Rehkühle.

Ridnillä on ollut yhteensä kaksi pentuetta vuosina 1973 ja 74. Uroksina ovat olleet Roi von Westen ja Ukko Uljas von Westen.

Näyttelyissä Ridni on ollut kahdesti, nimittäin Tampereella 6. 5. 1967 ja 26. 4. 1969. Kummallakin kerralla se on saanut 1 palkinnon al:ssa.

Metsästyskokeissa Ridni on palkittu seuraavasti:

1966 Liedossa H. Nygrénin tuomitsemana II nl.

1968 Kemissä J. Talstan tuomitsemana II al.

1968 Jalasjärvellä G. R. Renvallin tuomistemana II al.

1968 Laitilassa V. Kylmäsen tuomitsemana I al. 60 pist.

1969 Tarvasjoella H. Ketolan tuomitsemana II vl. 48 pist.

1969 Hämeenlinnassa O. Kanervan tuomitsemana II vl. 48 pist.

1970 Inarissa V. Kylmäsen tuomitsemana I vl. 57 pist.

1970 Peräseinäjoella H. Nygrénin tuomitsemana I vl. 56 pist.

1970 Jalasjärvellä E. Kurvisen tuomitsemana II vl. 47 pist.

1972 Isokyrössä H. Nygrénin tuomitsemana I vl. 52 pist.

Myös vuonna 1971 Ridni osallistui kokeisiin kerran, mutta epäonnistui laahausjälkityössä. Samoin sille kävi kerran vuonna 1969. Lisäksi se on muutaman kerran jäänyt palkitsematta sen vuoksi, ettei koemaastossa ole esiintynyt lintuja.

Ridni on hyvä metsästyskoira, mutta ei aivan huippukoira. Sen emä Tornionkummun Heidi oli lähinnä kestävyytensä takia parempi metsästyskoirana.

Ridnillä on metsästetty paljon. Se on tapahtunut suurelta osalta sellaisessa maastossa kuten tuntureilla, paljakoilla ja jängillä, jossa näkyvyyttä saattaa olla useita satoja metrejä, mutta joissa on siellä täällä metsäsaarekkeita ja muita yh-

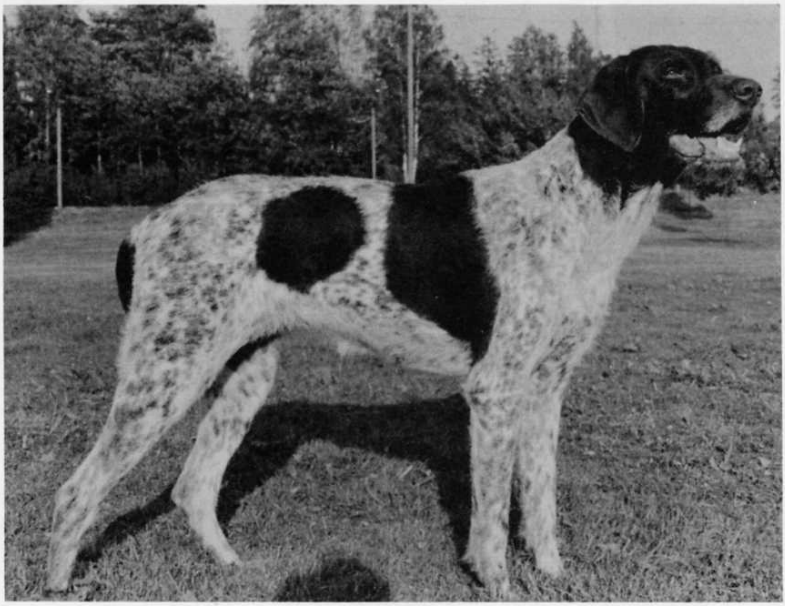

tenäisen näkyvyyden rikkovia maastokohtia. Täällä Ridni on oppinut jopa 300–400 metrin päähän ulottuvan laajan, tarkoituksenmukaisen ja tehokkaan tuulta ja maastoa hyvin myötäilevän pystypäisen haun. Sillä se on löytänyt hyvin lintuja, mutta sen seurauksena on myös lintuja jäänyt hakualueelle, joka kokeissa on luettu virheeksi. Lisäksi Ridni hallitsee hyvin puskahaun kuten eräistä koekertomuksistakin ilmenee.

Ridni tiedottaa oma-aloitteisesti usein suorastaan taituruutta osoittaen. Noutamisessa ja vesityössä Ridni on erinomainen. Sen vainu on hyvä, mutta joskus epätasainen. Jälkikoirana Ridni ei ole menestynyt hyvin.

Luonteeltaan Ridni on taipuisa ja rauhallinen. Siitä huolimatta se on metsästystilanteissa karski. Koulutuksen vastaanottavaisuus on ollut hyvä.

POIKKILUHTA OY

Viiala, puh. 937-35871

Valmistusohjelmaamme kuuluvat

linjatarvikkeet, pääte- ja kosketusliittimet Cu:lle, ruuvikaapelikengät, ilmanvaihtoventtiilit, yk-venttiilit, pikasulkuventtiilit, ulos- ja sisäänpuhallusventtiilit sekä säleiköt.

SULMUDUR lujitemuovi

on aina edullinen ratkaisu

Oy Sul-Mu Ab

Lokero 19
06101 Porvoo

Pienimünsterinseisojanarttu
SFMVA/SFTVA KATI 4539/66 v

isä: Ivalo von Germany 2414/66
emo: Woodborne Susan 1103/64 s
kasv. Ahti Karppinen, Kovesjoki
om. Jukka Koskinen, Laitila

Kanakoirien erikoiskoe 1 al Laitila 1969. Ensimmäinen suomalainen muotovalion arvon saavuttanut Münsterinseisoja.

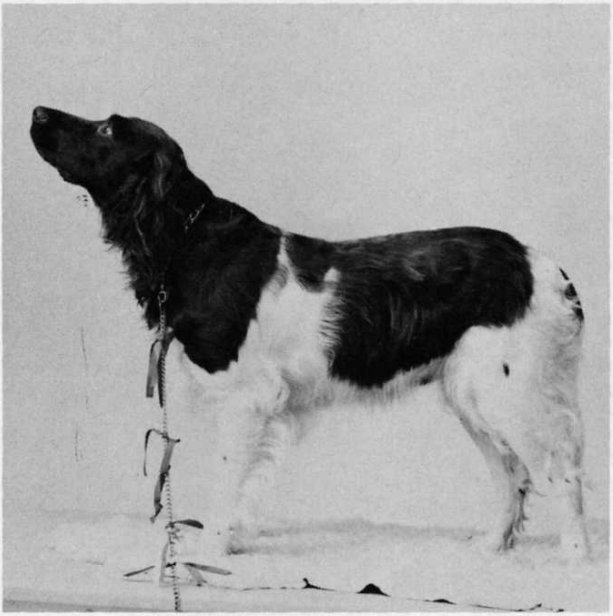

Riistakoiria

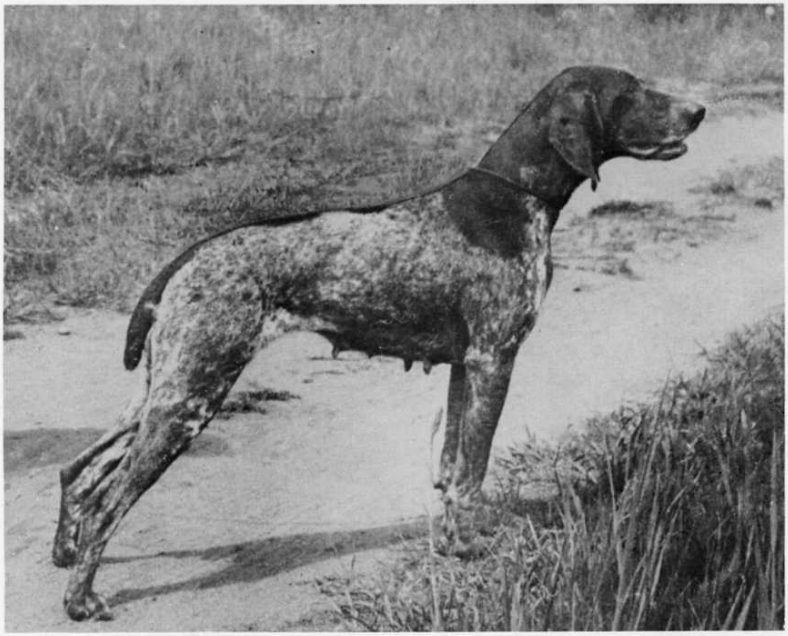

Riistakoira-kilpailun voittaja 1963,
lyhytkarvainen saksanseisojanarttu
RENDHAEKS LONE, 2598/57
om. neiti Anna-Liisa Arvela, Espoo

NITA VON WESTEN 8127/62
Riistakoira 1967

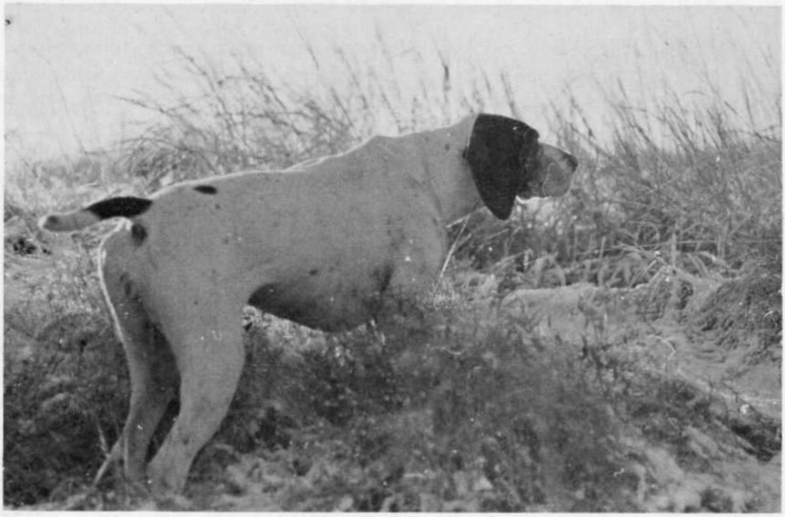

METSÄNKÄVIJÄN ISABELLA 10397/68
Riistakoira 1973
om. Martti Peltonen, Lapua

VETOKILPAILUT

Saksanseisojien käyttö vetokilpailuissa on viime vuosina varsin suuresti levinnyt. Tosin näin ei ole meillä vielä läheskään siinä laajuudessa kuin esimerkiksi Ruotsissa ja ennenkaikkea Norjassa. Mutta selvää laajenemista saksanseisojain käytöstä vetäjänä on meilläkin havaittavissa.

Jäsenemme Juhani Toivola Tampereelta on kerännyt luettelon saksanseisojain saavutuksista vetokilpailuissa vv. 1963–1973, josta seuraavassa eräitä otteita.

PM- ja SM- vetokoirakilpailut
2–3. 3. 1963. Niinisalossa.

Yksivaljakot 30 km, miesohjaajat: 1) B. Frånberg, Ruotsi, koira saksanseisoja Marsch 2.05,21, 2) S. Nordmark, Ruotsi, saksanseisoja Ara 2.13,12, 3) O. Björndal Norja, saksanseisoja Tass 2.13,48, 5) K. Ökvist Ruotsi, saksanseisoja Carbos Tarras 2.22,46, 6) Suomen mestari J. Tuomi, saksanseisoja Arra von Westen 2.24,58.

Kolmivaljakot, 30 km: 1) H. Nilsen Norja, saksanseisoja Chaco, Trell ja Rusken, 2.12,56, 2) B. Andersson Ruotsi, saksanseisojat Carbos Caj, Rick ja Sacco, 2.21,02, 3) R. Olstad Norja, saksanseisojat Dick, Robin ja Ef, 2.30,43.

Yksivaljakot 10 km, naisohjaajat: 1) Else Andersen Norja, saksanseisoja Boy 48,31, 2) Ebba Winge Norja, saksanseisoja Geggens Frikk 50,48.

PM-vetokoirakilpailut 1964 Oslossa.

Viesti 3 x 5 km, yksivaljakot, miehet: 2) Ruotsi I (S. Nordmark/Pamauksen Ara 9139/60s – B. Frånberg/Marsch 5480/58s – K. Ökvist/Rick 1769/69s) 43.28; 3) Norja I (K. Myhre/Karre – H. Nielsen/Chacco – K. Amudsen/Guri) 45.16; mm. K. Kaitainen/Rai).
Henkilökohtaiset kilpailut: Yksivaljakot (30 km): 1) Rick 1769/59s (om. Börge Andersson), ohj. Knut Ökvist, Ruotsi, 1.34,38; 2) Karro, Knut Myhre, Norja, 1.36,40; 3) Pamauksen Ara 9139/60s, Sven Nordmark, Ruotsi, 1.37,05; 4) Marsch 5480/58s, Bertil Frånberg, Ruotsi, 1.37,10; 14) Rai, Kalevi Kaitainen, Suomi, 1.58,34; – 18 lähti matkaan.
Kaksivaljakot (30 km): 7) Karu – Rip, Tarmo Nieminen, Suomi, 1.55,06. – Startteja 9.
3 valjakot (30 km): 1) Chaco – Troll – Rusken, Hans Nielsen, Norja, 1.40,06. – Startteja 6.
Yksivaljakot (10 km), naiset: 4) Raju, Ritva Järvinen, Suomi, 0.49,39. – Startteja 10.

PM- ja SM- vetokoirakilpailut 12–13. 1966. Ylöjärvellä.

PM-viesti, miehet: 1) Norja I 1.03.58 Vorsteh Chacco Hans Nielsen 21.42, Vorsteh Tass Tormud Soerensen 15.18, Vorsteh Pan Arield Andersen 26.58; 2) Norja II 1.04.22, mm. vorsteh Karo Kåre Grönvold 22.16, vorsteh Huck Kay Lindbraaten 26.57, 3) Ruotsi I 1.06.00, vorsteh Tarras Karl Österlund 21.51, vorsteh Rick Knut Ökvist 22.07, vorsteh Rino Volmar Bystsöm .02; 4) Ruotsi II 1.11.59, mm. vorsteh Max Åke Kristedal 25.39.
PM-viesti, naiset: 1) Norja I 1.12.40, mm. Vorsteh Jerry Elsa Andersen 27.25, vorsteh Hiro Vigdis Koefoed 20.56; 2) Ruotsi 1.19.32, mm. vorsteh Buster Berly Kallin-Norman 23.29; 4) Norja II 1.41.09, mm. vorsteh Dick Randi Schultze 43.17, vorsteh Boy Ebba Winge 25.16; 5) Suomi II 1.50.42, mm. vorsteh Aki M. Thoman 40.53, vorsteh Ali, Helena Rantanen 30.35.
SM-viesti, miehet: 2) HKK 1.20.44, mm. Sasu Arra von Westen T. Tuomi 24.49.
SM-viesti, naiset: 3) TAVES 1.50.42, (sama kuin Suomi II).
Kolmivaljakot 30 km: Trespann Fågelhund 60/2863 vorsteh Chaco, 61/7897 vorsteh Troll ja 62/7573 vorsteh Bob Hans Nielsen, Norge 2.48.15.
Kaksoisvaljakot 30 km: 60/1058 vorsteh Pan ja 223478 vorsteh Bob Arild Andersen Norge 2.37.16.
Avoin luokka 30 km: 1) SKK 2038/61 sasu Rino V. Byström Sv. 2.32.11, 2) SKK 15971/60 sasu Carbos Tarras K. Österlund Sv 2.36.07, 3) SKK 18791/59 sasu Rick K. Ökvist Sv 2.44.39, 4) SKK 16697/63 sasu Max Å. Kristedal Sv 2.45.32, 5) 6914/63 sasu Huck K. Lindbraaten No 2.59,42, 6) 62/4384 sasu Karro K. Grönvold No 3.00.55, 7) 789/58 sasu Arra von Westen J. Tuomi HKK 3.16.45. Naiset: 2) 64/2974 sase Hiro Chilamoe V. Koefoed No 49.02, 4) SKK 10822/64 sase Buster B. Kallin-Norman SV 54.22, 7) 62/447 sasu Boy E. Winge No 57.55, 9) 65/2646 sasu Jerry E. Andersen No 1.00.16, 11)6265/62 sasu Ali H. Rantanen TAVES 1.08.12, 12) sase Tass 60/3427 R. Schultz No 1.12.53.
Nuorten luokka pojat 5 km: 1) 3582/64 sasu Aki J. Laaksonen TAVES 26.24.

PM-vetokilpailut 16–17. 3. 1968,
Ruotsissa Malmbergetin maastossa.

Miesten 3 x 5 km viesti: 1) Ruotsin I joukkue (Kauko Strand ja sase Zappo, Bengt-Olof Sundin ja sase Puck, Vilmar Rönntoft ja sase Tom) 1.03.58, 2) Norjan I joukkue (mm. Arild Andersen ja sase Monty, Roy Jensen ja sase Stegg, 1.07.34. Naisten 3 x 5 km viesti: 1) Ruotsin joukkue (Christina Thunholm ja sase Coal, Sunna Kuoljok ja sase Peik, Maj Ängståhl ja sase Bello) 1.05.36, 2) Norjan joukkue (mm. Brita Nichelsen ja sase Kim, Elsa Andersen ja sase Jerry, 1.06.43, 3) Suomen joukkue (mm. Eila Haikola ja sase Era 1.09.36.
1-valjakot, naisohjaajin, 10 km: 1) Sunna Kuoljok, sase Tom, Ruotsi, 38.32, 2) Brita Nichelsen, sase Kim, Norja, 43.11, 3) Maj Ängståhl, sase Bello, Ruotsi, 45.15, 11) Ella Haikola, sase Era, Suomi, 55.03.

PM-vetokilpailut Kouvolassa 1–2. 3. 1969.

Viesti 3 x 5 km miehet: 1) Ruotsi II 1.14.08, (Sasu Carbos Rick, Bengt-Olof Sundin, 25.51, Sasu Ringsjöns Arro, Torsten Fredriksson, 25.40, Sasu Tom, Vilmar Rönntoft, 22.37.) 2) Suomi I 1.14.43, (mm. Sasu Rippe, P. Salo, 24.31.) 3) Norja I 1.16.17 (Sasu Rapp, Oivind Kittelsen 25.54, Sasu Torgus, Per H. Nymark 25.28, Sasu Pinco, Sverre Seeberg 24.55.) 5) Ruotsi I 1.18.31 (mm. Sasu Bolunders Raff, Al Jonsson 25.01.) 6) Norja II 1.18.32 (mm. Sasu Pingo, Alf Jacobsen 26.45, Sasu Barro, Jan Norkil 26.04.)
Viesti 3 x 5 km naiset: 1) Ruotsi I 1.14.04 (Sasu Högseders Caal, Christina Thunholm 26.26, Sasu Troll, Sunna Kuoljok 23.46, Sasu Bello, Maij Ängstål 25.52.) 2) Norja I 1.17.07 (mm. Sasu Hiro, Vigdis Koefod 26.04, Sasu Kim, Brita Nickelsen 25.07) 3) Norja II 1.23.00 (Sasu Kim II, Ebba Winge 28.08, Sasu Jerry, Else Andersen 26.11, Sasu Caro, Randi Schultze 28.41.) 4) Suomi I 1.24.53 (mm. Sasu Era, Eila Haikola 27.37.)
Naistenluokka 10 km: 1) Sasu Troll, Sunna Kuoljok Ruotsi 41.32 2) Sasu Era, Eila Haikola Suomi 45.06 3) Sasu Hiro, Vigdis Koefod Norja 45.42 4) Sasu Högsereds Caal, Christina Thunholm Ruotsi 47.12, 5) Sasu Kim, Brita Nickelsen Norja 47.13, 6) Sasu Bello, Maj Ängstål Ruotsi 47.54, 9) Sasu Cado, Randi Schultse Norja 49.11, 10) Sasu Kim II, Ebba Winge Norja 50.10, 13) Sasu Dux, Else Andersen Norja 54.51, 14) Sasu Cecar, Jeanette Jonsson Ruotsi 54.54.
Yksivaljakot, Avoin luokka 30 km (lintukoirat): 1) Sasu Tom, Willmar Rönntoft Ruotsi 1.59.02, 2) Sasu Klaus, Svein Eriksen Norja 2.04.34, 3) Sasu Carbos Rick, Bengt-Olof Sundin Ruotsi 2.12.28, 5) Sasu Bolundens Raff, Al Jonsson Ruotsi 2.16.07, 6) Sasu Rapp, Oivind Kittelsen Norja 2.19.50, 7) Sasu Barro, Jan Norkil Norja 2.21.19, 8) Sasu Rippe, Pentti Salo Suomi 2.28.09, 9) Sasu Steg, Roy Jenssen Norja 2.30.35, 10) Sasu Pingo, Alf Jacobsen Norja 3.14.19.
Kaksivaljakot, Avoin luokka 30 km (lintukoirat): 1) Sasu Binco – Sasu Rakke, Sverre Seeberg, Norja 2.08.48, 2) Sasu Brass – Irl.s. Ancas, Birger Arvidsson, Ruotsi 2.16.21, 3) Sasu Ringsjöns Arro – Sasu Pan, Torsten Fredriksson, Ruotsi 2.25.05, 4) Sasu Max – Sasu Tell, Åke Kristedal, Ruotsi 2.43.51.
Kolmivaljakot, Avoin luokka 30 km (lintukoirat): 1) Sasu Jerry – Sasu Monty – Sasu Ruffy, Arild Andersen, Norja 2.29.25, 2) Sasu Bruno – Sasu Karsebo Attack

PM-vetokilpailut 28. 2. – 1. 3. 1970. Norjassa.

Naiset 10 km: 3) sase Troll, Sunna Kuoljok, Ruotsi 32.49, 4) sase Ruski, Else Andersen, Norja 34.05. – Valjakkoja 11.
Miehet 30 km, yksivaljakot, lintukoirat: 1) sase Hiro-Chilamoe, Sigurd Nilssen, Norja 1.48.14, 2) sase Claus, Svein Eriksen, Norja 1.56.58 3) sase om. Vilmar Rönntoft, Ruotsi 2.03.31, 4) sase Rapp, Håkon Haugli, Norja 2.04.39, 5) sase Flåc, Pål Lefdahl, Norja 2.09.41, 6) sase Ringsjöns Rapp, Bert Johansson, Ruotsi 2.10.41, 12) sase Rippe, Pentti Salo, Suomi 2.28.35, – Valjakkoja 13.
Miehet 30 km, kaksivaljakot, lintukoirat: 1) sas Dick/sas Castor, Gunnar Kronsveen, Norja 1.56.16, mm. sas Torgus, Per H. Nymark, Norja 2.02.46, 3) sas Bamse/sas Spike, Roy Jensen, Norja 2.05.08, 4) sas Jerry/sas Monty, Arild Andersen, Norja 2.07.35, 5) sas Cox/sas Tell, Harald Röste, Norja 2.09.06, 6) sas Karro/sas Eddas Bingo, Kåre Grönvold, Norja 2.18.27. – Valjakkoja 11.
Miehet 30 km, kolmivaljakot, lintukoirat: 1) mm. sas Bingo, Sverre Seeberg, Norja 1.52.13, 2) mm. sas Dux, Finn Adeler, Norja 2.05.00, 3) sas Caso/sas Bastian/sas Caesar, Ivar Hagen, Norja 2.11.56.
Viesti 3 x 5 km, naiset: 1) Norja 1.04.32 (mm. sas Monty, Else Andersen, 2) Ruotsi 1.07.54 (sas Amir, Anita Rosenius–sas Caesar, Jeanette Jonsson–sas Troll, Sunna Kuoljok). 3) Suomi 1.09.32 (mm. sas Era, Eila Haikola).
Viesti 3 x 5 km, miehet: 1) Norja I 1.00.30 (sas Bingo, Sverre Seeberg–sas Bamse, Roy Jensen–sas Hiro, Sig. Nilsen), 2) Ruotsi I 1.02.40 (mm. sas Tom, Vilmar Rönntoft–sas Mitz, Kanko Strand), 3) Suomi I 1.03.02 (mm. sas Rippe, Pentti Salo).

PM-vetokilpailut 26 – 28. 2. 1971. Dollnäsissä Ruotsissa.

Lintukoirat 30 km: 1) Sas Arrow, Bert Holmströn, Ruotsi 2.01.21. 2) Sas Mitz, Kauko Strand, Ruotsi 2.03.32. 3) Sas Bincho, Sverre Seeberg, Ruotsi 2.07.15.
Naistenluokka 10 km) 1) Sas Föik, Kersti Frejd, Norja 43.29. 2) Sas Heiki, Sissel Lundh, Norja 43.42.

PM-vetokilpailut 10–12. 3. 1972. Jyväskylä.

Miehet 30 km – yksivaljakko – Lintukoirat: 1) Sigurd Nilssen N, Truls, sas, 1.45.-ntom 2) Jarl Fladeby N, Hunter, sas, 1.48.20, 3) Paal Lefdal N, Caesar, sas, 1.49.54, 4) Ivar Hagen N, Peik, sas, 1.52.27, 5) Gunnar Lyse N, Bjurre, sas, 1.53.20, 6) Bo Eriksson R, Sang, sas, 1.53.45, 7) Bernt Holmström R, Pan, sas, 1.56.46, 8) Torsten Fredriksson R, Ringhunds Arro, sas, 1.59.21, 11) Kauko Strand R, Atos, sas, 2.01.04, 12) A. Lintulahti S, Mielikin Nihti, sas, 2.05.45.
Naiset 10 km – yksivaljakko: 3) Sissel Lund N, Heiki, sas, 31.00, 4) Vigdis Koefoed N, Boy, sas, 31.25, 5) Kirsti Friid N, Foyk, sas, 32.11, 6) Ritva Nieminen S, Dianan Bojar, sas, 34.58, 7) Lillemor Hägglund R, Borrings Odd, sas, 35.46, 13) Eila Haikola S, Era, sas, 39.55.
Viesti 3 x 5 km Naiset: 1) Norja joukkue 1 53.37 (mm. Sissel Lund, Heiki, sas), 2) Norja joukkue 2 54.40 (mm. Vigdis Koefoed, Boy, sas, Kirsti Friid, Foyk, sas)., 3) Ruotsi joukkue 1 59.30 (mm. Kerstin Schmitt, Ripmarkens Centa, sas, Lillemor

Hägglund, Borrings Odd, sas), 4) Suomi joukkue 1 59.31 (mm. Ritva Nieminen, Dianan Bojar, sas).
Viesti 3 x 10 km miehet: 1) Norja joukkue 1 1.30.37 (mm. Sigrud Nilssen, Pan, sas), 2) Ruotsi joukkue 1 1.35.24 (Bernt Holmström, Cimbrohs Igor, sas, Lennart Viippola, Jäger, sas, Odd Olsson, Arro, sas), 3) Norja joukkue 2 1.35.45 (Ivar Hagen, Gorm, sas, Jari Fladeby, Hunter, sas, Paal Lefdal, Caesar, sas), 4) Suomi joukkue 1 1.36.32 (mm. Pauli Väyrynen, Jehu, sas), 5) Ruotsi joukkue 2 1.38.08 (mm. Bo Eriksson, Sang, sas), 6) Suomi joukkue 2 1.41.50 (mm. Pentti Salo, Rippe, sas).
Miehet 30 km – kolmivaljakko – lintukoirat: 1) Egil Kristianssen N 2.03.45. (Kim, sas, Remo, sas, Tell, sas).
Miehet 30 km – kaksivaljakko – lintukoirat: 1) Sigurd Nilssen N, 1.46.55 (Truls, sas, Boy, sas), 2) Christen Smith N 1.54.30 (mm. Stifer, sas), 3) Roald Konsmo N 2.00.34 (Rakki, sas, Mila, sas), 4) Jarl Fladeby N 2.02.48 (Hunter, sas, Gorm, sas), 5) Bo Eriksson R 2.05.53 (Sang, sas, Atos, sas), 6) Torsten Fredriksson R 2.14.58 (mm. Ringhunds Arro, sas).
Pojat 5 km – yksivaljakko: 1) Finn Korsmo N, Monty, sas 18.10.

Järki tulee järjen luo

RENAULT

OY AUTOREX AB
Monnankatu 8
Rauma

SÄHKÖLÄHTEENMÄKI

pistää sähkön töihin

PAIMIO, ESPOO, FORSSA, HELSINKI, HYVINKÄÄ, KARJAA, LOHJA, SALO, TAMMISAARI, TURKU

H. BÖÖK Ky

Rakennusliike

Tampere

Puh. 931 - 53 020

Kennel-miesten kehitettävänä on koira —

ROTU TURO

kehittää hyviä pukimia!

Turo

TYYLIN TEKEE

Lyhytkarvaisen saksanseisojan rotumerkit

(FCI:n hyväksymät)

Lyhytkarvainen saksanseisoja on, aivan kuin pointteri englantilaisista, vanhin saksalaisista kanakoirista ja samalla niiden kantamuoto. Siitä johtuu sen ylivoimaisuus kenttätyössä, joka vaatii mitä hienointa vainua, hakuintoa ja aloitekykyä. Rakenteeltaan täydellisimmillään ollen lumoaa se tyylikkyydellään kentällä, minkä lisäksi se suorittaa vesi- ja jälkityön mitä parhaiten, sitä on helppo ohjata, se on sopiva kotikoiraksi ja se osoittaa suurta työskentelyn iloa ja kiintymystä isäntäänsä. Rotukirjojen mukaan se on levinnein saksalainen käyttökoiralaji. Saavutettujen 1. palkintojen lukumäärän (106) perusteella se on vuodesta 1937 ensi sijalla käyttökokeissa.

Yleisvaikutus

Kokonaisvaikutukseltaan se on jalo, sopusuhtainen koira, jonka ulkomuoto takaa kestävyyttä, nopeutta ja voimaa. Se ei saa olla pieni eikä silmiinpistävän suuri — liian suuret koirat ovat useimmiten korkeajalkaisia ja siten harvoin kestäviä —, vaan keskikokoinen kuten metsästyshevonenkin: "Lyhytselkäinen ja tanakasti maassa". Tavoiteltava säkäkorkeus: 62—64 sm, nartut jonkin verran matalampia. Raskasrakenteiset, lymfaattiset koirat ovat hylättäviä. Välittömänä ensivaikutelmana on oltava eloisa ja tarmokas (mutta ei hermostunut) koira, jonka liikehtiminen on kiinteätä. Määrätietoinen siitos- ja jalostustyö näyttäytyy liikunnallisesti vaikuttavien anatomisten perustekijöitten ohessa leimaa-antavana kokonaisvaikutuksen jaloudessa, ääriviivojen sulavuudessa, kuivassa päässä, hyvässä hännän asennossa sekä kehonmyötäisessä nahassa. Vinot, pitkät lavat, syvä rinta, vahva selkä ja voimakas takaosa merkitsevät nopeutta, kun taas hyvä luusto, kylkiluuston tietty leveys ja koko kehon vahva lihaksisto todistavat kestävyyttä.

Pää

Kuiva, selvät ääriviivat, ei liian kevyt eikä liian raskas, suuruus ja pituus sopusoinnussa muun kehon kanssa. Kallo kyllin leveä, heikosti kupera, keskiuurre ei kovin syvä, niskakyhmy ei yhtä silmiinpistävä kuin pointterilla. Kuonon selkä sivulta katsottuna kevyesti kaartuva vaihdellen jalomuotoisesta kyömykuonosta suoran linjan vähäiseen nousuun, joka sukupuolileimaa vastaten on uroksilla yleensä selväpiirteisempi. Vielä sallitut aivan suorat kuonon selkälinjat ovat harvinaisia ja vähemmän miellyttäviä, kauttaaltaan alas painuvat eivät ole toivottavia. Hieman ulkonevasta kirsusta jatkuvat huulet melkein kohtisuoraan suupieleen asti ja muodostavat siten kauniisti kaartuvan huulikulman. Huulien kaartuminen ei saa olla liian voimakasta. Leukaluu vahva, leuan lihakset hyvin muodostuneet. Siirtyminen kuonosta otsaan asteittaisesti kohoavaa; silmäkulmat muodostavat sivulta katsottuna huomattavan pengermän. Kuonon on oltava riittävän voimakas ja pitkä, jotta koiran on helpompi oikein tarttua riistaan ja sitä kantaa. Terävä kuono on hyljättävä.

Korvat

Kohtuullisen pitkät, ei liian paksut, mutta ei liian ohuetkaan: korkealla leveälti kiinnittyneet, tasaisesti ja kiertymättä aivan pään myötäisesti riippuvat, alhaalta tylpästi pyöristyneet. Korvien on eteenvedettyinä ulotuttava suunnilleen suupieleen.

Silmät

Keskikokoiset, ymmärtäväiset, hyväntahtoiset, mutta kuitenkin ilmeikkään tarkat, ei esiintyöntyvät eivätkä syvälle painuneet. Silmäluomet hyvin sulkeutuvat. Parhain väri on kauniin ruskea; vaaleankeltaiset (petolinnunsilmät) eivät ole toivottavia.

Kirsu

Ruskea, mitä suurempi sitä parempi; sieraimet hyvin avoimet, leveälti liikkuvat; lihanvärinen ja täplikäs kirsu ei ole toivottava ja sallittu vain koirilla, joitten pohjaväri on valkoinen.

Purenta

Voimakas ja terve, poskihampaat tarkasti toisiinsa sopivat, kulmahampaat koskettavat hankaavasti toisiaan (saksipurenta). Yläleuka ei saa ulottua alaleuan yli (yläpurenta) eikä myöskään olla sitä lyhyempi (alapurenta).

Kaula

Tarpeeksi pitkä, niska hyvin lihaksikas, kevyesti kaartuva, säkää kohti vähitellen levenevä, kaulanahka mahdollisimman kiinteätä.

Rinta ja rintakehä

Rinnan kokonaisuudessaan on vaikutettava enemmän syvältä kuin leveältä, silti sen on kuitenkin oltava suhteellinen toisiin kehonosiin nähden. Rintakehän muodostavat kylkiluut hyvin kaareutuneet eivätkä niin litteät kuin vinttikoirilla, mutta eivät milloinkaan tynnyrimäiset; täysin pyöreät kylkiluut eivät hengittäessä anna rintakehälle riittävää laajenemismahdollisuutta. Takimmaiset kylkiluut tarpeeksi alas ulottuvat. Viimeisen kylkiluun väli lantioluuhun ei saa olla liian suuri, vatsa — tekemättä ohutvatsaisen vaikutusta — hieman ylös vetäytynyt salliakseen laukatessa tarpeeksi tilaa. Rinnanympärysmitan (n. 8—10 sm suurempi kuin säkäkorkeus) tulee välittömästi kyynärpäiden takana olla vähäisempi kuin noin kämmenenleveyden päässä niistä, jotta olkavarsilla on tilaa liikkua.

Selkä, lanne, lantio

Vahva, lyhyt selkä on kiinteälle ja kestävälle liikunnalle erinomaisen tärkeä, eikä se siten saa olla pitkä eikä ylös kaartunut. Lanneosa leveä ja hiukan kaartunut. Lantio leveä ja kyllin pitkä, ei takakorkea eikä jyrkästi laskeva, alkaa selän korkeudelta ja laskeutuu vain vähän häntää kohden.

Eturaajat

Lavat vinot, liikkuvat, vahvalihaksiset, lapaluiden muoto litteä, olkavarsi, ts. lavan ja kyynärnivelen väliset luut, mahdollisimman pitkät. Kyynärpäitten sijainti pitkällä takanapäin, ei sisäänpäin puristuneina eikä ulospäin kiertyneinä. Kyynärvarsi suora ja kuiva, riittävän lihaksikas, vahva-, mutta ei karkealuinen. Ranne vain vähän taipunut, melkein suora, ei kuitenkaan koskaan täysin jyrkkä.

Takaraajat

Lantion ollessa pitkän, leveän ja tilavan ja hyvin kuivalihaksisen, alkaa reisi vastaavasti leveänä. Sääri kintereen kohdalla oikein kulmautunut; ylikehittyneisyys haittaa kestävyyttä. Kinnervarsien on oltava vahvaluiset ja melko suorat nilkasta lähtien. Takaa katsoen ne eivät saa näyttää ulospäin eivätkä sisäänpäin kiertyneiltä.

Käpälät

Vankat ja kiinteät, pyöreät tai lusikkamaiset. Varpaat tarpeeksi kaarevat ja niissä vahvat kynnet. Päkiät tukevat ja kovat.

Karvapeite ja nahka

Nahka on jäykästi kehonmyötäistä eikä saa missään muodostaa poimuja. Karvan on oltava lyhyttä ja tiheää, tuntua vankalta ja kovalta, ei hännän alapuolella huomattavasti pitempää. Korvissa ja päässä karva ohuempaa ja lyhyempää.

Häntä

Korkealle kiinnittynyt, kiinnekohdastaan voimakas, sen jälkeen oheneva; keskipitkä, kuitenkin haavoittumisen välttämiseksi typistetty aina kolmannespituudesta puoliväliin saakka. Lepoasennossa alaspäin riippuva, rauhallisessa liikkeessä koira kantaa sitä vaakasuorassa, ei korkealla selkäviivaa ylempänä eikä vahvasti koukistettuna, haun aikana se on vilkkaassa liikkeessä.

Luusto

Ohuet ja hennot luut eivät ole toivottavia koiralla, jonka on työskenneltävä kaikenlaisissa maastoissa ja joka tarvitsee voimaa. Kuitenkaan tärkeätä ei ole luiden koko, vaan niiden laatu; karkealuisilta koirilta puuttuu liikkuvuus ja nopeus. Täysveriperiaatteitten mukaisessa jatkuvassa jalostuksessa kehittyy luusto ulkonaisesti hienoksi, mutta aineksiltaan tiiviimmäksi ja lujemmaksi, kun taas karkea luusto on huokoista ja hohkamaista.

Väri

Sallitut värit ovat a) täysruskea; b) ruskea vähäisin valkoisin tai täplikkäin pilkuin rinnassa ja raajoissa; c) tummanruskea päistärikkö, jolla on ruskea pää ja ruskeita läiskiä tahi pilkkuja. Sellaisen koiran perusväri ei ole ruskea valkoisin lisäkarvoin tai valkoinen ruskein lisäkarvoin, vaan karvapeite on niin perinpohjaisesti rus-

kean ja harmaan (valkoisen) sekoitusta, että siitä muodostuu tuo käytölle niin arvokas huomiota herättämätön ulkonäkö. Takajalkojen sisäpuolella samoinkuin hännänkärjessä on väri usein vaaleampaa. Kokonaisvaikutusta silmällä pitäen on kiinnitettävä huomiota suurempaan tai pienempään määrään puhtaasti ruskeita läiskiä; mitä vähemmän läiskiä, sitä parempi. Pään väri on useimmiten ruskea, usein täplikkäitä (valkoisia) kuononselkiä ja päälakia kuitenkin esiintyy, samoin täplikkäitä huulia; d) vaaleanruskea päistärikkö, jolla on ruskea pää ja ruskeita läiskiä tai pilkkuja. Tässä värissä on ruskeita karvoja vähemmän, hallitsevana on valkoinen karva; nämä koirat vaikuttavat siten vaaleammilta; e) valkoinen koira, jolla ruskeanhohtoinen pää ja ruskeita läiskiä tai täpliä; f) musta väri samanlaisin vivahtein kuin ruskea tai päistärikkö; ruosteenruskeus on nykyisin kaikkialla sallittu, koska tämä piirre usein näyttää liittyvän hyvään jäljestykseen.

Viat

Kömpelö, raskastekoinen tai liikasuuri vartalo, notkoselkä, suhteettoman suuri pää ja pahasti poimuinen otsanahka, kartiomainen päälaki, liian voimakkaasti kehittynyt niskakyhmy, liian pitkät, poimuiset, teräväreunaiset, kierteiset tai paksut korvat, lihanvärinen kirsu, epätäydellisesti sulkeutuvat silmäluomet (ns. kyynelpussi), poimuisena riippuva kaulanahka, kierot, sisäänpäin kääntyneet ja jäykät, ulkokierteiset tahi sisäänpuristuneet kyynärpäät, kaarevat, pehmeät ranteet, pihdissä olevat ja jyrkät takajalat, ulkokierteiset käpälät, lattajalat tai harittavat varpaat, liian matalalle kiinnittynyt, liian paksu, voimakkaasti ylöspäin koukistunut tahi harjamainen häntä. Kannukset on poistettava.

Karkeakarvaisen saksanseisojan rotumerkit

(FCI:n hyväksymät)

Yleisvaikutus

Keskikokoinen seisova lintukoira, ulkomuodoltaan jalo, väriltään huomiotaherättämätön, karvapeite hyvin kovaa, mahdollisimman täydellisesti ihoa suojaava, tempperamentiltaan eloisa ja ilmeeltään viisas, uskollinen ja tarmokas.

Koko

Säkäkorkeus suhtautuu vartalon pituuteen kuin 9 : 10. Säkäkorkeus 60—65 sm, nartuilla ei alle 56 sm.

Nahka

Ei liian hieno, ei liiallisia poimuja, tiukasti kehonmyötäinen.

Karvapeite

Karva hyvin kovaa, keskipitkää, väriltään huomiota herättämätöntä, karkeaa. Se ei saa peittää ruumiin ääriviivoja, mutta siitä huolimatta on sen pituuden suojattava hyvin säävaikutuksia ja vammoja vastaan. Karvapeite kehonmyötäistä. Raajojen alaosassa karva on lyhyempää, korvissa hyvin tiheää. Tuuheat kulmakarvat, vahva mutta ei liian pitkä parta.

Kehonosat

Kehon suhteet, lihakset, jänteet ja nivelet niin muodostuneet, että koira voi kestävästi, nopeasti ja ketterästi liikkua. Varsinkin tulee:

1. Pään olla jokseenkin pitkän, kuono-osan leveän ja pitkän, purennan voimakas, korvien keskisuuret, silmien kirkkaat ja silmäluomien hyvin sulkeutuvat.
2. Kaulan keskipitkän ja voimakkaan.
3. Sää'än korkean, pitkän ja täyteläisen.
4. Rinnan kohtalaisen leveän ja syvän, kylkiluitten hyvin kaartuneet.
5. Selän lyhyen ja suoran, lanne-osan lihaksikkaan, lonkan leveän.
6. Lantion pitkän ja kohtalaisen vinon, hyvin lihaksikkaan.
7. Vatsan ylöspäin vetäytyneen, hoikan; nivusten lyhyet.
8. Raajojen luuston oikein kulmautuneen. Lapojen kiinteät ja vinot, raajojen, pituussuuntaan katsottuina, kohtisuorat.
9. Käpälien pyöreät, varpaitten kiinteät, päkiöitten vankat.
10. Hännän metsästykseen sopivaksi typistetyn.

reima

muodín laatuleima

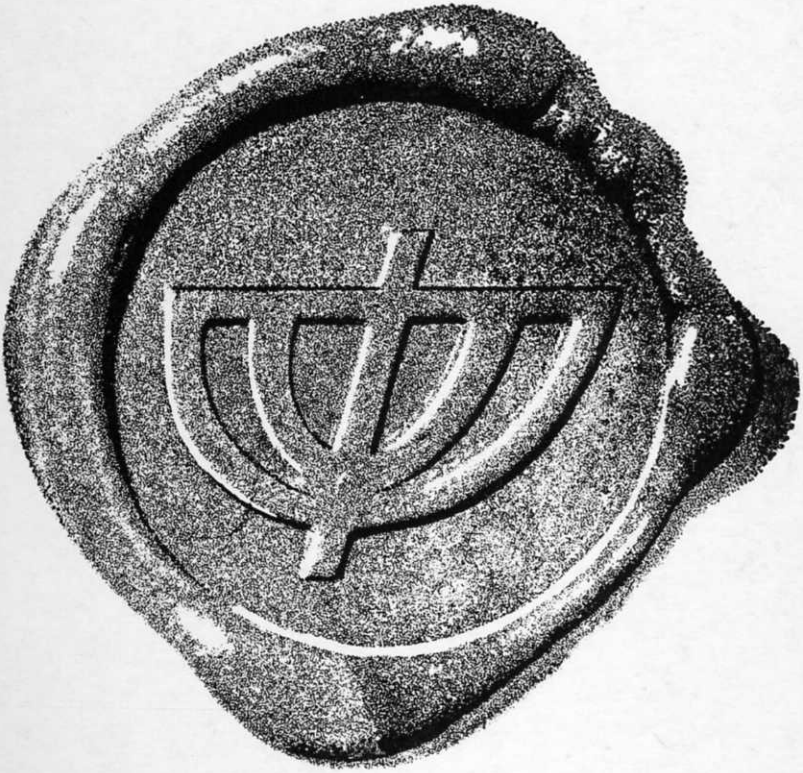

Reima-Pukine Oy

38700 Kankaanpää

Puh. 930 - 21 970